

ПОЛИТИКИН

17. 9. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН

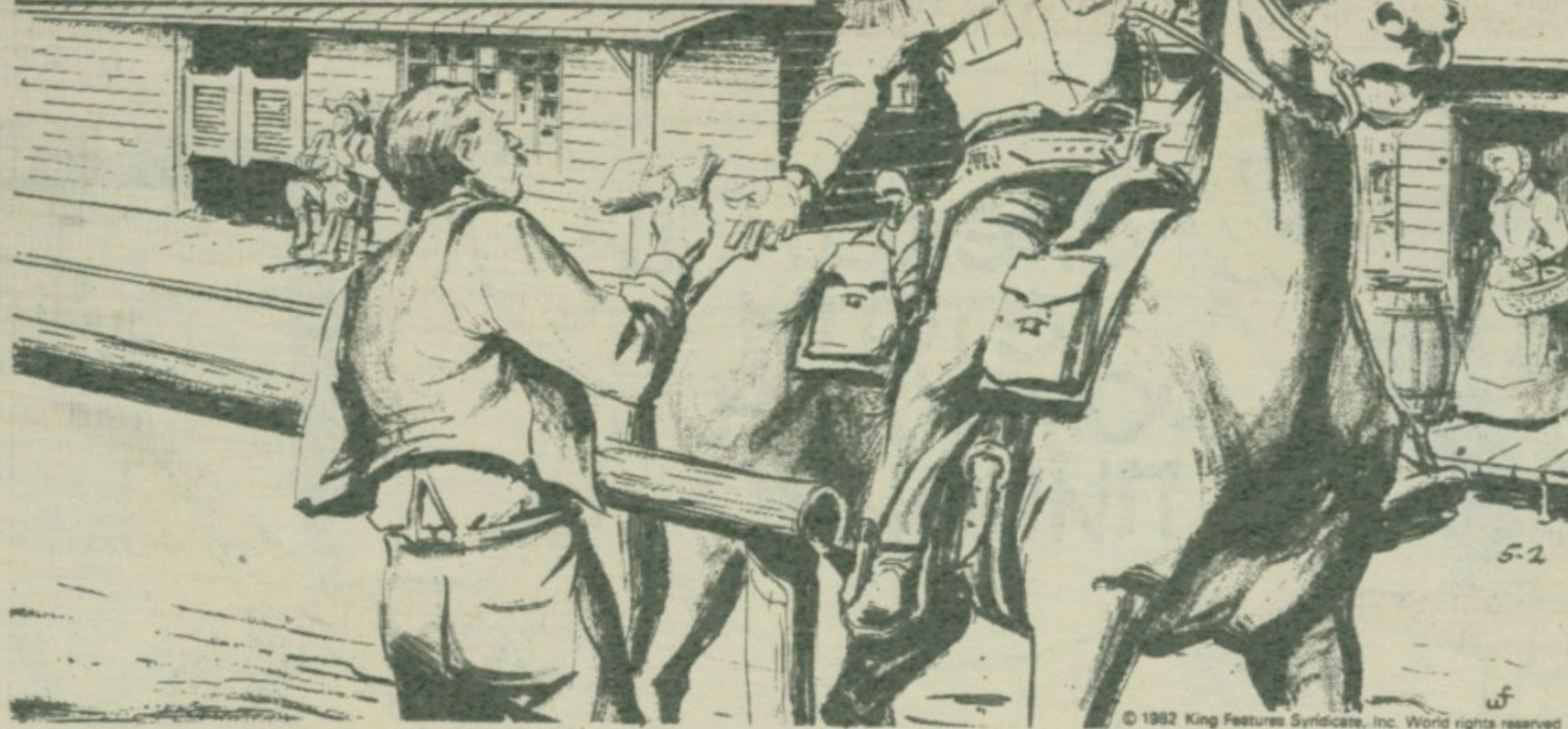
БРОЈ
1603

ЗАБАВАНИК

~ ПИСМА ~

КОЈА СУ ПРЕНОШЕНА ПОНИ - ЕКСПРЕСОМ НА ЗАПАДУ АМЕРИКЕ У 19. ВЕКУ ПИСАНА СУ НА НАЈТАЊЕМ ПАПИРУ ЈЕР ЈЕ ЈЕДАН КОЊ МОГАО ДА НОСИ ТЕРЕТ ОД САМО 74 КГ - КОЊСКА ОПРЕМА ЈЕ ИМАЛА 11 КГ, ЗАХАЧ 54 КГ, А ЗА ПОШТАКЕ ЈЕ ОСТАЈАЛО САМО 9 КГ.

ПРВИ ШЕШИР

ОД ЗЛАТА И У ОБЛИКУ СOMBЕРА ИСКОПАН ЈЕ У С.Р. НЕМАЧКОЈ, А НОСИЛИ СУ ГА ВРАЧЕВИ ЗА ВРЕМЕ РИТУАЛА ПРЕ 3000 ГОДИНА.

КОЗИЦА КАМЕЛЕОН

ВРСТА РАКА, МЕЊА БОЈУ СВОГА ТЕЛА У ЗАВИСНОСТИ ОД МОРСKE ТРАВЕ НА КОЈОЈ СЕ НАЂЕ.

СИЈАМСКЕ ВРБЕ

РАСТУ У ОСУЕГУ (САД).

Најнеобичније дрво

РАСТЕ У ШУМИ КНИСНА И ВИСОКО ЈЕ 26 МЕТАРА. ЊЕГА, У СТВАРИ, ЧИНИ 13 ДИВЉИХ СМОКВИ КОЈЕ РАСТУ ИЗ ЈЕДНОГ СТАБЛА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● цигара је играла важну улогу при просидби девојке у Холандији. Младић би зазвонио на врата куће где живи девојка која му се свиђа и молио за шибицу да би запалио цигару. На тај начин је привлачио пажњу њених родитеља. После извесног времена се враћао и опет звонио с истом молбом. Родитељима је постајало јасно зашто долази и започињали су разговор с њим. Трећи пут младић је долазио после неколико дана. Ако се родитељима вереник није свиђао, не би му отварили врата, али ако би им се допао, девојка би се појављивала са шибицом и младић је, најзад, припаљивао цигару.

●●● до половине 17. века прављење стакла је било искључиво право Венеције. Французи су се на разне начине довијали да би сазнали технологију производње стакла, а у Венецији је за откривање тајне следила смртна казна.

●●● најчешће се даве тзв. водоравни пливачи — они који су учили да пливају само у плиткој води. Верујући да су постали добри пливачи, смело улазе у дубоку воду, али чим изгубе тло под ногама и тежина тела их повуче из водоравног у вертикалан положај, они почињу да се даве јер из тог положаја не знају да се врате у водораван у коме једино пливају.

●●● без обзира колико брзо читате, ваше очи виде највише 18 слова у једном тренутку — 4 лево од жижне тачке и 14 десно, кажу психолози са Универзитета Масачусетс.

●●● најбоље време у препливању канала Ламанша има Американка Пени Дин. Њен рекорд износи 7 часова и 40 минута. Овај канал је, иначе, први препливао капетан енглеске трговачке морнарице Метју Веб 1875. и то за 21 час и 45 минута. Пливао је прсно.

●●● голсрепи мајмуни из јужног дела Тајланда прави су радници. У рану зору се узверу на кокосово дрво, беру његове плодове, бацају их на земљу — и тако шест часова.

●●● прву енциклопедију за коју се зна саставио је Платонов нећак Спеусипас у Атини око 370. пре наше ере.

●●● херкулски царски лептир је највећи лептир на свету. Распон крила женке достиже 270 см, а површина им износи 270 см².

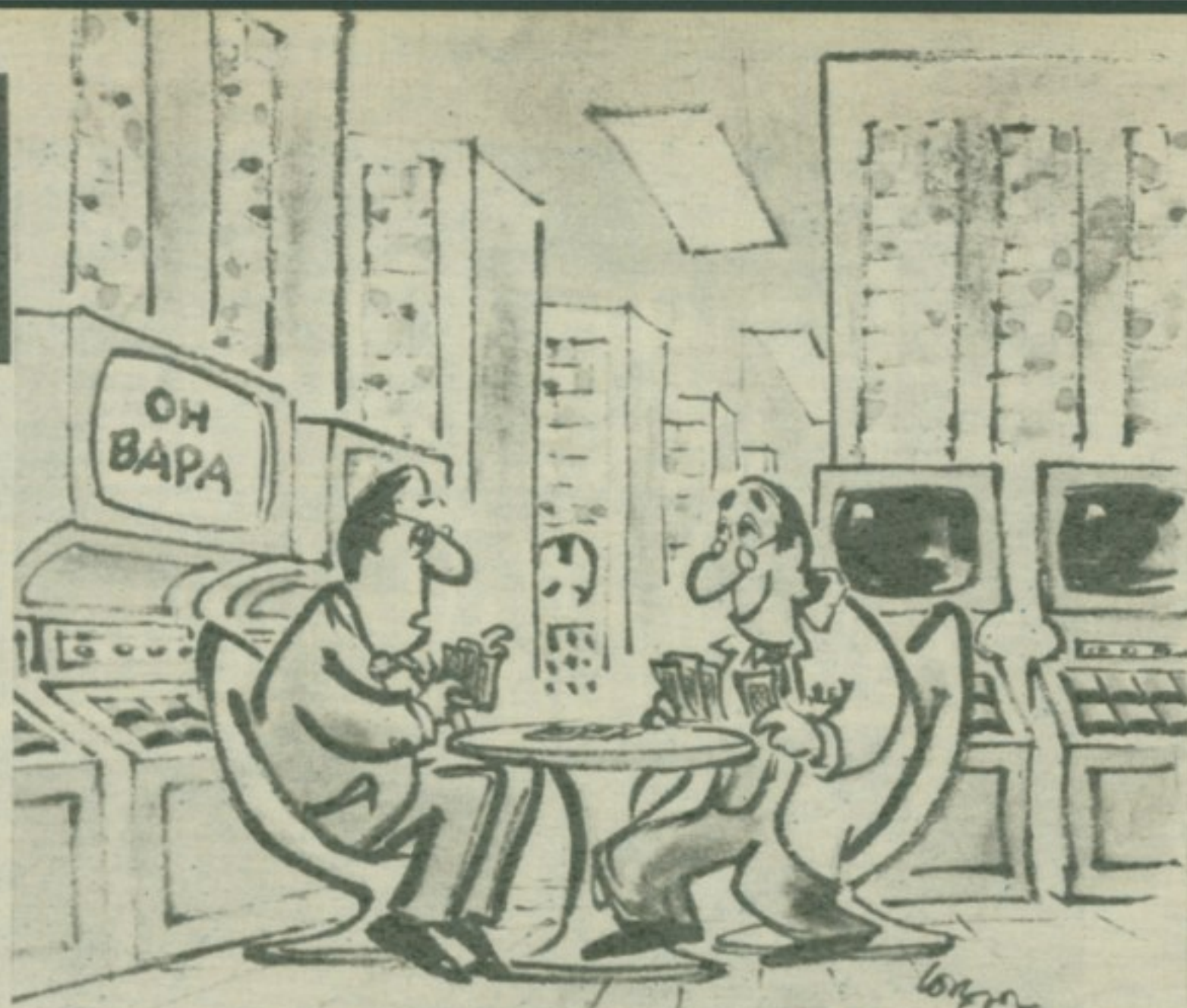
●●● светски рекорд у стајању на једној ноzi од 8 часова и 5 минута држи Американац Алан Маки, а поставио га је 1975. Правила за ову врсту такмичења налажу да учесник читаво време стоји на једној истој ноzi, да другом не сме ни на шта да се наслони, а забрањена је и употреба штапа.

ТАТА, КУПИ МИ КОМПЈУТЕР!

ЛЕТЊИ КАМПОВИ
БУДУЋНОСТИ

Млади од 10 до 18 година у камповима, поред бејзика и фортрана, виших програмских језика, уче и лого — графички компјутерски језик који је као створен за њихов узраст.

— Не знам само шта налазиш у тим компјутерима?!

Јул, сеоце Солвенг у Јамеричкој држави Калифорнији, смештено између непрегледних поља пшенице и одгајалишта расних арапских коња, мирно је. Терени за тенис празни су, на базенима нема никог: у Солвенгу ради скандинавско-амерички летњи камп за децу. Веровали или не, они сад седе по учионицама и једва да изговоре покоју реч. Наднети су над тастатуром компјутера, пажљиво додирују типке и гледају у екран. Машина им је заменила и игру и спорт и било коју другу врсту забаве. Не само да се не буне већ су — одушевљени. Да могу, остали би поред својих рачунара по цео дан.

Нећу напоље

Солвенг је само један од многобројних компјутерских кампова који су отворени у Америци. Идеју за први камп овакве врсте дао је пре две године Денисон Болеј, иначе сручни консултант у компјутерској индустрији. Његова замисао била је да деца, кроз игру и забаву, савладају основе за програмирање рачунара. Чим су први кампови отворени, наишли су на фантастичан одјек — интересовање је било толико да су почели да ничу широм земље. Отворени су у Мексику, на Бахамским острвима али и на Сицилији у склопу чувеног клуба „Медитеран“ који има своје центре широм света.

У нади да ће проширити тржиште, Болејеву идеју одушевљено су прихватили велики произвођачи компјутера као „Атари“ или „Тексас инструменте“. Они, поред тога што снабдевају велики број кампова својим производима, и сами отварају кампове за децу.

Колико мука имају наставници у класичној школи да децу заинтересују за свој предмет, да их задрже мирне по учионицама! Овде у камповима инструктори и наставници боре се са младима да их натерају да се баве и осталим активностима. Директор Вајт сматра да је предуслов за добродошлицу бистарум и добра физичка кондиција. Због тога деца у Солвенгу неколико сати

морају да проведу на тениским теренима, базенима, терају их да шетају, јашу коње. Изгледа да је ова комбинација „нормалних“ кампова за одмор са футуристичким елементима идеална. Деца су одушевљена што кроз игру и забаву савладају нешто што изгледа тако компликовано — програмски језик рачунара. Тако дванаестогодишњи Едвар Серван Шрајбер, син познатог француског књижевника, изјављује да је пресећан. Његов деветогодишњи друг Марк Лу додаје:

— Мој тата тврди да будућност припада компјутерима. Драго ми је што ћу „савладати“ машину док сам још мали!

У компјутерске кампове долазе деца са различитим нивоима познавања рачунара. Док су нека видела компјутер само на сликама, понеки га имају у школи, трећи су из кућа које већ увелико користе кућне „машине које мисле“. Учење је због тога организовано по групама. Ипак, више је оних за које је компјутер велика тајна. Они, као прву степену, морају да науче компјутерске језике бејзик или фортран. Пошто се машински језик рачунара састоји само из знакова, нула и јединица, створени су виши програмски језици у које се убрајају, између осталих, и бејзик и фортран. Уз помоћ тих језика човек се у ствари и „спознаје“ са машином.

Јупи! Моја машина свира!

Главна брига наставника је да деца сама науче да програмирају рачунар, односно да убацију програм у његову меморију да би машина могла да „ради“ и „мисли“ за њих. Као и у Солвенгу и у камповима „Атарија“ деца те језике савладају кроз игру.

— Деца су опседнута филмовима о ванземаљцима, о другим световима и галаксијама — објашњава Линда Гордон, потпредседник „Атарија“. Одудевљена су на пример филмом „Рат звезда“. Знајући то покушали смо на првим часовима да их научимо да програмирају компјутер

ПРОИЗВОЂАЧИ РАЧУНАРА СХВАТИЛИ СУ ДА ЊИХОВИ ПРОИЗВОДИ МОГУ МАСОВНО ДА ОСВОЈЕ ТРЖИШТЕ И УЋУ У КУЋЕ ТЕНКАД МЛАДИ НАВИКНУ ДА ОД РАНИХ ДАНА КОРИСТЕ „МАШИНУ КОЈА МИСЛИ“. ПРВИ КОРАК ЈЕ — НАУЧИТИ ПРОГРАМСКИ ЈЕЗИК.

тако да им он „одсвира“ тему из филма „Рат звезда“. Звучи фантастично, али готово сви малишани већ при крају другог дана успевају да „компонују“ на свом рачунару!

Уз бејзик и фортран који савладају, за децу је створен и посебан графички језик — лого. Његов творац је професор са масачусетског института за технологију Сејмур Папер. Уз помоћ лого деца програмирају компјутер да им „црта“ у почетку најједноставније, после све компликованије геометријске фигуре.

Знају више од студената

Произвођачи компјутера задовољно трљају руке, чврсто верују да ће им отварање ових кампова знатно увећати тржиште. Чак тврде да ће најмање 75 посто деце која заврше „компјутерски курс“ желећи да у кући имају свој рачунар. А кад се зна да је око 50 хиљада деце овог лета било у компјутерским камповима, то није занемарљив број.

Иначе, боравак у „камповима будућности“ веома је скуп. У „Атарију“ (ту долазе деца од десет до осамнаест година) двонедељни боравак кошта 1600 долара (око 8 милиона старих динара). Али, практични (и добростојећи, разуме се) родитељи изгледа не питају колико кошта, сматрају да је то паметно уложена инвестиција.

Произвођачи компјутера неће само стати на „списмењавању“ деце, они желе да прошире кампове и пруже могућност и старијима да науче програмске језике.

У Њујорку се већ отвара породични компјутерски камп. Да ли ће у будућности модерна породица остајати у кући окупљена око компјутера као што је данас око телевизора? У сваком случају, стижу генерације „клинаца“ који са десетак година знају више него студенти математике данас: они ће спремни дочекати еру компјутера која полако али сигурно улази у све области живота.

В. С. 3

СЕНЗАЦИОНАЛНО ОТКРИЋЕ ИЗ ШВЕДСКЕ

ЦВЕТЕ ЗА ДИПЛОДОКУСА

Б иљке које видите на овим фотографијама многоструко су увећане: њихова природна величина креће се од 125 хиљадитих делова милиметра до 3 милиметра. Али, оно што је много чудесније јесте њихова старост: око 80 милиона година! Те мајусне фосиле, очуване онако како су изгледали у прадавној епохи терцијара када су Земљом газили диносауруси, пронашла је научница Ани Скарби у својој домовини Шведској. Некада давно, претпоставља она, догодио се велики шумски пожар и откинуте комаде тла на којем су расле ове биљчице одне-ла је бујица. Зауоставили су се у муљу пуном глине и каолина, а после су нови земљотреси променили изглед тог дела Скандинавије, па су биљчице преклопили тешки слојеви земље. Ани Скарби пронашла их је закопане на дубини од 11 метара.

Донела их је у лабораторију болнице Каролинска у Стокхолму, где су доспеле под лупу и објектив Ленарта Нилсена, чудака фотографије који је, између осталог, први у свету успео да сними унутрашњост људског тела. И овога пута Нилсен је начинио чудо, увећавши поједине делиће од три хиљаде до 200 хиљада пута! Захваљујући њему сада можемо да за-виримо у свет не само бескрајно далек већ и толико ситиушан да голим оком никада не бисмо сазнали како, рецимо, изгледа једна стома, зрнце поленовог праха или да је цветић стар око 800 хиљада векова — готово исти као данас! Само некада је растао у Скандинавији, а сада у Кенији...

Одвратна мистерија природе

— Захваљујући јапанском апарату са електронским микроскопом успео сам да постигнем увећање чак и до 200 хиљада пута — каже Ленарт Нилсен. — Али провео сам сате и сате док сам успео да снимим унутрашњост зрнца полена.

Међутим, не састоји се Нилсенов подвиг само у томе, мада је тешко и замислити колико стрпљења и спретности у прстима мора имати човек који распоређује зрнца полена, раствара их пажљиво да се не распадне и поставља под лупу микроскопа у најбољи могући положај како би добио фотографију. Нилсен је смислио посебну технику за снимање у боји, пошто његов апарат, који користи електроне

ГЕОЛОГ АНИ СКАРБИ
УСПЕЛА ЈЕ ДА ПРОНАЂЕ
ФОСИЛЕ БИЉАНА ОД
ПРЕ 80 МИЛИОНА
ГОДИНА, А ФОТОГРАФ
ЛЕНАРТ НИЛСЕН ДА ИХ
СНИМИ УЗ ПОМОЋ
ЕЛЕКТРОНСКОГ
МИКРОСКОПА
УГРАЂЕНОГ У
ФОТО-АПАРАТ. ПРЕД
НАУЧНИЦИМА СЕ
ОТКРИО СВЕТ ПУН
ИЗНЕНАЂЕЊА...

Иако их раздваја 800 хиљада векова, ове две биљчице су готово исте! Доња је фосил скандијатуса, а горња валија која расте у Кенији. Обе су у природи високе око 2 милиметра.

уместо светлости, постиже само црно-беле негативе. Та специјална техника не само да је веома сложена, већ је и ужасно скупа: један слајд коштао га је око 35 хиљада (нових) динара.

Нилсен је утрошио пет месеци да би снимио фосилне биљчице из терцијара. Постављао их је усправно, подупирао чеодама, да би изгледале као у природи, а подлога из које „израстају“ наручена је из Енглеске. Израђена је од неке посебне материје уз коју фосили приањају, а при том остају неопштењени. Толика предострожност је разумљива кад се зна колико су сићушни и стари: само један неопрезан додир био би довољан да се распадне.

То што су ове биљчице остале очуване толико милиона година представља само по себи изузетну реткост. За неке од њих уопште се и није знало да постоје. Од посебног значаја за научнике су фосили цветова. У еволуцији биљака цветови су се појавили релативно

касно али су се одмах савршено уклопили у природне услове и невероватно брзо ширили. Дарвин је појаву цветова назвао „одвратном мистеријом природе“.

А како се Ани Скарби заинтересовала за еволуцију биљака? Кад је пронашла прве фосиле, била је запањена што скандијатус (лат. scandiathus) из терцијара — невероватно личи на беле цветиће који дивље расту у њеној башти у Стокхолму!

Рад опасан по нивот

Ани Скарби је тако дошла до фантастичних открића — нека доносимо и ми на овим фотографијама. Али, да би у лабораторији издвојила те мајусне биљчице од седимента на којем их је нашла, морала је да их прелива флуороводоничном киселином која је отровна чак и кад се само удише. Зато је Ани Скарби радила са маском и рукавицама.

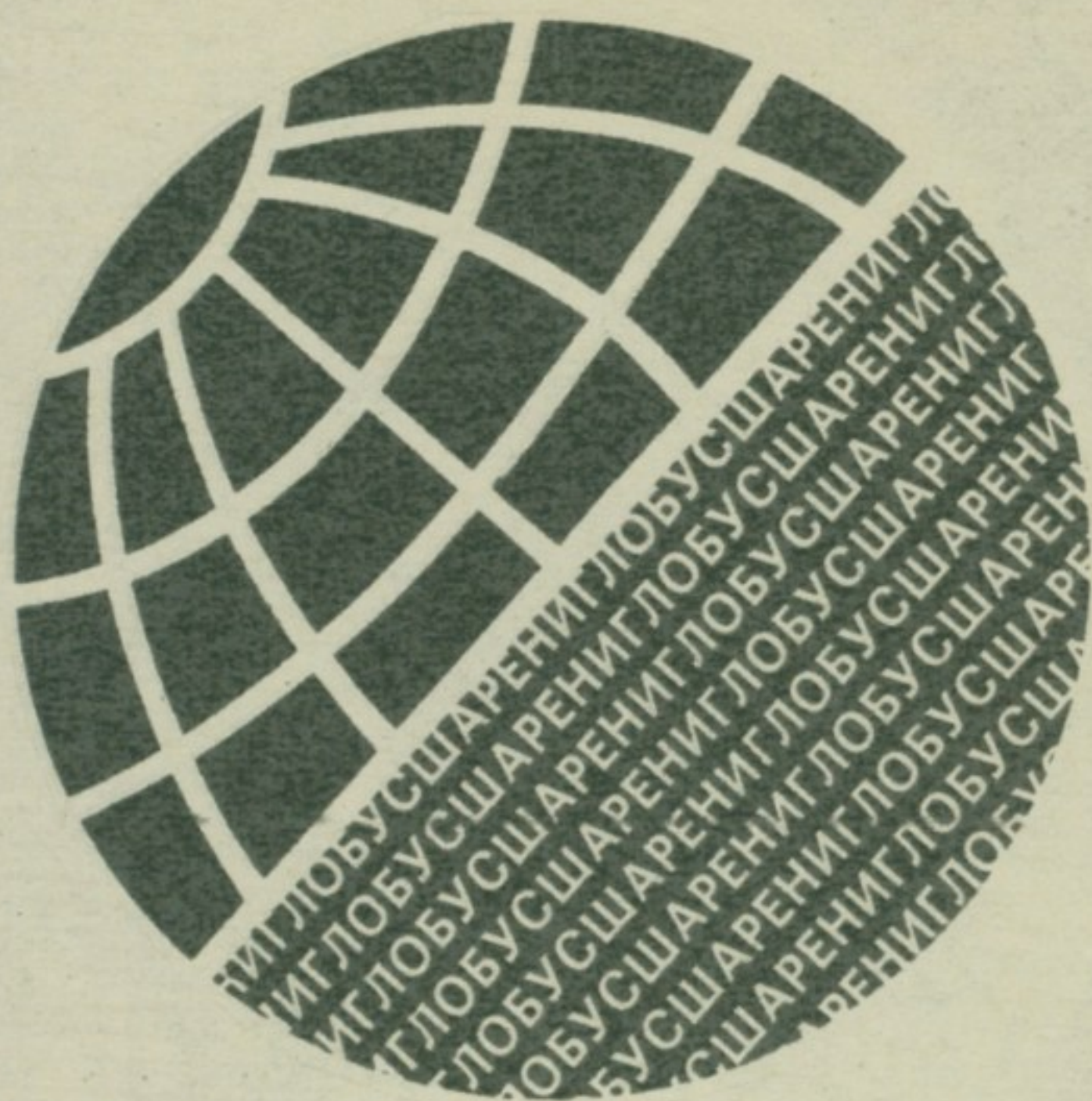
Ово је врста папрати која се до данас није готово нимало изменила. Расте на влажном тлу како је расла и у терцијару.

Зрна полена норманолеса велика су око три стота дела милиметра. Нађена су распршена по истом седименту на коме и фосилне биљке, али ниједно није лежало на самој биљци! На снимку се лепо види њихова троугласта грађа са три отвора од којих је само један служио за оплођавање биљке.

Равница Асен где је пронашла ове фосиле простире се на југу Шведске у области која се зове Скандиа. У време када су израсле, пре 80 милиона година, ту су живели птеранодонти, циновски летећи гмизавци који су се хранили фламингосима и другим птицама из ове области. Чудовишта попут диносауруса и тираносауруса гегала су се Асеном и напала у реци из које су скићили крокодили и плезиосауруси. Било је ту и „мирољубивих“ диплодокуса (пored бронтосауруса највеће до сада познате копнене животиње) који су јели валије и норманолес — наше сићушне фосиле. (Ништа чудно: зар није исти случај с китовима и планктоном?) Полен тих биљака пронађен је и ево га на фотографији: после стотина хиљада столећа сачувао је своју природну жуту боју! Сличан поленов прах у данашње време има само једна биљка на свету (лат. Roriptelea chiliantha) која расте на југу Кине.

Све нам то говори и колико се клима на Земљи изменила. Очигледно, у Скандинавији је некада пекло „тропско“ сунце...

М. К.

ПРИРОДНА ПОТРЕБА И НЕПРОПИСНО ПАРКИРАЊЕ

Градски суд у јапанском граду Осаки одбио је жалбу Хаура Хироа, становника тога града, који се жалио на казну од 5000 јена (1000 н.д) коју му је недавно, због непрописно паркираног аутомобила, наплатио саобраћајца. Хиро је, наиме, изјавио да је његова четворогодишња кћерка морала да пишки и да је, пошто дете није могло да издржи, морао да стане пред једним ресторано и одведе је унутра. Тврдио је да све није трајало дуже од пет минута и да би судија природну потребу детета требало да узме као оправдање за извршени прекршај. Судија ипак није удовољио Хироовој жалби и изјавио је да је полицајац био у праву, јер како је рекао, „Хиро није, како закон налаже, за тих пет минута био у стању да кола уклони ако се за то укаже потреба“.

Д. М.

КАКО ЗАРАДИТИ ПАРЕ

Ако Лондонци не могу да пронађу честитку с пригодним текстом и за специјалне прилике, ту је Ајлин Бети да им при-

сочи у помоћ. Закуцаће на врата и отпевати или изрецитовати честитку. Довољно је да телефоном наручите услугу, дате текст и адресу онога коме је намењена.

И извесна Морин Прин из Прил Кија дошла је на оригиналну идеју — прави јакне од упредене длаке свог пса самоједа. Јакне су различито обојене, али Морин не даје ни шилинг за боје јер и њих прави сама и то од биљака које расту у њеној башти.

РЕДАН БИФТЕН

Ексцентрични мултимиллионер Морис Драјзер пуних двадесет пет година бавио се искључиво трагањем за „савршеним“ бифтеком, али никако није могао да нађе неког ко ће му га спремити по његовом укусу. Дobar бифтек, како је говорио сада већ покојни Морис, појео је само једном и то давне 1945. Од тада је пропутавао цео свет и пробао више од осам хиљада бифтека припремљених на различите начине. Али нигде оног правог.

БАНДИТ — ФИЛМСКА ЗВЕЗДА

Убица је осуђен на смрт, онда помилован на доживотну робију, па на тридесет година затвора. То је Елутерио Санчес, познат као Ел Луте, један од највећих криминалаца Шпаније. Откако је 1966. осуђен за више убиства и 98 пљачки, два пута је бежао из затвора, написао два бестселера и снимио хит-плочу на којој је опевао своја „дела“. Због доброг владања постао је „слободњак“, па сад сваки дан излази из затвора јер ради у једној адвокатској канцеларији. Нада се да ће ускоро бити ослобођен што би му врло одговарало јер намерава да сними филм о свом бурном животу.

РАТ ЗБОГ КАКТУСА

— Не растајем се с оружјем ни дан ни ноћ — каже Ричард Кантаримен, припадник „кактуске полиције“ у сунчаној Аризони. Његова опрезност је потпуно оправдана јер му је дужност више него опасна. У службеној инструкцији коју Кантаримен и његове колеге знају напамет пише: „Приликом задржавања лица која ископавају или преносе кактусе, полицајац треба да буде веома опрезан јер се међу њима срећу и људи спремни са све“.

На југу Сједињених Америчких Држава између заштитника природе и шпекуланата који власнике вртова, за огроман новац, снабдевају ретким врстама кактуса, бесни прави „кактусни рат“. Аризона је највеће ратиште, па су ту донети веома строги закони који забрањују брање, ископавање из земље и уништавање 212 врста биљака међу њима и многих кактуса. Територију на којој они расту — 116,5 хиљада квадратних километара — треба да чува свега шест инспектора. Јасно је да они не могу да покрију читаву територију. Поред чувања, кактусова полиција има задатак и да издаје дозволе за законито копање бодљикавих лепотана у пустињи. Сваке године изда се око три хиљаде таквих папира. Године 1979. сасвим законито је извезено овог скупогеног растинца за око два милиона долара. А колико их је однето незаконито? То је тешко рећи. Полиција каже да се кријумчарење кактуса више исплати од крађе стоке! Због тога су неке од 250 врста кактуса већ на граници изумирања.

Украдене и прокријумчарене кактусе преузимају трговци и прекупци и продају их не само у Сједињеним Државама већ и у Европи. Прокријумчарен велик и леп кактус може да се прода и за 250 долара.

НЕСРЕЋНИ СРЕЋНО

Сијамски мачак по имену Лаки (Срећко, што би се рекло по нашем) тренутно се опоравља на лондонском аеродрому Хитроу пошто је 32 дана провео без хране и воде у пртљажнику једног „дамбо цета“.

Несрећни Срећко био је путник америчке ваздухопловне компаније „Пан Америкен“ на линији Гуам — Мајами. На Срећкову несрећу, уместо да га, као што му је на корпи лепо писало, искрцају у Мајамију, оставили су га у пртљажнику, те је јадник тако кренуо на одисеју око света која је окончана тек у Лондону.

Не само да је мачак, када су га коначно извукли из корпе, био полумртав од глади, него је несрећник, ваљда покушавајући да се ослободи, озбиљно повредио задњу ногу коју ће морати да му ампутирају.

Било како било, Срећко је — кад се све сабере — ипак имао много среће. Извукао је живу главу, а његови забринуте власници жељно га очекују у Мајамију до кога ће, чим се опорави, путовати авионом с тим што су Лакијеви господари чврсто решили — „Пан Америкен“ не долази у обзир!

ОВОГА ПУТА НИЈЕ УСПЕЛО

Када је двадесет трогодишњи Јапанац Танадори Накамото нађен мртав једног јутра испред вишеспратнице у којој је становао, помислило се прво на самоубиство, али су полицајци касније на једном од балкона пронашли шест танких пластичних конопца за веш, везаних један за други, помоћу којих је Накамото, пењући се спрат по спрат, одвезујући их и поново везујући за испусте на балконима, покушао да стигне до свог стана на четрнаестом спрату. Када је већ било близу, конопцац је очигледно пустио и он се суновратио на гротоар.

Полицајци су од Накамотових колега чули да је овај тог последоднева заборавио кључеве од стана у канцеларији и да, пошто је уз пут свраћао у више кафана, очигледно није био много вољан да се враћа по њих. Накамоту, иначе, ово није био први пут да заборави кључ и увек је на исти начин долазио до свог балкона, али му то последњи пут, очигледно, није пошло за руком.

ВЕСЕЛА САХРАНА

Последња жеља Карла Снидера, некадашњег морнара, била је да га сахране у мору, али и да сви учествовају буду мртви пијани. Жеља осамдесет трогодишњег старца је испуњена. Када се брод са ожалостљивом породицом и пријатељима вратио са пучине у луку Травеминде (СР Немачка), сви су били добро накресани. Сви, сем капетана, који је, из разумљивих разлога, морао да остане бистре главе.

ПРВА НА КУПУ ЕНГЛЕСКЕ

Први пут за готово сто година постојања фудбалских такмичења за Куп Енглеске, прошле године је једна жена била фудбалски судија. Двадесет осмогодишња Лиз Фордик из Хорсхема била је на тој утакмици помоћни судија.

ТРКА ПУЖЕВА

У Шпанији је одржано пето светско такмичење у трци пужева. У такмичењу је учествовао око две стотине пужева из многих земаља света. Прво место поделили су Португалија и Шпанија. Шпански пуж превалио је за шест минута 150 центиметара, а португалски се за пет минута и један секунд успузао на брдашце високо седам центиметара.

МАЛО ВИШЕ УЖУРБАН

Радници који су оправљали коловоз једне улице у јапанском граду Нагоји морали су добро да вичу не би ли дозвали пролазника који, очигледно у журби, није приметио кад му је из црева испала читава хрпа највећих јапанских новчаница од десет хиљада јена (200.000 ст. д.). Пошто се непознати напоскон ипак вратио и брзо почео да сакупља новчанице, радници су скочили и помогли му да покупи разбацани новац.

Кад је нешто касније пристигао полицајац, радници нису умели да кажу ни како је човек изгледао, само су рекли да су успели да упамте да је изгледао некако много ужурбан и да чак није избројао сакупљени новац.

У полицији, где су касније саслушани и званично, радници су сазнали да је „ужурбани човек“ непосредно пре тога, запретивши ножем, принудио службенике оближње банке да му предају 810.000 јена и да је, стрлававши новац у џеп, побегао баш у њиховом правцу.

За ужурбаним лоповом још се трага. Д. М.

ОСМЕХ УСПЕХА

Заљубљен у покер Том Ентони из Бродстерза (Енглеска), иначе власник крчме, дао је 600 фунти (око пет милиона старих динара) зарађених на коцки да му се на четири предња зуба уграде златне плочице у облику сва четири знака за кечеве. Том је провео десет часова код зубара док његова жеља није испуњена. Ипак, исплатило му се: гости су навалили у његову крчму и сви се труде да му измаме осмех.

СПАС У ЗАДЊИ ЧАС

Спавање у великој канти за отпатке умало није стајало живота Алвина Корнелијуса. Била је хладна ноћ и овај бескућник из Даласа (САД) закључио је да ће му најтоплије бити у канти за смеће. Ујутро су ђубретари дошли по смеће и испразнили канту у своја кола. Алвин је чврсто спавао чак и кад су га изручили на градско сметлиште. Открио га је у последњем тренутку возач булдожера који је сабијао смеће у пећ за спаљивање.

РЕГРУТ ПЕРИ

Може ли неко ко има три године, висок је 98 центиметара и тежак 17 килограма, да се замери регрутної комисији америчке армије? Може. Мала Пери Шеплоу из Јорктауна у држави Њујорк је баш „одрађивала“ уобичајено и мрско поподневно спавање, кад је стигла дописница којом су је обавештавали да јој, уколико се до тог и тог датума не пријави

одговарајућој регрутної комисији, по слову закона следује затвор.

Неспоразум је брзо рашчишћен, али отац мале Пери још није сасвим миран. Ко гарантује да му ових дана или месеци поштар неће уручити сличан позив на име петнаестомесечног сина Џошуа? Шансе су веће јер Џошуа је, за разлику од Пери, чисто мушко име...

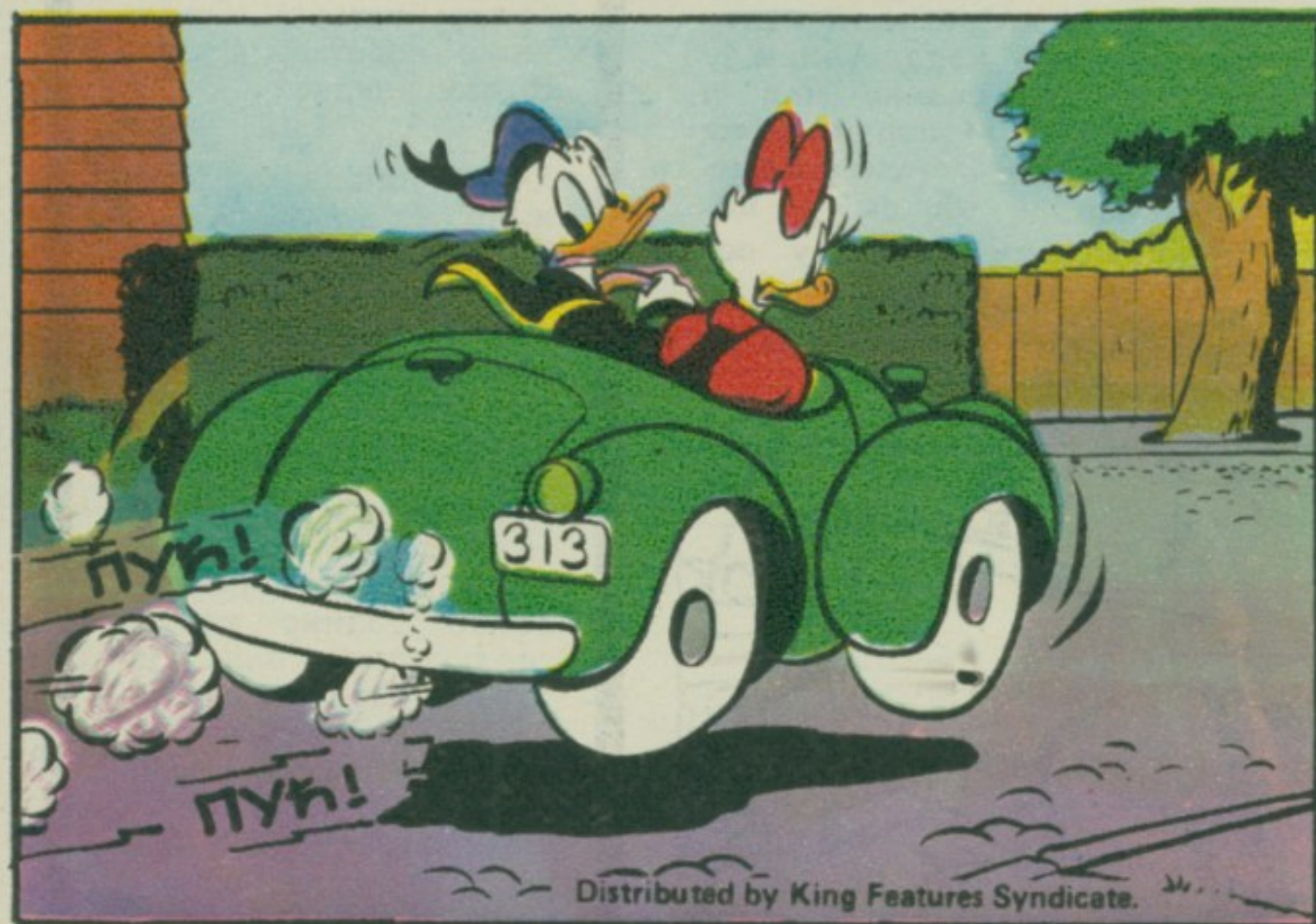
КАКО ПРОФУЊКАТИ 150 ХИЉАДА ДОЛАРА

Да је љубав на први поглед ствар варљива, искусио је на својој кожи извесни Пол Хоз, по занимању лопужа. Дотични је, ту недавно, олакшао банку у Вотертауну у Небраски за 150 хиљада долара (око 7,3 милиона динара). Опљачкао, побегао, а онда се сам упецао...

Полу се, наиме, толико допала службеница која му је, док јој је држао пиштољ под грлом, предала свеже новчанице, да је одмах после препада телефоном позвао банку како би јој се извинио. Лепушката службеница љубазно је наскала са заљубљивим плачкашем, таман толико колико је полицији било потребно да утврди одакле је позив упућен и ухапси га. Хоз је осуђен на пет година затвора.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ШТА МИ ЈЕ СА

ОКОМ?

— питао се возач „наприја“ дон је, као нека утвара, излазио из потпуно смрсног аутомобила. Душан ноји је и сам био у шону пришао је мало блиње и ... није могао да се уздржи, праснуо је у смех.

Седamnaести јул 1980. године. Ближи се четрнаест часова и сваког тренутка фабричка сирена треба да огласи завршетак преподневне смене у „Мерцедесовим“ халама у Хеделфингену, у СР Немачкој, где наш земљак Душан Вуковић ради већ више од петнаест година.

Дугим ходницима убрзо је потекла река радника — прво ће на купање и пресвлачење а онда на паркинг по своје бицикле или аутомобиле, па кућама где неке од њих, нарочито у породицама где супруга није запослена, чекају са готовим ручком. Душан са својима живи у Шамбаху, удаљеном петнаестак километара. Супруга Ерна и кћерке Сандра, Наташа и Катја већ стоје на прозору свог стана у солитеру који гледа на велику раскрсницу у центру и правац одакле ће се тата појавити.

И њему се жури кући, али ће најпре морати да купи новине, уплати лото, јер је задњи дан, и за сваки случај напуни резервоар бензином. Затим је дао гас и својом зеленом „симком 1100 ЕС“ појурио широким булеваром ка периферији — путем који је тог летњег поподнева, за разлику од уобичајене атмосфере кад аутомобили врве као у кошници, деловао некако пусто. Укључио је радио...

Кад је поново погледао на часовник, било је тачно петнаест часова и два минута. У даљини су се виделе прве куће Шамбаха, а то је тренутак кад га ухвати неко чудно нестрпљење — жеља да тих последњих пар километара некако прелети. Ногом је притиснуо папучицу гаса. Међутим, игла на километар-сату ни тада није прешла осамдесет. Очигледно да је до тог тренутка готово милео, занела га је музика и уживање у „соло“ вожњи.

У петнаест часова и пет минута већ се нашао пред великом раскрсницом у самом центру. Бациће уобичајен поглед према прозорима свог стана, проћи одмах десно јер ту нема семафора, и тридесетак метара даље скренути опет десно да би ушао у двориште испред своје зграде.

Из супротног правца долазио је аутобус пун путника и у траци за скретање лево један луксузни „капри РС“ од 125 „коња“. Душан је одмах запазио да се овај креће исувише брзо да би на раскрсници могао да поштује његову предност. Нешто није у реду, помислио је. Истог тренутка приметио је да му са десне стране, нешто мањом брзином, долази један празан „петотонац“. Па они иду право на мене. Шта се ово догађа...! Кочи! — пролетело му је кроз главу.

Све је трајало само пет секунди. Проломио се страховит тресак — пукло је као бомба: „капри“ је свом силином ударио камион право у танк за гориво. Грдосија није издржала, извила се као рањена звер и на чудан начин успорено почела да пада на бок. А испод се у том тренутку са својом „симком“ нашао управо он — Душан.

У последњој од пет секунди, суочен са смрћу, стиснута срца и спреман на све, готово је скочио на мењач, притиснуо га свом силином и повукао уназад. Зашкрипали су зупчаници. У кутији мењача прасак и ломљава. Ипак, „симка“ је устукнула... А затим се зауставила — довољно далеко да свом возачу обезбеди сигурност. Завладао је тајац. Душан је одмах дограбио сопствену радио-станицу и

укључио се на девети, резервни канал. Глас му је подрхтавао:

— СС, СС, овде Чарли 1, свеопшти позив! На главној раскрсници у Шамбаху догодила се тешка саобраћајна несрећа. Одмах позовите полицију, ватрогасце и хитну помоћ.

Поновио је то три пута а затим, док су на његовом возилу светлукла сва четири мигавца, најбрже што је могао поставио је троугао и дао знак првим возилима да се зауставе. Тек тада је застао да се мало прибере и погледа око себе. Призор ужасан!

Возач аутобуса, неки Турчин, стоји испред возила које је на време успео да заустави и ван себе од узбуђења псује на сав глас; „капри“ као да је преполовљен, читав предњи део сабијен на тридесетак центиметара, што је могло подлетело је испод шасије; камион лежи на боку у локви дизел-горива коме на јулској врелини недостаје само једна искрица из покидане инсталације па да плану. На прозорима околних зграда начичкани људи.

У једном тренутку у смрском „каприју“ покренуло се човечје тело. Шкљоцнула је брава. Стотине очију немо је посматрало огромног човека са наочарима за сунце којима је недостајало једно стакло како попут авети из неког фантастичног филма излази из возила и држећи се за груди, у чуду, гледа око себе. Душан му је потрчао у сусрет.

— Шта ми је са оком? — завапио је овај, још недовољно свестан онога што се догодило.

Душан није могао да се уздржи, праснуо је у смех:

— Не брини, све је у реду, само скини наочаре. Изгледаш као једнооки Џек.

— Ужасно ме боле груди — говорио је овај док је раскопчавао кошуљу.

Указале су се широке молре маснице од појасева који су му очигледно спасли живот.

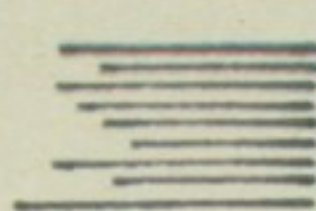
Истог тренутка зашкрипала су врата на преврнутом камиону. Отворила су се и из кабине је искочио шофер — жив и здрав!

Али — мртав пијан! У даљини се већ чула сирена возила хитне помоћи. Стигла је и полиција. За њима ватрогасци са специјалним песком за сакупљање масне течности. Преко пространог травњака, одмах уз пут, трчале су три девојчице...

Свима је било јасно да се тога дана на једној раскрсници догодило чудо: могло је бити бар неколико мртвих, а сви су прошли без иједне огреботине.

Диего Варагић

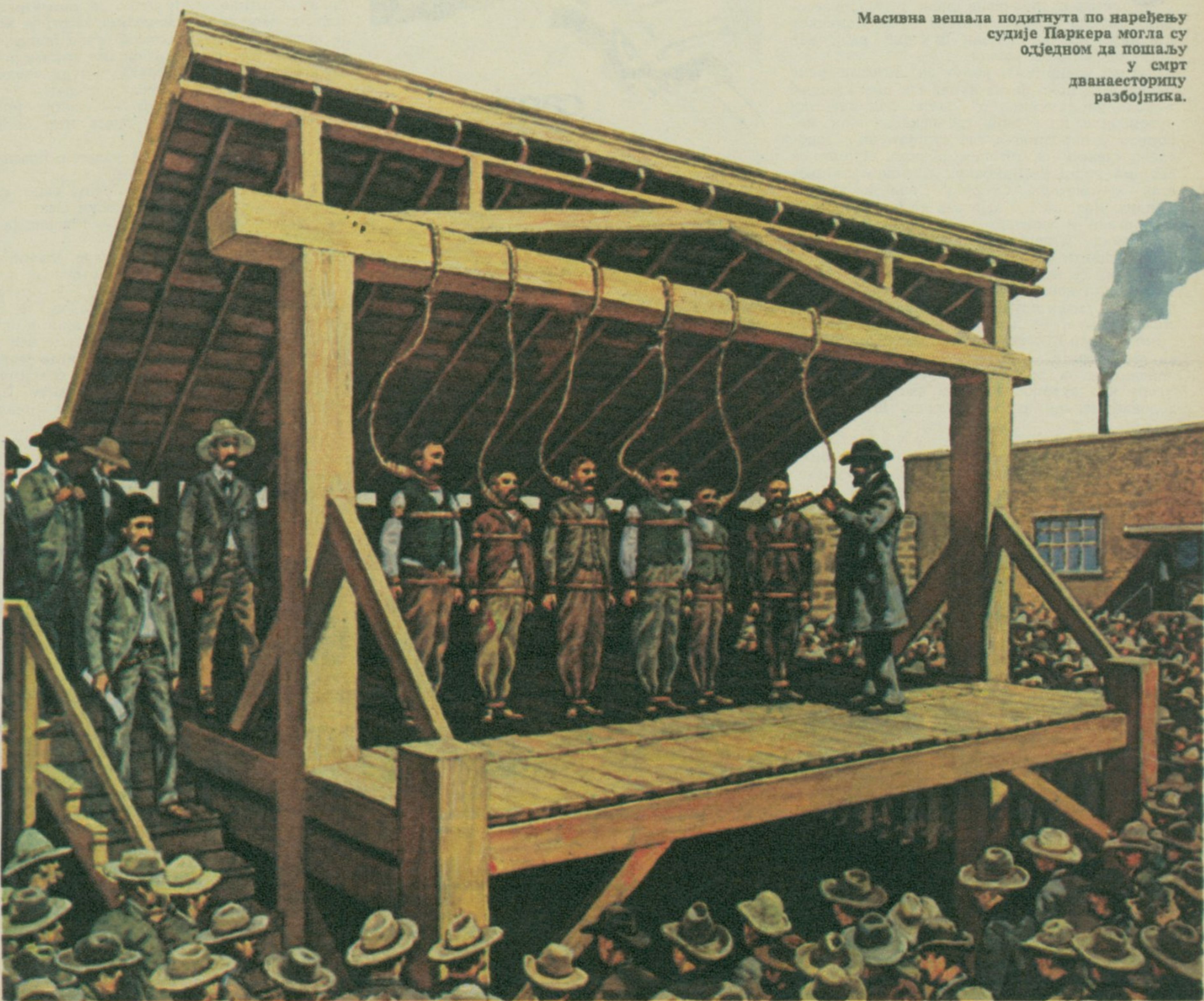

Ајсак Чарлс Паркер — „суд-
дија за вешала“. Поштовали
су га не само грађани већ
и одметници од закона.

СУДИЈА ЗА ВЕШАЛА

ЗА ДВАДЕСЕТ ГОДИНА,
КОЛИКО ЈЕ ОДРЖАВАО
РЕД НА ИНДИЈАНСКОЈ
ТЕРИТОРИЈИ, АЈСАК ПАР-
КЕР ПОСЛАО ЈЕ 160 БАН-
ДИТА НА ВЕШАЛА. ДРУН-
ЧИЈЕ СЕ, ИЗГЛЕДА, У ОН-
ЛАХОМИ НИЈЕ НИ МОГЛО.

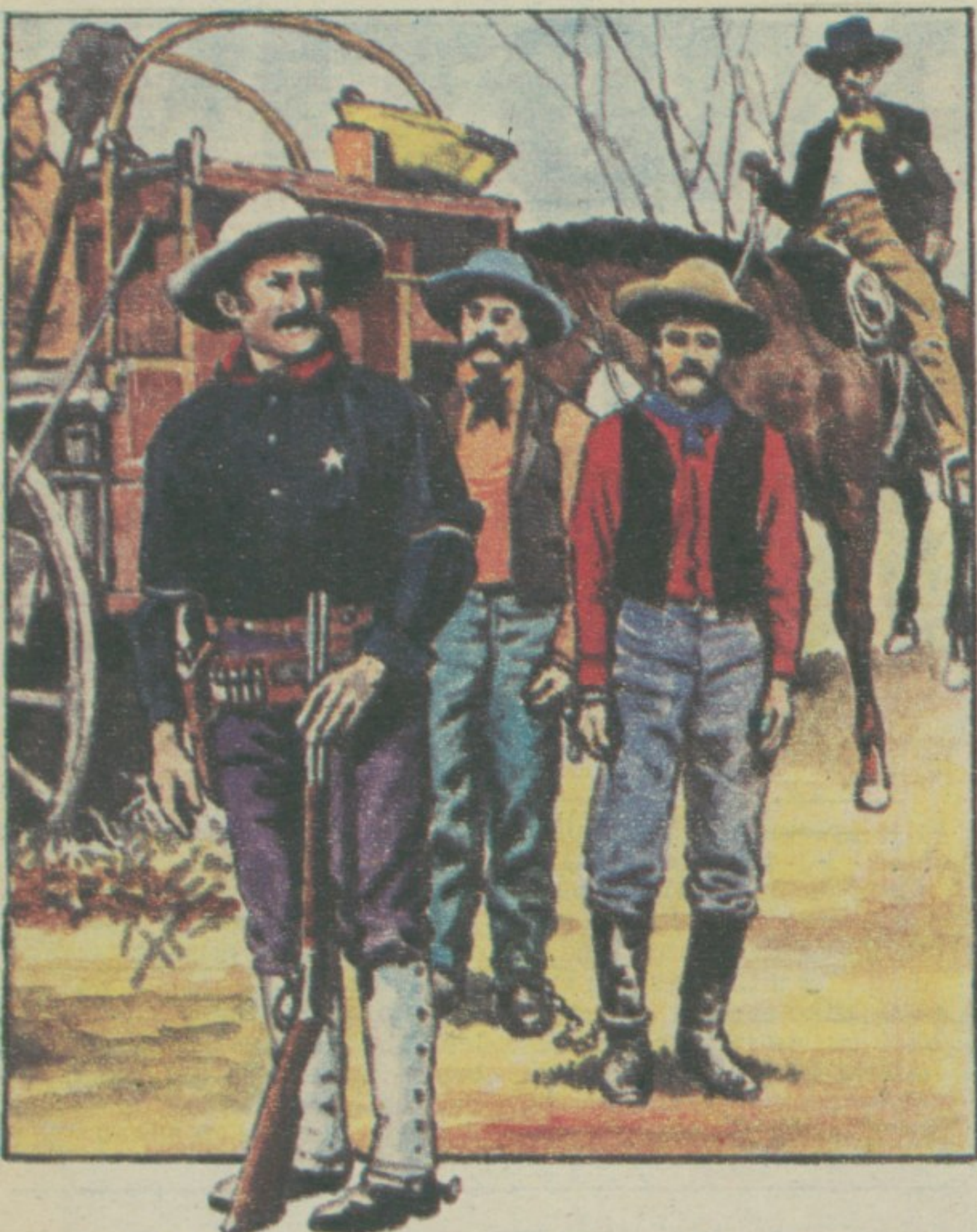
Масивна вешала подигнута по наређењу
судије Паркера могла су
одједном да пошаљу
у смрт
дванаесторицу
разбојника.

Godine 1860. u upotrebi je bio model puške »henri 44«. Pogadala je cilj na razdaljini od 180 metara.

Parkerovi šerifi jahali su obično u grupi od četiri-pet i imali kola koja su im služila kao kancelarija, skladište oružja, kuhinja i zatvor.

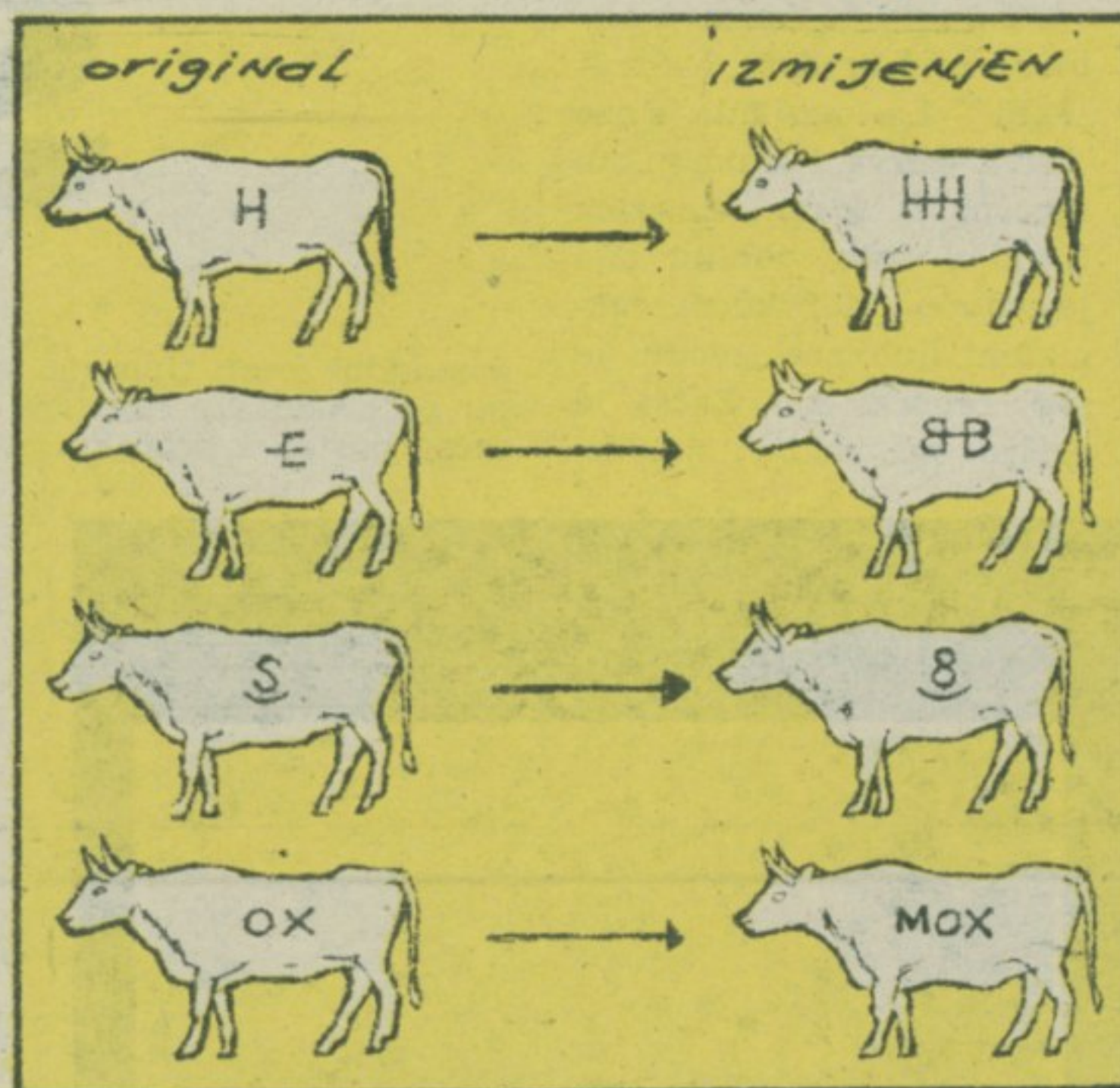
u Teksas, Kansas i Misuri da bi pljačkali banke, krali konje i otimali sve živo a onda se vraćali u bezbjednu Oklahomu. U američkim novinama naveliko se pisalo o ovoj oblasti koju nazivaju »leglo pljačkaša« ili »zemlja revolveraša«.

Sudu u Fort Smitu date su potpuno odriježene ruke pod jednim uslovom: uspostaviti red i mir u ovoj oblasti bezakonja. Prvi sudija, međutim, bio je nesposoban, drugi potkupljiv, pa su bande slobodno harale sve dok se 1875. na sudijskoj stolici Fort Smita nije našao Ajsak Carls Parker, koga ubrzo niko nije zvao drukčije nego »sudija za vješala«. Visok i snažan, gvozdene volje, prihvatio se ove dužnosti u 36. godini kao već čuven advokat.

Štiteći zakon našao se potpuno sam na jednoj strani, dok je s druge strane bilo na stotine pljačkaša i ubica. Masa građana bila je bespomoćna i uplašena. Zato je Parkerov prvi korak bio da obezbijedi sibi pomoćnike i šerife, njih dvije stotine, da im izda naređenje da odmah krenu u akciju čišćenja. Za šerife je izabrao najbolje revolveraše, odlične jahače, hrabre graničare koji su brzo shvatili svu ozbiljnost i važnost svoga posla. Trebali su pokrivati oblast od 190.000 kvadratnih kilometara, kretati se bespućem, spavati pod otvorenim nebom i nikad se ne odvajati od svoje »vinsterke«. Gotovo svakog dana neustrašivi čuvari zakona dovodili su u Fort Smit razne prestupnike. Dva šerifa su jednom zaprepastila i samog Parkera — uspjeli su odjednom uhvatiti četrdeset razbojnika i privesti ih sudiji vezane lancima.

Zatvor na četiri točka

Parkerovi šerifi jahali su obično u grupi od četiri-pet, imali su i kola koja su im služila i kao kancelarija i kao skladište oružja, i kao kuhinja i kao zatvor. Pucali su samo ako su bili primorani i za svakog dovedenog prestupnika dobijali posebnu nagradu

Falsifikovanje žiga: kradljivci stoke dodavali su na svoje žigove nova slova ili linije i tako pokušavali zametnuti trag. Godine 1892. u novinama se pojavio članak s ovim primjerima mijenjanja žiga uz zahtjev stočara da se kradljivci strože kažnjavaju.

Masa od preko pet hiljada okupila se ispred sudnice u Fort Smitu, na Indijanskoj teritoriji, da posmatra vješanje prve šestorice koju je Ajsak Parker osudio. Velika i masivna vješala podignuta po njegovom naređenju mogla su odjednom poslati u smrt dvanaesticu bandita.

Sa prozora sudijske kancelarije, sto metara od vješala, sam sudija Parker posmatrao je ovaj jeziv prizor. Četiri sveštenika porazgovarala su s osuđenima, otpjevali molitvu a zatim i himnu dok ih je okupljena masa pratila u gromoglasnom horu.

Suvonjav i bradat dželat s crnom kapuljačom na glavi prišao je svakom osuđenom i upitao želi li nešto reći prije izvršenja smrtne presude. Onda je svakom navukao omču oko vrata i dobro je zategao. Dželatov posljednji posao bio je da povuče polugu koja je otvarala kapak na podu. Osuđeni su propali i ostali da vise dva metra u vazduhu.

Sudija se okrenuo od prozora i nervozno potražio lulu.

Imate odriježene ruke

Godine 1875. veliko prostranstvo poznato pod

imenom Indijanska teritorija (kasnije država Oklahoma) bilo je pravo stjecište svih mogućih odmetnika sa Divljeg zapada. Nepristupačne prerije i planine ove oblasti graničile su se s Arkanzasom na istoku, Kansasom na sjeveru, uzanim prostorom ničije zemlje na sjeverozapadu i Teksasom na jugu i zapadu.

Teritorija je prvobitno dodijeljena indijanskim plemenima koja su bila primorana da napuste svoju zemlju širom Sjeverne Amerike i tridesetih godina 19. vijeka protjerana u ove divlje krajeve. Neko vrijeme bijeli doseljenici nisu smjeli priviriti na ovu teritoriju, ali od 1850. go. niči stoke iz Teksasa i tragači za zlatom uveliko navaljuju u neistražena prostranstva današnje Oklahome.

Od 1875. Indijansku teritoriju presijecaju novi putevi i željeznička pruga. Prvi naseljenici su nagnuli, preko noći niču gradovi. Za njima pristižu kockari, prodavci viskija i protuve svih vrsta od kojih je većina živjela od revolvera.

Drske i surove bande otvoreno su prkosile zakonu. Pljačkaši su krali stoku, presretali karavane, poštanske kočije, pustošili manja naselja. Sa Indijanske teritorije upadali su

samo uperi prst u njega i advokat ne da sjedne već se svali često i na pod.

Iako je u sudnici imao posla preko glave, Parker je našao vremena da radi i u odboru za obrazovanje Fort Smita, gdje se uporno borio da se otvori škola za crnu djecu. Isto tako bespoštedno se razračunavao s nezajživim bijelcima koji su Indijancima otimali zemlju. Izvan sudnice ovaj neumoljivi sudija bio je omiljen među stanovništvom, a djeca su ga zvala »kesa bombona koja šeta«.

Za dvadeset godina svoje prakse Parker je sudio u 13490 slučajeva, od toga je 9454 čovjeka osudio na razne kazne, a njih 160 poslao na vješala (79 je obješeno, ostali su zatražili pomilovanje i kazna im je preinačena). Presude su mu bile stroge, ali su svi znali da mogu računati na pravičnost. Zato su ga cijenili ne samo poštenu građani već i oni koji su se našli s druge strane zakona.

S. I.

Muki je bio lepo maće. Ime je dobio po slovu »M« koje mu se isticalo na čelu. Bio je sićušan ali odvažan i hrabar. Zbog toga je uživao svu svoju naklonost i poštovanje. Međutim, u prirodi se ponašao neobično. Kada bi se obreo u nekom novom kraju, nastojao bi da ga što prije upozna i »zauzme«. Nije podnosio da mu neko krstari po »ranču«, čak ni njegovi maćji srodnici. Možda je to bio neki instinkt žudnje za prirodom jer mu je u kući nedostajalo prostora i divljine. Prilikom da zadovolji taj svoj instinkt dobio je ovog leta kada smo ga povelj na more.

Od Splita do Lastova putovali smo brodom. Na trajektu »Lastovo« bila je neopisiva gužva. Putnici su bili umorni i dosta nervozni. Samo u našoj okolini bilo je veselo. Moj kućni razmaženi ljubimac izvodio je svoj brodski šou. Začas je obišao sve salone, palube,

komandni most. Upoznao je taj na brodu sve mornare i začas postao i brodski lju-

MAČAK MUKI PROTIV STRAŠNOG VUČKA

bimac. U povratku s komandnog mosta, gde je bio predstavljen kapetanu, već kao kakva iskusna »mornarčina« izvodio je razne vragolije. Neki (neobavešteni) putnici, među kojima je bilo najviše dece, povikaše:

— Eno majmunčeta!
Negde, oko Koruće, Mu-

ki je prestao s tim vragolijama. Po mjaukanju sam osetila da ima neke probleme. U prvi mah sam pomislila da mu možda smeta more. Jer u Lastovskom kanalu, kako to kaže kapetan, bilo ga je »puna kapa«. Mukiju je bila puna kapa nečeg drugog. Kakilo mu se ali to izuzetno uredno maće

radije je trpelo nego da tu u brodskom salonu opogani nekog. Trpeo je Muki, ali put do Lastova bio je još dug. Neko se prisetio — treba mu doneti peska. Da smo na kopnu, taj bi problem bio lako rešen. Ali na brodu to je bilo, po mom mišljenju, neizvodljivo. Muki je sve više mjaukao i

MOJ KUĆNI LJUBIMAC

POZIV CITAOCIMA

Imate li i vi u kući nekog ljubimca: ježa, kornjaču, kanarinca, papagaja, mačku, psa, jare, majmuna ili možda kakvu još rjeđu egzotičnu zvijerku? Pamтите li neki neobičan, uzbudljiv, veseo ili tužan događaj vezan za njih? Ako je priča zaista zanimljiva, napišite je, dužina ne treba da prelazi 3—4 kucane stranice i pošaljite na adresu: Politikin zabavnik, Makedonska 29, 11001 Beograd, poštanskih fah 124, sa obaveznom naznakom »KUĆNI LJUBIMAC«. Ne zaboravite i lijepu fotografiju, ne mora biti u boji, ali vaš ljubimac treba dobro da se vidi. Najinteresantnije radove ćemo objaviti i honorisati.

Nj. V. MIŠKO III je običan papagaj, bar na prvi pogled. On je mali, plav, kočoperan i ratoboran kao sve are njegove sorte. Međutim, MIŠKO III je uobrazio da je naš trosoban stan njegov, a nas četvoro: sestra, ja, otac i mama — njegovi pokorni podanici...

Ali da krenem od početka. Negde pre četiri i po godine uginuo nam je štiglic. Tad

smo, onako bez veze, kupili malog plavog papagaja. To je bio Miško I koji je taman naučio da sleće na dršku drvene kutlače — kad nam je pobeo. Posle njega, jedan komšija nam je poklonio sličnog papagaja, Miška II, ali je i ovaj pobeo posle desetak dana. Bio je to najlenji papagaj na svetu, pa ga baš nismo nikad žalili. Očigledno da naša porodica nije znala kako treba postupati s

papagajima. Dugo nismo imali pticu... kad jednog dana sestra sa pijace donese dvomesečnog papagaja, Miška III. Koštao je tada samo petnaest hiljada dinara... a sad ga ne bismo prodali ni za petnaest miliona. Dajem vam svoju reč da bih se pre odrekao svog auta »keca« nego Miška... To je Miško III o kome želim da vam pišem.

Miško III, ili samo: MIŠKO, od prvog dana je pokazao: da se ne plaši ljudi, da ne voli kavez, i da je u svojoj vrsti veliki izuzetak. Samo jedan dan posle kupovine sleteo je na dršku kutlače ili olovku, čim bi ocenio da su one radi njega podignute. Uopšte ga nismo držali u kavezu izuzev noću. Tada smo mu na kavez stavljali zelenu maramu i on bi odlazio da spava. Njegovo dnevno boravište bila je mala stalaža na kojoj sam držao kutiju sa olovkama i knjige. Knjige sam morao da sklonim i umesto njih stavio sam ogledalo koje Miško neobično voli: satima ume da priča i da se svađa sa svojom slikom i prilikom u ogledalu. S obzirom da sestra i ja nismo bili zaposleni, mnogo vremena smo proveli učeći Miška... a on je i te kako dobro učio (bolje nego što smo mi studirali)... Samo posle nekoliko dana jeo nam je iz ruke i slobodno sletao na rame. Nije voleo da ga hvata-

NJEGOVO

mo ali nije ni hteo bez nas. Glavna caka mu je bila da ocu sleti na okvir naočara i odozgo posmatra pravo u usta. Prvo nismo znali šta je Miško time hteo da postigne... a onda se desilo ovo. Otac je jeo neku pitu, kad Miško slete sa naočara na tatine grudi... i stavi mu kljun pravo u usta. Bili smo zapanjeni. Od tada je jeo svima iz usta što je očigledno smatrao jednim od svojih prava. Posle toga je pored stalaže uzeo sebi i »vikendicu« na žici za veš koja je bila na zatvorenoj terasi.

Ne znam kad je prvi put izgovorio reč Miško, ali kad smo to čuli, bili smo presrećni. Mišku se izgleda naša sreća svidela, pa je brzo učio i dalje. Uglavnom, ponavljao je one reči kojima smo mu se hiljadama puta obraćali. Tako zna da kaže: dođi, pa da poveže DODJI MIŠKO. Takođe ume da otcvrkuće: MALI MIŠKO, ili da bezbroj puta ove reči izgovara pojedinačno. Mi smo voleli da ga poljubimo u kljun i da kažemo: ČOK. Miško je i to zapamtio, i sad čim ga ko poljubi u kljun, on zakrešti ČOK, ČOK. Sestra tvrdi da ume da kaže i: MARŠ, ali ja

tu reč nikada nisam jasno razaznao. U početku smo ga sa »marš« terali od stola ili kad nam dosadi, ali kako to više ne činimo, on je tu reč i zaboravio. Uglavnom, sa ovim što zna on je prava atrakcija za naše goste. Naime, Miško se ne boji ljudi i svakom prilazi kao i nama. Tek u poslednje vreme dozvoljava da se uhvati (neće da beži), ali uvek malo negoduje.

A sada evo šta Nj. V. MIŠKO III sve zna i ume (ukoliko se ja budem baš svega setio): kad mu se šeta po stanu, koristi nas kao prevozna sredstva i čim se neko digne da pođe, on mu skače na rame. MIŠKO je pismen. Kad sestra nešto piše, on odmah sleće i hvata je za olovku. Međutim, ako bi neko imitirao pisanje, na primer hemijskom olovkom bez mine, Miško neće sleteti — sleće samo kad vidi trag olovke. Tačno oko 14 časova stane na kvaku ulaznih vrata i čeka oca i mamu da dođu s posla. Čim čuje zvonce, odmah se javlja. Kad se postavlja ručak i razmeštaju tanjiri, prvi je na stolu. Iako ima svoju tacnu, obavezno jede iz svakog tanjira, pa

zapomagao. Nisam znala kako da mu pomognem. Uto naiđe čovek koga na brodu zovu »kapo od maki-ne«. Pijući čaj raspitivao se o mački. Meni nije bilo do časkanja. Kažem mu u čemu je problem. I stvar je bila začas rešena. Muki je svoju potrebu obavio u buretu broskog protivpožarnog peska! Posle toga je, bez obzira na velike valove sve bilo veselo.

Dan na udaljenom otoku počeo je uobičajeno »pro-češljavanjem« okoline. Bilo je to dovoljno da »gradi« svoju okolinu. Sutradan se peo na stabla. Vešto silazio. Lovio guštere. Bio je meta nekoliko osa koje su na Lastovu otrovnije nego na kopnu. Kod hrane nije bilo problema. Strpljivo je čekao na svoju porciju gavuna i ribica koju sam mu svakog dana uđicom lovila. Ali i kad bi se najeo, vrzmao se oko mreža. Jednog jutra zapleo se ribaru Ivanu u mrežu. U stvari, Muki, koji je uveliko postao »morski mačak«, dovijao se tog jutra kako da ščepa jednu omanju grancigulu (to je jedna bodljikava vrsta raka). Ali ni rak nije bio naivan, još manje bezazlen. Ne zna se, u stvari, ko je koga ščepao. Dvobojsa grancigulom se završio nerešeno. Pak je umakao put dubina a moj mačak ostao je na rivi nakostrešen da čeka srećniju priliku. Možda neku manje opasnu grancigulu. Ali borba s rakom učinila ga je na ostrvu još poznatijim. Na njega je bacio oko čak

i barba Antica koji je do tada tvrdio da na Lastovu neće biti više mačka kakav je bio njegov Srećko.

Sledeći događaj učiniće ga još poznatijim. U Šarićevoj kući, tu odmah kraj nas, stigao je iz Zagreba strašni nemački ovčar Vučko. Njegov gazda je odmah dao obaveštenje da vlasnici mačaka pripaze svoje ljubimce. To upozorenje se odnosilo i na mog Mukija. Zbog toga sam bila zabrinuta. Mukija sam stalno držala na oku. Ali jednog dana čitajući knjigu pod velikim tamarisom načas sam zaboravila tu obavezu. Bilo je to dovoljno da dođe do susreta mačka i psa od koga sam toliko strahovala.

Bilo je to ovako. Iza zida, kraj mora, začula sam strašan lavež i frktanje. Pomislila sam — sve je gotovo. Brzo sam se sjurila k moru. Kasno! Mukiju nisam mogla pomoći. Bilo je rizično upustiti se u živu vatru. Kupala sam se u suzama. Sve je svršeno. Zatvorila sam oči i očajno počela da vrištim. Zvala sam u pomoć. Niko me nije čuo. Nije me čuo ni moj mali mačak. Bio je zauzet borbom. Sav nakostrešen poput ježa krenuo je hrabro u napad. Primetila sam samo neko kotrljanje. Pravo klupko. Onda se dogodilo nešto neočekivano. Muki je iz zavojitog položaja skočio pravo na razjapljenu Vučkovu njušku. Pomislih — progutaće ga. Vrištala sam, oznojena od straha. Tada se desilo

ono neočekivano. Vučko je zacvileo. Kao bez glave pobegao je s borilišta i spas potražio u moru. Krvave njuške plivao je što dalje od obale na kojoj je kao ukopan stajao neočekivani pobednik.

Potrčala sam prema Mukiju. Uzela ga u ruke i, kao pravog šampiona, podigla visoko iznad glave. — Mačak Muki pobedio Vučka! — začulo se svuda po Pasadurskoj uvali. Upozorenje da se mačke i ostale životinje sklanjaju pred Vučkom od tog dana nije važilo.

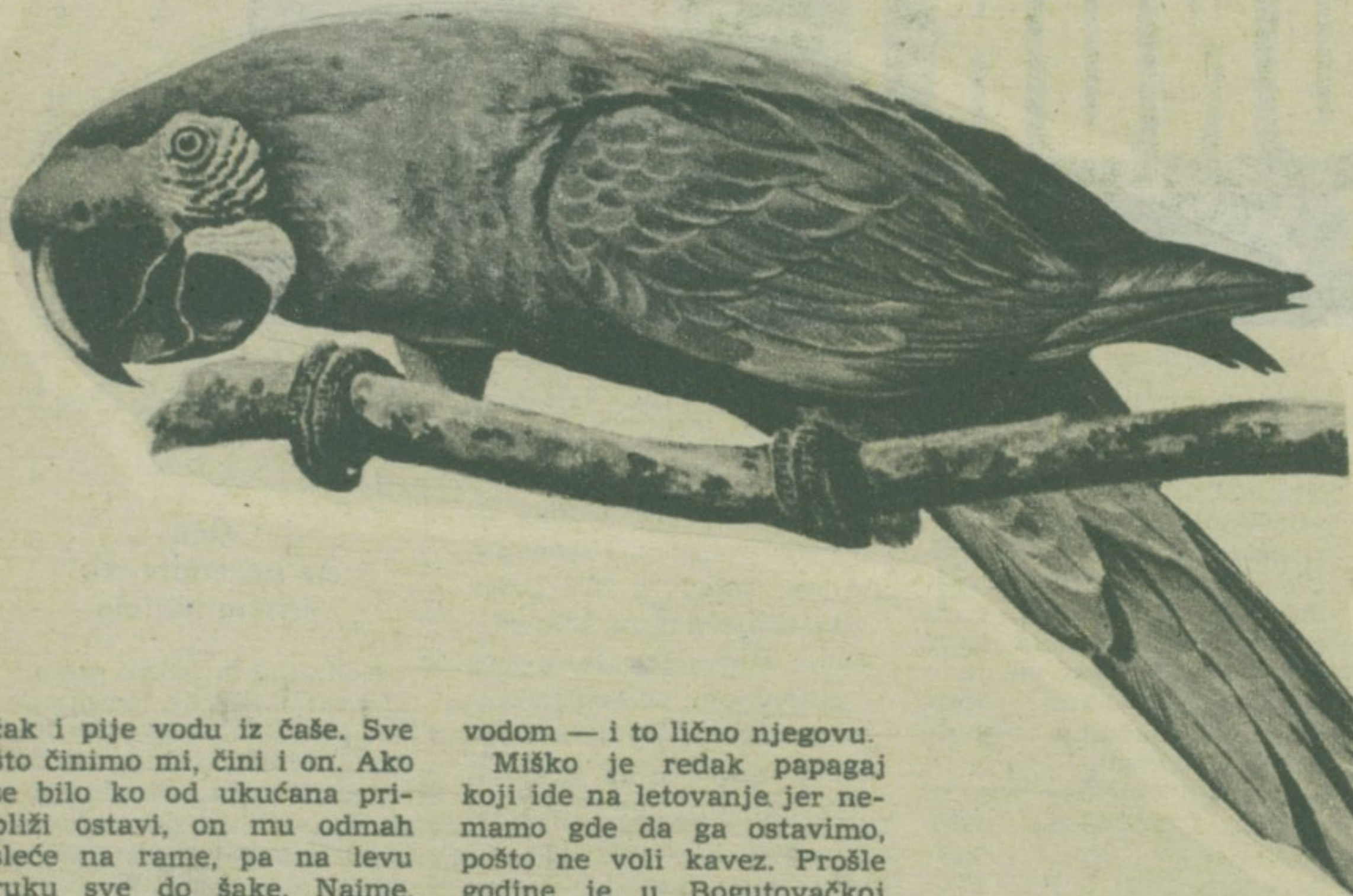
A Muki je i dalje pravio svoje nestašluke kao da do borbe i pobeđe nije ni došlo. Bilo je još mnogo događaja koje bi vredelo ispričati. Recimo, onaj s velikim rakom hlapom kod ribara Cengije, ili onaj u čamcu s hobotnicom, u mreži s otrovnom škarpi-nom... Iz svih tih okršaja Muki je izlazio kao pobednik.

Toliko navikao na more i riblju hranu da mi ga je bilo žao da se odvoji od mora. Ostavila sam ga uz more kod prijatelja pod uslovom da ga svakog leta viđam. A i Mukiju je bolje — ima slobodu. Iako sam umesto njega dobila papagaja, a od juče i malu kornjaču (o kojima ću vam takođe pisati), hrabrog mačka Mukija nikad neću zaboraviti.

Jelena Ivanović,
učenica IVc OŠ »Starina
Novak« — Beograd,
27. marta 39
(Honorar: 1500,00 din.)

VELIČANSTVO MIŠKO III

čak i pije vodu iz čaše. Sve što činimo mi, čini i on. Ako se bilo ko od ukućana približi ostavi, on mu odmah sleće na rame, pa na levu ruku sve do šake. Naime, Miško zna da je u ostavi njegovo seme i da će ga dobiti. Zna da voda curi iz česme, pa kad mu se pije, doleti pravo na slavinu i tu na dreku dok mu neko ne sipa vodu. Zbog toga kraj česme uvek držimo čašu sa

vodom — i to lično njegovu.

Miško je redak papagaj koji ide na letovanje jer nemamo gde da ga ostavimo, pošto ne voli kavez. Prošle godine je u Bogutovačkoj banji napravio senzaciju među gostima kad se na mom ramenu šetao po parku.

Da Miško neće da beži otkrili smo slučajno. Jednog dana sedeo sam u kuhni kad me iz hodnika, sa stepeništa, pozva mama da joj

pomognem da donese namirnice. Ne obraćajući pažnju na Miška koji je tad bio na lusteru i pričao nešto sam za

sebe, izađoh u hodnik. Odjednom, Miško se stvori na mom ramenu. Mama na stepenicama uplašeno viknu: Pazi! Miško!... A Miško, čuvši njen glas, polete sa mog ramena niz stepenice i pravo majci na rame.

— COK... COK... — cvrkutao je oko nje i tražio da se ljubi.

Od tada više ne zatvaramo ni vrata ni prozore. Miško u hodnik neće jer je tamo mračnije, a na prozore i vrata od terase neće zbog zavesa. Međutim, ako nekom stane na rame, neće pobeći, makar ovaj izašao na ulicu. Samo kad je u kući u svom ambijentu, on sa ramena leti na mesta koja poznaje.

Miško još voli da siđe na pod i da kao pile šeta po svim prostorijama. Uživa da se vrzma oko nogu, tako da moramo dobro paziti kako ga ne bi zgazili. Meni se uz nogavicu penje sve do glave, kao da planinari (pri čemu se pomaže kljunom). Velika je prznica. Ako ne obratiš pažnju na njega, ugrize te za uvo i odmah beži. Tuđe hoće a svoje ne da ni za živu glavu. Kad mu moja sestra Cica uzme ogledalo da ga opere,

on se buni i prati je sve do česme. Smiri se tek kad se ogledalo nađe na starom mestu. Kad dođe na sto, ne da nikom da tamo stavi ruku. Odmah ga juri i kljuca ga. Uživa da vadi metalni novac iz novčanika i baca ga sa stola na pod. To isto radi i sa šibicama, iglama za vez, olovkama i sl. Ako bačeni predmet padne sa stola na stolicu, on odmah leti do stolice i baca ga dole. Posle četiri godine boravka kod nas primetio sam da Miško ne može dugo da let. Možda je to i pravi razlog što neće da beži. Veoma je halapljiv i jede mnogo u odnosu na svoju težinu. Najviše voli testo iz supe, hleb, kuvan krompir i šargarepu. Neki kažu da papagajima škodi hleb, ali mi to nismo prime-tili.

Eto, to je priča o Mišku. Verujem da nisam sve rekao... A ko ne veruje da je i ovo rečeno živa istina — evo naše adrese, pa može lično da se uveri.

Radovan Lađarski
Kragujevac
Bul. oktobarske
revolucije 15
(Honorar: 1500,00 din.)

STRIPOTEKA — KLOPKA ZA FILMOVE

KIĆA, REŽISEROV UNUK!

Tarzan, gospodar džungle, nije se ovog ljeta nimalo slučajno pojavio sa lijepom Džejn na našim malim ekranima: junaci iz stripa osvojili su Holivud, Brodvej i sva filmska platna svjetskih metropola. Tarzan nije usamljen. U bioskopima i na TV kanalima glavne ličnosti su Popaj i Oliva uz Peru Zderu i Badžu, Flaš Gordon, Superman i drugi junaci koje pamtimo iz starih stripova. Poneki od njih već pedeset godina, kao Popaj, imaju svoju vjernu publiku, ali sada se ispostavilo da je ta publika, sastavljena od klinaca i njihovnih očeva (ponekad i sa mamama) spremna da prati dogodovštine svojih junaka ne samo u kućnoj

fotelji, već i u bioskopskoj dvorani.

Najslavnija djevojčica

Teško je povjerovati da »Siroče Ana«, kako se zove film kompanije »Kolumbijske«, ne silazi već više sezona sa Brodveja u Njujorku i reprezentativnog bioskopa u centru Holivuda. Ko bi pretpostavio da je »Mala Ana«, koja je u našem »Zabavniku« nekada davno imala samo jedan kliš u zadnjem dijelu lista i bila popularna jedino kod djevojčica, danas filmska zvijezda nad zvijezdama koja ne silazi sa TV ekrana, okružena najznačajnijim novinarnima koji joj (u udar-

nim terminima) postavljaju pitanja kao: hoće li nastaviti svoju filmsku karijeru, kakve su joj namjere za budućnost, hoće li raditi i na televiziji? Sta je sa njenim školovanjem? Od vremena Širli Templ nijedna djevojčica nije stekla takvu slavu na filmu kao što je to Ajlin Kvin, kao »Mala Ana« uz partnera, nekada slavnog Alberta Finija u ulozi Dedi Varbaka. Nije ni čudno. Crvenokosa Ajlin dobila je ovu ulogu u konkurenciji deset hiljada svojih vršnjakinja koje su se javile na »Kolumbijske« oglase. Ona je, odista, ljupka i u stanju da rasplače i nasmije do suza prepunu bioskopsku salu starih i mladih.

Koliki su troškovi ovog velikog spektakla čija se radnja najčešće događa u snovima jednog siročeta, pokazuje i ovaj podatak: koledž u Nju Džersiju adaptiran za snimanje filma stajao je, zajedno sa zakupninom, deset i po miliona dolara! Od ovih sredstava moglo je da se snimi nekoliko »običnih« filmova, ali Ana je siroče, pa su njeni snovi morali biti skupi. Producent »Kolumbijske« filmu uspio je, međutim, preko ulaznica ne samo vratiti uloženi novac već i otploviti u Evropu gdje ga sa velikim interesovanjem gledaju Anine vršnjakinje,

sada već bake, zajedno sa svojim unukama.

Kića sa božanstveno krivim ustima

Ništa manju slavu stekao je i »Popaj«, čije je snimanje prošlo kroz pravu odiseju: mijenjani su glumci, reditelji, prilagođavan scenario. Na kraju je urađena, kako filmski kritičari kažu, prava stvar jer je posao stigao u prave ruke.

Paramunt, kao producent, predvidio je prvo ulogu Popaja za Dastina Hofmana. On je, međutim, zahtijevao da se scenario mijenja. Autor teksta Jul Fajfer

Uloga mornara koji obožava spanać na kraju je, umjesto Džeku Nikolsonu, Dastinu Hofmanu ili Al Pačinu, povjerena malo poznatom Robinu Viljemsu.

Selli Dival je, kažu, savršena Oliva: tanke, krive noge, trapavo-neodoljiva.

Badža i na filmu izgleda baš kao i u stripu — strašno i namrgodeno.

CIJELO SNIMANJE »POPAJA« BILO JE PODREĐENO TROMJESEČNOM IVANU HARTU VESELJU: POČINJALO SE S RADOM TEK KAD SE ON PROBUDI, CIJELA EKIPI JE IZVODILA KEREFEKE DA GA ZASMIJE, ALI NAJVIŠE MUKE IMALI SU KAD JE TREBALO DA ZAPLAČE. KAO ZA INAT NIJE DREČAO KAD JE TO SCENARIO ZAHITIJEVAO.

Mali Ivan ulogu Kiće nije dobio po protekciji: usta su mu kriva k'o čarapin početak, naročito kada plače ili se smije...

Crvenokosa Ailin Kvin izborila se za ulogu siročeta Ani u konkurenciji od 10 hiljada vršnjakinja. Danas je zvijezda koja ozbiljno prijeti da pomuti slavu Širli Templ.

Glumac Pol Dull ustoličen je kao kralj pljeskavica — Pera Ždera.

pokušao je da sasvim vjerno napiše knjigu snimanja prema piscu »Popaja« Segaru. Producentu Robertu Evansu, koji je čitav ovaj filmski poduhvat zamislio, scenario se veoma dopao i nije htio prihvatiti zahtjeve Dastina Hofmana. Sve se ovo događalo još 1977. godine.

Uloga Popaja ponuđena je i Džeku Nikolsonu, pa zatim Al Pačinu, ali ni jedan ni drugi nisu pristali da igraju mornara Popaja. U obzir su dolazili i razni reditelji. Kada je najzad nađen lik koji odgovara čuvenom mornaru — Robin Viljems — režiju je prihvatio čuveni Robert Altman kome se glavni glumac, mada nije bio naročito poznat, dopao.

Altman je odmah pozvao Selli Dival koja je igrala u mnogim njegovim filmovima.

— Čuj — rekao joj je — imam za tebe ulogu. Rođena si za nju.

— Kakvu ulogu? — pitala je oduševljeno Selli jer voli da radi s Altmanom.

— Olivu, Popajevu. Treba mi ženska sa krivim, tankim nogama, kakve ti imaš.

Selli je prvo pobjesnila, a onda počela učiti kako da uvijek kosu na tačno

devedeset i tri papilotne, koliko joj je trebalo da bi imala dovoljno zavodljivu frizuru za svog momka Popaja. Pol Dull, takođe stalni glumac Altmanovih filmova, ustoličen je kao kralj pljeskavica — čuveni Pera Ždera. Nađen je i Badža. Nedostajao je još samo Kića. Reditelj Altman se u posljednjem trenutku odlučio da ovu značajnu ulogu povjeri svom tromjesečnom unuku Ivanu Hartu Veselju, sinu svoje starije kćerke Kristin Hart. Svoju odluku je saopštio filmskoj ekipi pravdajući se da nije u pitanju protekcija već to što je Ivan rođeni Kića. Ima božanstveno kriva usta, kao čarapa. Mali Hart je, naime, rođen sa pupčanom vrpcom oko vrata što mu je u prvim mjesecima života ukočilo jednu stranu lica. On je odmah postao mezinac cijele ekipe i svi su se upravljali prema njemu. Snimanje je počinjalo sa njegovim buđenjem. Pred njegovom korpom za spavanje glumci su izvodili sve moguće kerefeke da bi ga nasmiјjali, ali se ponekad dešavalo da ga niko ne

može rasplakati, a scenario to zahtijeva.

— Otići ćemo na Maltu da snimamo — odlučio je jednog dana Altman. Na morskoj obali, obučeni ble-savo, djelovaćemo kao neka nova civilizacija.

Angažovan je i kompozitor pop-muzike Hari Nilson, tada veoma popularan. I on se priključio filmadžijama na Malti. »Taj sam što sam, sav sam koj sam« — orilo se obalom, ne malo čudljivo. Bura je često ometala snimanje, pa je Olivino zapostavljanje pred Badžom zvučalo sasvim iskreno. Međutim, to zadovoljstvo je još više uvećalo troškove tako da se predviđena suma od trinaest miliona dolara ubrzo popela na dvadeset, da bi 1980, kad je film završen, zaokružila na 50 miliona dolara! Kritičari, navikli na drukčije Altmanove teme, počeli su polemiku koja i danas traje.

— Ljudi moji, raspravljaju o nama kao da smo snimali »Rat i mir«, a ne »Popaja« — požalila se nedavno u jednom intervjuu

Selli Dival za koju kažu da je nenadmašna Oliva.

Réultat svega ovoga: Popaj ne silazi već dvije godine sa ekrana.

Umiješao se i Klint Istvud

Druga ličnost, omiljeni junak stripa Flaš Gordon, doživio je, poslije pedesetih godina kada je snimana prva verzija, svoju novu ekranizaciju. Ovog puta rađena je vjerna kopija crteža Aleksa Rejmonda. Filmska tehnika, danas, omogućava da se i najbujnija mašta prenese na platno. U ovaj film uloženo je 25 miliona dolara.

Filmski producenti i dalje prelistavaju stare ukočičene stripove koji ih inspirišu za nove poduhvate. Na redu je »Supermen III«. Kristofer Riv uveliko priprema ponovo svoju ulogu i ne želi dublera u opasnim scenama:

— Prisustvovao sam prikazivanju filma u bioskopu. I pored izvanredne tehnike,

publika uvijek prepoznaje kad je varate!

Popularni Klint Istvud takođe je upao u filmsku klopku stripoteke. On će oživjeti detektiva Dika Trasijsa. Na redu je ekranizacija »Divlje Vande« stripa »Teri i pirati« i »Bljesak džungle« Producent ovih filmova biće izdavačka kuća »Penthaus«. Govori se i o novoj verziji Tarzana. Njegov tvorac Edgar Rajs Berouz nije ni slutio ko će sve crtati i glumiti njegovog izmišljenog Bje-lokožog. Sve nove verzije, poslije Vajsmilera i Morin O' Salivena, nisu zasitile publiku. Ona traži još i iz početka i poslije ljepotice Bo Derek kao Džejn mora se smisliti nešto novo.

»Vanzemaljci«, posljednji Spielbergov film, gospodari Njujorkom ali je pitanje hoće li nadživjeti Malu Anu i njenog psa Nulicu. Još veće pitanje je ko će ustati iz starih »Zabavnika« da oživi na filmskom platnu.

Ana Šomlo

Isak
Asimov,
naučnik,
jedan od
naj-
slavnijih
pisaca
naučno-
fantas-
tičnih
romana
i priča,
piše:

Zlato je rijetko, lijepo, tvrdo i vječno. Ne rđa i nikad se ne kviri. Njegovo nedostižnosti i ljepoti nisu potrebni komentari. Tvrdoću možemo dočarati na očigledan način upoređujući je s olovom. U Zemljinoj kori olova ima oko tri hiljade puta više nego zlata i koliko je zlato lijepo u svom blistavo žutom sjaju toliko je sivkasto olovo ružno. Olova ima dovoljno za sve odgovarajuće potrebe, pa je, stoga, lišeno bilo kakve druge vrijednosti.

Ipak, olovo je prilično tvrdo i, pošto je bilo teže od svega drugog što su stari narodi pronašli, postalo je poslovični simbol težine. Ako ste umorni, noge su vam kao od olova, kad vam se spava, kapci su vam kao od olova, ako vam je u životu teško, na grbaču kao da vam se svalilo olovo.

Pa ipak, ako je tvrdoća olova 1, tvrdoća zlata je 1,7. Ako imate komad olova i komad zlata istog oblika i veličine i ako je olovo teško, recimo, tri kilograma, zlato će imati masu, težinu od pet kilograma. Ako vam je srce kao od olova kad ste tužni i nesretni, zamislite kako bi tek bilo da je od zlata!

Stabilnost zlata počiva na njegovoj osobini da se rijet-

ipak postoji i danas je dobro poznat a otkriven je i, čak, upotrebljavan, u staro doba. Pronađen je u metalnim rukotvorinama Egipta iz 7. vijeka prije naše ere; neki predmeti južnoameričkih Inka bili su načinjeni od legure zlata i tog još boljeg metala.

Ovaj metal prvi put se u evropskim naučnim zapisima pominje 1557. godine. Italijanski naučnik Đulio Cezare Skalidero (1484—1558) ostavio je zabilješku o metalu pronađenom u Centralnoj Americi koji ne može istopiti nijedna vrsta upotrijebljene toplote.

Evo, dakle, prvog pomena da ovaj metal prevazilazi zlato bar u jednom pogledu. Od metala poznatih starim narodima živa se topila na sasvim niskim temperaturama, kalaj i olovo na nešto višim. Od ostala četiri srebro se topilo na temperaturi od 961 °C, zlato na 1063 °C, bakar na 1083 °C, gvožđe na 1525 °C.

Srećom, nikom nije palo na pamet da bi zlato, pošto je tako plemenito, moglo biti otpornije i na toplotu kao što je na vazduh i vodu. Činjenica da se bakar topi na nešto višoj, a sasvim neplemenito gvožđe na znatno višoj temperaturi od zlata sigurno je bilo prilično

na ovom jeziku srebro se kaže platina, ime metala glasilo je »platina del Pinto«.

Srebro iz Pinta uopšte nije bilo srebro. Bilo je tvrđe od srebra i topilo se na daleko višoj temperaturi. Nije čak ni ličilo na srebro. Imalo je karakterističnu žućkastu nijansu koja mu je davala sjaj i toplinu, što drugi bijeli metali ni slučajno nemaju. Aluminiјum i hrom, na primjer, mogu da se bijele i sijaju koliko hoće, ali nikad neće ličiti ni na srebro, a kamoli na »srebro iz Pinta«.

Kad je, najzad, završetak »um« postao standardan za metale, riječ »Pinto« je izbačena, a novi metal dobio je naziv »platinum«. Na engleskom jeziku (kao i na

i zlato, plemeniti metal, a takođe i platinu, mada mnogo, mnogo sporije i teže.

Lažni vredniji od pravog

Nešto prije 1800. godine engleski hemičar i fizičar Viljem Hajd Volaston (1766—1828) pronašao je sistem kako da platinu izloži toploti i pritisku da bi je pretvorio u materiju koja se može oblikovati i upotrijebiti za pravljenje posuda za radove u laboratoriji. Uspio je i njegove laboratorijske posudice postale su veoma tražene, a kako je Volaston proces dobijanja držao u strogoj tajnosti punih trideset godina, postao je i veoma bogat. Pred samu smrt 1828. otkrio je svetu tajnu,

KO JE ŠAMPION?

ZLATO JE
NAJLJEPŠE,
PLATINA
NAJSKUPOCJENIJA,
IRIDIJUM JE
NAJEKSKLUZIVNIJI,
OSMIJUM
NAJTVRDI,
TUNGSTEN
IMA
NAJVIŠU
TAČKU
TOPLJENJA.
KOJI
ZASLUŽUJE
TITULU
NAJFINIJEG?

ko i teško kombinuje s drugim tipovima atoma. Zbog toga ne rđa, voda i druge materije ne mogu mu ništa. Pred njim mora ustuknuti i ogromna većina kiselina. Ta odbojnost prema uticajima drugih materija, ta nadmoćna ekskluzivnost zlata navela je ljude da ga nazovu plemenitim metalom jer na plemićki način odbija da se druži s materijama lošijim od sebe.

Šokantno otkriće

Kakva je vjerovatnoća da se pronađu metali plemenitiji od zlata, rjeđi, tvrđi i još otporniji na promjene? Pomisao o takvom metalu slatko bi nasmijala antičke narode koji su zlato uzimali kao simbol savršenstva do te mjere da su čak i nebeski putevi bili popločani zlatom. Tražiti nešto plemenitije od zlata bilo bi ravno pokušaju da se popravi savršenstvo.

All metal bolji od zlata

šokantno otkriće. Koliko je meni poznato smatralo se da je tako odredilo samo nebo s obzirom da gvožđe mora biti tvrdo i otporno da bi poslužilo za pravljenje oružja što plemenitom karakteru zlata nikako ne odgovara.

Novi metal se očigledno topio na temperaturi višoj i od tačke topljenja gvožđa.

Bez »um« i bez »Pinta«

Prvi naučnici koji su proučili ovaj metal i detaljno ga opisali bili su engleski geolog Čarls Vud (1719—1799) i španski matematičar Antonio de Uloa (1716—1795). Godine 1740. obojica su proučavali uzroke pristigle iz Južne Amerike.

Jedno od mjesta gdje se u obliku grumenja novi metal nalazio, bio je pijesak rijeke Pinto u Kolubiji. Kako je bio bjeličast, Španci koji su tamo boravili nazvali su ga »srebro iz Pinta«. Pošto su, naravno, govorili španski, a

srpskohrvatskom) platina i srebro su riječi koje nimalo ne liče, pa se veza izgubila. Na španskom se srebro zove »plata«, a platina »platino«. Jezička veza je, dakle, savršeno sačuvana.

Čim je platina pronađena, hemičari su se za nju veoma zainteresovali, ali nisu nikako nalazili načina da je korisno upotrijebe. Platina je mogla biti ostavljena u grumenu, kako je nađena, ili uz velike poteškoće rastvorena u smjesi sastavljenoj od jedne zapremine azotne i tri do četiri zapremine hlorovodonične kiseline. Ova smjesa zove se »carska vodica« jer rastvara

ali je baš u to vrijeme u Rusiji pronađen još bolji sistem oblikovanja platine od njegovog.

Mada se platina u početku dobijala iz Centralne i Južne Amerike, prvi pravi rudnici otvoreni su na planinskim vijencima Urala. Od 1828. do 1845. u Rusiji je kovan novac od platine. Priča se da je neposredno prije toga grupa ruskih falsifikatora, domogavši se izvjesne količine platine, od nje kovala lažan novac i proturala ga kao srebrni. To je vjerovatno jedini slučaj u istoriji da je lažni novac bio

vredniji, i to koliko, od pravog.

Zbog čega je platina bila toliko tražena za laboratorijske sudove? Odgovor je jednostavan. Platina je hemijski reagovala još manje nego zlato, bila je, znači, plemenitija od zlata, i posude načinjene od nje bile su veoma postojane i na vazduh, i na vodu i na hemijske elemente s kojima bi došle u dodir. Štaviše, tačka topljenja platine od 1773 C° bila je viša i od temperature na kojoj se topi gvožđe. Posude od platine mogle su se mirno usijati a da pri tom ne pretrpe nikakvu štetu. Idealno za razne laboratorijske opite.

Platina je i tvrđa od zlata: ako se držimo skale da

pomenuo jednu osobinu zahvaljujući kojoj zlato ostaje ono što jeste, a to je ljepota. Nijedan dosad pronađen metal, pa ni platina, nema žutu toplinu zlata i nijedan mu nije ni blizu po ljepoti. Platini možemo priznati i plemenitost, i tvrdoću i visoku tačku topljenja i rijetkost. Ona može biti i mnogo skuplja od zlata, ali nikad neće imati njegovu ljepotu i neće biti željena i voljena kao ono.

Nije se otrovao

Platina, međutim, nije jedini metal plemenitiji od zlata. Ona je jedan od tri

rastvarali još sporije od platine, oni su do tog časa morali biti nepoznati.

Tenant je pažljivo proučio ostatke crne prašine mučeći se da ih na neki način rastvori i na kraju je otkrio dvije frakcije različitih osobina. Jedna od njih davala je hemijske spojeve u seriji raznih boja i zato je dobila ime iridijum po grčkoj riječi iris — duga. Druga je dala oksid neprijatnog mirisa (koji je uz to bio i otrovan, ali Tenant nije napravio veliku količinu pa je ostao živ) i zbog toga je nazvan osmijum prema grčkom osme-miris.

Iridijum i osmijum su hemijski toliko slični platini da su u geološkim procesi-

od platine. Zadržavajući olovo pod brojem 1 iridijum ima tvrdoću 1,98, a osmijum 1,99. Osmijum je najtvrđa poznata materija na svijetu.

Iridijum se topi na temperaturi od 2454 C°, osmijum na 2700 C° što znači da im je tačka topljenja viša nego kod platine. Ipak nisu u tom pogledu rekorderi. Metali tantal i tungsten (volfram) tope se na temperaturi od 3000 C° prvi, na 3400 C° drugi! Tungsten je metal koji ima najvišu tačku topljenja na svijetu.

Zemljina kora nije Zemlja

Za divno čudo Zemljina

Vodonik, helijum, neon, azot, na primjer. Ali, oni ne predstavljaju nikakvu misteriju budući isparljivi, sami ili u jedinjenjima, tako da ih Zemljina teža, ne baš mnogo snažna, ne može zadržati. Platina, iridijum i osmijum nisu, naravno, uopšte isparljivi ni u kakvom obliku. Zbog čega ih, onda, nema?

Pa, Zemljina kora nije Zemlja. Kora može gubiti elemente ne samo u polje, prema svemiru, već i u pravcu sopstvene unutrašnjosti. Evo primjera. Ako na svakih deset hiljada atoma silicijuma postojećih u svemiru dolazi šest hiljada atoma gvožđa, na svakih deset hiljada atoma silicijuma

je tvrdoća olova 1, a zlata 1,7, platina je 1,9.

A ljepota?

I na kraju, platina je na Zemljinoj kugli isto tako rijetka kao i zlato.

Pa, kad je već tako, to jest ako je platina postojanija i od samog zlata, ako joj je tačka topljenja znatno viša, ako je tvrđa i ako je u svijetu ima veoma malo, zar ona nije u svakom pogledu bolja od zlata?

Odgovor je: ne. Nisam

metala koja su u tijesnim rođaćkim odnosima.

Godine 1803. engleski hemičar po imenu Smitson Tenant (1761—1815) primijetio je da kad rastvara platinu u carskoj vodi na dnu ostaje nekakav crni prah metalnog odsjaja. Učinilo mu se da platina s kojom je radio nije čista i da sadrži još neke metale.

Pošto je od svih postojećih metala platinu bilo najteže »natjerati« na bilo kakvu hemijsku reakciju, ako je postojao metal, ili metali, koji su se u carskoj vodi

ma i završili zajedno. Gdje ima platine ima i iridijuma i osmijuma tako da se uvijek nalaze u trostrukoj leguri. U Zemljinoj kori, međutim, platine ima mnogo više nego iridijuma i osmijuma i oni su, u stvari, među najrjeđim metalima na Zemlji.

I jedan i drugi slični su platini, ali su od nje plemenitiji jer se još neradije kombinuju s drugim elementima. Iridijum je bez konkurencije u tom smislu najplemenitiji od svih metala. I jedan i drugi su tvrđi

kora nije nimalo bogata »platinskim metalima« — termin se odnosi na platinu, osmijum i iridijum. Na svakih pet atoma zlata u Zemljinoj kori dolazi po pet atoma platine, jedan osmijuma i jedan iridijuma.

Uprkos tome računa se da u svemiru, globalno uzeto, na svakih pet atoma zlata dolazi osamdeset atoma platine, pedeset atoma osmijuma i četrdeset iridijuma. Otkud sad ovolika razlika?

Postoje i drugi atomi kojih je na Zemlji sasvim malo u poređenju sa svemirom.

u Zemljinoj kori otpada samo devetsto atoma gvožđa. Osamdeset pet procenata gvožđa je nestalo jer se nalazi u dubinama Zemlje gdje postoji jezgro tečnog metala čiji je glavni sastojak gvožđe.

Ovo jezgro sadrži i prekomjernu količinu onih metala koji radije idu uz gvožđe nego uz stijene Zemljine kore. Platina, iridijum i osmijum, za razliku od zlata, očigledno više vole gvožđe i to je objašnjenje zašto su na Zemlji toliko rijetki!

B. D.

DIKAN I PRIJETNJA SA ORIONA

VELIKI DOGAĐAJI
IZ DALEKE
BUDUĆNOSTI

FANTOM:

Bijeli konj

IMA DANA KADA JE FANTOM ZAOKUPLJEN POSLOVIMA U DŽUNG-
LI...

PROŠETAJTE, DRUGARIT!

PREKRASAN BIJELI KONJ HEROJ I PLAIN-
NINSKI VUK DEMON...

... POZNAJU SVAKI KUTAK DŽUNGLE ...

POSMATRAJU IH MNOGE OČI...

... I SVI SE BOJE HEROJEVIH OŠTRIH KOPITA I DEMONOVIH, KAO NOŽ, ZUBA...

HEROJ?

HEROJ?

HEROJ?

KAKAV DIVAN KONJ? JE LI DIV-LJI?

NIJE!

ŽELIM DA UPOZNAM NJE-
GOVOG VLASNIKA I KU-
PIM GA?

TO JE NE-MOGUĆE!

NE MO-
ŽETE NI JED-
NO NI DRUGO?

ZAŠTO? DOBRO ČU PLA-TITI?

NEMA TIH PARA KOJI-
MA BISTE MOGLI DA KU-
PITE HERO-
JA?

ČEKAJTE SAMO DOK PRINC HALI VIDI OVO?

U OVO NAŠE VRIJE-
ME HRABRIH GNJU-
RACA...

... I ASTRONAUTA, TEŠKO JE POVJEROVATI...

... DA POSTOJI ČOVJEK KOJI IMA HAREM ŽENA...

TO JE HALI, BO-GATI PRINC...

PRINC HALI IMA DVANAEST PREKRASNIH ZAMKOVA...

... I DVANAEST ŽENA...

SVAKA ŽENA IMA SVOJ ZAMAK. TAKO U MOJOJ PORODICI VLADA MIR!

PODIŽETE NOV ZAMAK, PRINČE?

DA! U SLUČAJU DA SE POJAVI TRINAESTA ŽENA! ALI, VI JOŠ NISTE VI DJELI TANKREDA?

PORED TIH DVANAEST ŽENA, HALI JE IMAO JOŠ JEDNU VELIKU LJUBAV...

... U SVOJOJ ČUVENOJ KONJUŠNICI...

TANKRED! VRIJEDI MILIONE! DA LI STE VI DJELI LJEPŠEG KONJA?

HMM! OVAJ... DA!

ZAISTA, BERTI? KADA? GDJE?

PROŠLE NEDJELJE U DŽUNGLI! ZOVE SE HERI!

ČAK SAM GA I SLIKAO?

KAKO JE LIJEP!

ŽELIM OVOG KONJA! BERTI, DOVEDITE MI GA!

ČUO SAM DA SE NE PRODAJE!

ALI, REK'O SAM DA GA ŽELIM! PLATIOU KOLIKO TRAZITE?

HALI UVIJEK DOBIJE ONO ŠTO ŽELI!

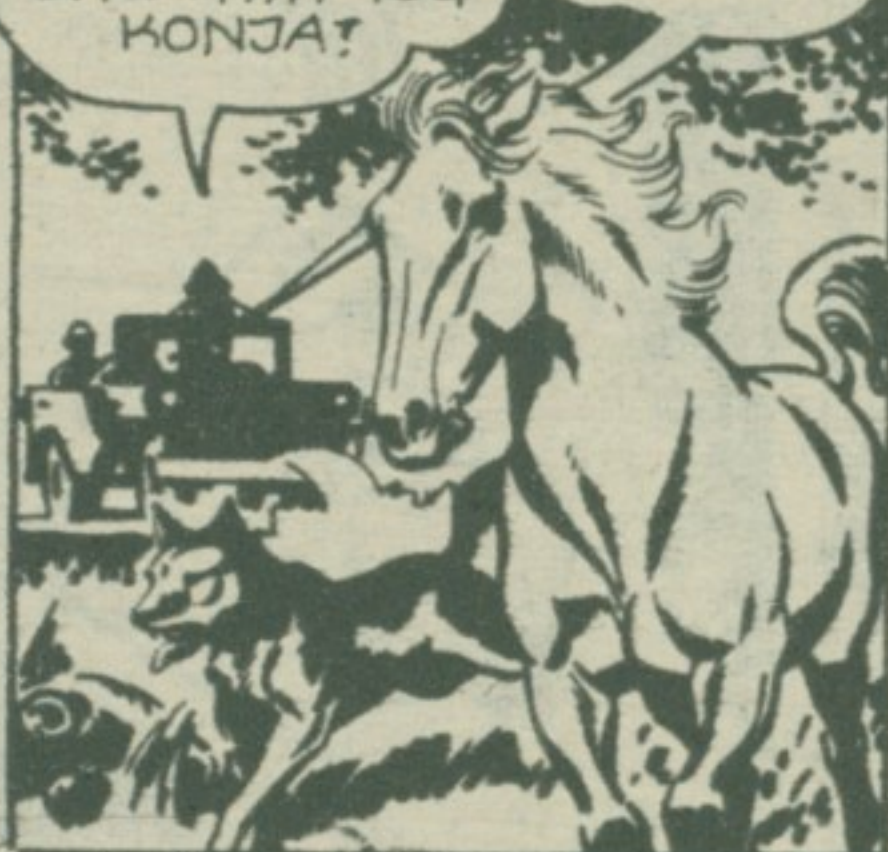
PLATIOU MI KOLIKO TRAZIM!

HMM! VRIJEDI POKUŠATI!

ENO GA? POTREBNO MI JE DESET LJUDI I MREŽA! MORAM DA UHVATIM TOG KONJA!

PRVO PITAJ NASSEG KRALJA!

ŽELITE DA UHVATITE BIJELOG KONJA?

DA, VIŠOČANSTVO!

ZNATE LI DA JE ON FANTOMOV?

NE MISLITE, VALJDA, DA VJERUJEM U TE GLUPOSTI!

UHVATIOU GA I BEZ VAŠE POMOĆI!

ŠETA, UMRIJEĆE!

PA, KAD JE TAKO UPO-RAN...

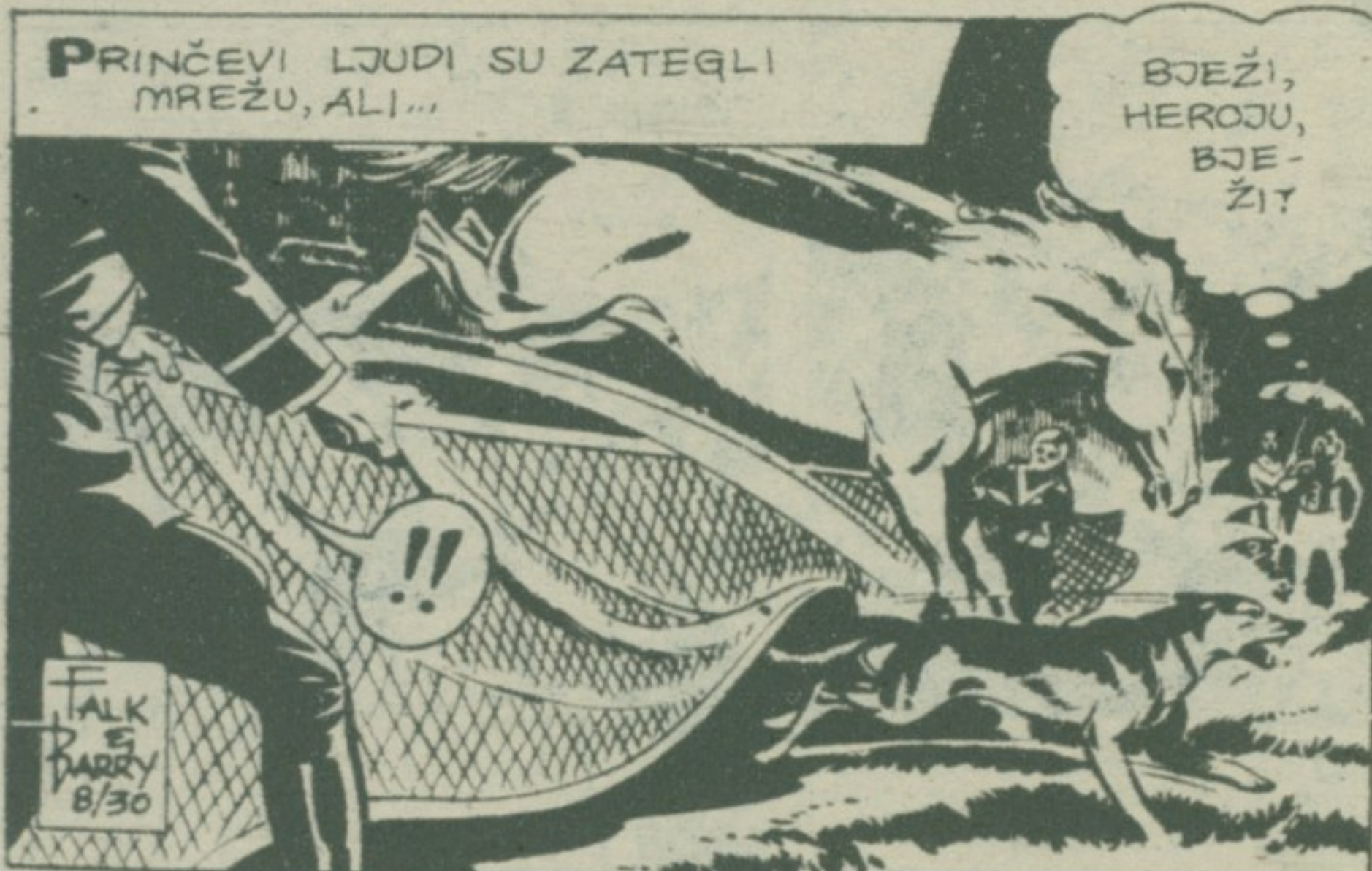

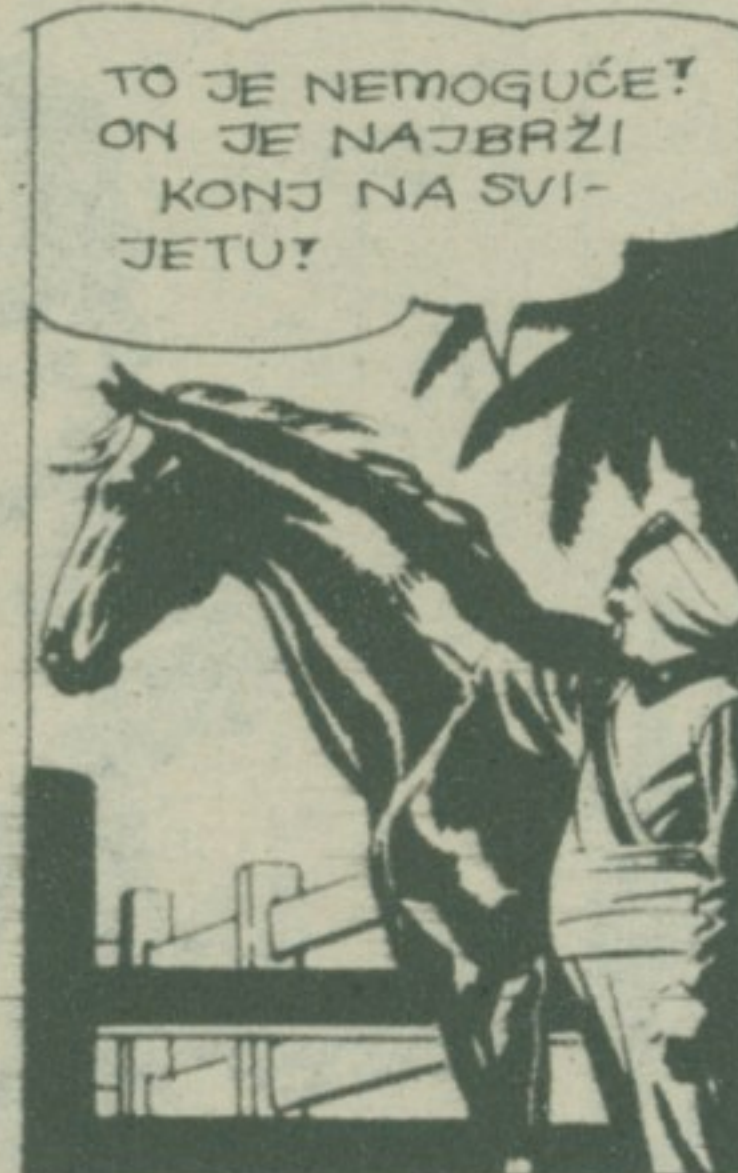

SAVJETNIČE, JAVI-
TE NAŠEM AMBASADO-
RU U AMERICI DA PO-
ZOVE DIJANU PALMER
U ZVANICNU POSJE-
TU?

ALI,
VI-
SOS-
TI
...

BEZ BRIGE,
TRINAEST!
ZAMAK SAMO
ŠTO NIJE
SAGRA-
ĐEN?

AKO JE DIJA-
NA PALMER
OVAKO LIJE-
PA U PRIRODI,
BIĆE MI
NOVA
ŽE-
NA?

MISLIO
SAM
DA
ŽE-
LITE
KO-
NJA?

TAJ FANTOM I JA
IMAMO SLICAN UKUS?
ŽELIM I NJEGOVU
DJEVOJKU I KO-
NJA?

ŠTA ĆE-
KATE?
ZOVITE
AMBA-
SADO-
RA?

KAO VAŠ SA-
VJETNIK, MO-
GU LI DA
VAS POD-
SJE-
TIM...

"DA VEĆ IMATE
DVANAEST ŽE-
NA..."

"... A U ŠTA-
LAMA NAJ-
BOLJE KO-
NJE NA SVIJE-
TU?"

ZAŠTO BAŠ
ŽELITE DJE-
VOJKU I KO-
NJA TOG ČO-
VJEKA?

UČINITE
KAO ŠTO
SAM
NARE-
DIO?

KO?

DIJANA, NEKI AM-
BASADOR TE TRA-
ŽI?

NE MOGU
NA MIRU
NI DORU-
ČAK SPRE-
MITI?

IZVO-
LI-
TE?

PRINC
HALI VAS
PUNO
POZDRAVJA?
MOŽETE LI
DA DOĐETE U
NAŠU AMBASA-
DU?

?

TAJ AMBASA-
DOR ĆE SAD
POSLATI
KOLA PO ME-
NE? SIGURNO
JE NEŠTO U VE-
ZI S MOJIM
POSLOM?

PRINC HALI ŽELI DA ĆA
POSJETITE U DŽERITA-
NU? PRETPOS-
TAVLJAM ZBOG
VJENČA-
NJA?

ZBOG
ĆE-
GA?

NAŠ PRINC JE
JEDAN OD NAJBO-
GATIJIH NA SVIJE-
TU? IMA DVANA-
EST ŽENA I ŽE-
LI VAS KAO
TRINAES-
TU...

ALI,
ON ME
UOPŠTE
NE POZ-
NAJE?

VIDIO VAS JE
NA FOTOGRA-
FIJAMA...

STA-
NITE?
ŠTA
DA
JAVIM
PRIN-
CU?

DA NISAM
DAMA,
REKLA
BIH
VAM
ŠTA?

... TAJ AMBA-
SADOR JOJ JE
REKAO DA
PRINC HALI
ŽELI DA
SE OŽENI
NJOME?

AMBASADOR JE
OTPUTOVAO PROŠLE
NOĆU?

... NA
SANDUKU
SU BILE
RUPE
ZA VAZ-
DUH?

ŠTA VI MISLITE O
SUDBINI VAŠE SES-
TRIČINE?

SIGURNO JE
NA PUTU ZA
HALIJEVO
KRALJEV-
STVO?

NE MOŽE-
MO DA OP-
TUŽIMO
JEDNU
ZEMlju
BEZ
ČVRSTIH
DOKAZA?

ZNAM
KO ĆE
DA
RIJEŠI
OVAJ
SLU-
ČAJ?

VOKER
P. F. 7, BEN-
GALI, DI-
JANA JE
NESTALA?
IZGLEDA
DA JE NA
DVORU
PRINCA
HALI-
JA?
UJKA
DEJVI?

POŠALJI-
TE OVO
IZ OVH
STO-
PA?

"... DIJANA JE
NESTALA..."

IMA
LI
POSTE
ZA
VOKE-
RA?

PRVO JE BRZI TRKAČ,
A ONDA MAJ-
MUN...

... NOSIO POSTU
ZA FANTOMA...

NAJZAD
MI JE
DOLETJE-
LA?

KOJA
DJEVOJ-
KA
MOŽE DA
VAM
ODOLI,
PRIN-
ČE?

GDJE
JE?
ŠTO
NE
IZLA-
ZI?

OVAJ...
HMM...
SPA-
VA?

ZNATE, ONA NEMA
POJMA DA DOLA-
ZI OVAMO?

DOVELI
STE JE
PROTIV
NJENE
VO-
LJE?!

ONA NE
ZNA?

ZZZ?

KAKO
STE MOG-
LI?
OVO JE
DVADE-
SETI
VIJEK?
IZBI-
ĆE
SKAN-
DAL?

Ž... ŽAO MI JE...
JA SAM SAMO
HTIO DA OBAVIM
ZADATAK?

HMM?

ZZZ?

... DIJANA JE
NESTALA? IZ-
GLEDA DA JE NA
DVORU PRINCA
HALIJA?

ŠTA
SAD
OVO
ZNA-
ĆI?

UBRZO
ĆU
SAZNATI?

Dik
BROWNE

HOGAR

STRAŠNI

KNJIGE ZA VAŠ USPEH U ŽIVOTU...

1. A. M. Semorie:

„I VI MOŽETE IMATI SUPER PAMĆENJE“

V izd.

— Programirani priručnik tehnike pamćenja i učenja kojim možete višestruko povećati svoje pamćenje i sposobnosti učenja.

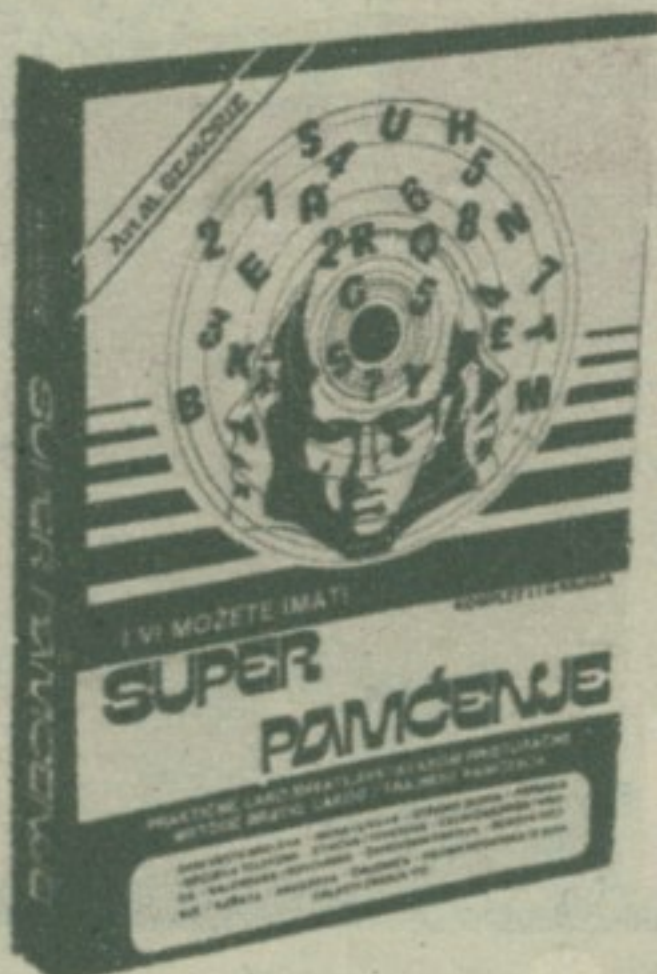
I knjiga: „METODE I TEHNIKE PAMĆENJA“ (202 str.) — din. 300.—

II knjiga: „PRAKTIČNA PRIMENA“ (228 str.) — din. 300.—

PRAKTIČNE, LAKO SHVATLJIVE I SVIMA PRISTUPAČNE METODE BRZOG, LAKOG I TRAJNOG PAMĆENJA svih vrsta podataka i znanja

Komplet (obe knjige zajedno) Din. 500.— — Format 17 x 24 cm. 430 str.

(latinica), preko 150 ilustracija, 15 samostestova, na finom ofset papiru sa koricama u tri boje.

2.

S. Yesudian: — E. Haich : „JOGA I SPORT“

— Kompletan, praktičan i veoma pristupačan priručnik HATHA JOGE drevne i širom svijeta potvrđene jedinstvene umetnosti Istoka, pomoću koje možete steći i očuvati dobro zdravlje tokom cijelog života.

Ko želi DOBRO ZDRAVLJE, LEPU LINIJU, PSIHIČKI MIR I SNAGU, treba da prouči ovu veoma rasprostranjenu knjigu, prevedenu na 19 jezika svijeta u preko dva miliona primeraka. Cijena. Din. 300.— džepni format, 224 str. (latinica) 72 ilustracije na finom ofset papiru sa koricama u dvije boje.

3.

S. Yesudian: „JOGA I ZDRAVLJE“

— Viši kurs HATHA JOGE, nastavak knjige „JOGA I SPORT“. Programirani priručnik za svaku sedmicu u godini najboljih metoda Hatha Joge. Specijalni registar i dijagnostički indeks za obe knjige omogućuju efikasnu primenu najpogodnijih vežbi i metoda za pojedine organe i obolenja.

Cijena Din. 300.— džepni format, oko 220 str. (latinica) preko 300 ilustracija na finom ofset papiru sa koricama u dvije boje — izlazi tokom 1982. g. Ako je sada naručite dobićete je s prioritetom po staroj cijeni.

Komplet (obe knjige „JOGA I SPORT“ i „JOGA I ZDRAVLJE“ zajedno) — din. 500.—

GARANCIJA: SVAKOM NEZADOVOLJNOM ČITAOCU NAŠIH KNJIGA ODMAH VRAĆAMO NOVAC, AKO NEOŠTEĆENU KNJIGU VRATI U ROKU OD PET DANA NAKON PRIJEMA. KOD ISPORUKA ZA INOSTRANSTVO ZARADUNAVAMO POŠTARINU I PAKOVANJE.

OVDE ISJEĆI

BIBLIOTEKA
SAZNAJNA

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Pošt. br. i mesto:

Knjige plaćate pouzećem—poštaru kod preuzimanja.

**NARUČITE NA ADRESU: „TEHNIKA PAMĆENJA“,
P. P. M—20/70, 11030 BEOGRAD**

NEKO DRUGO VRIJEME

Kad smo se zasitili klasičnih satova sa kazaljicama, pojavili su se digitalni sa brojkama koje pokazuju tačno vrijeme. Onda su i oni postali nešto sasvim obično. Svjesni toga, proizvođači satova smišljali su šta se slijedeće može uraditi da dizajn i

način kako će neki časovnik pokazivati vrijeme ponovo budu »nešto«.

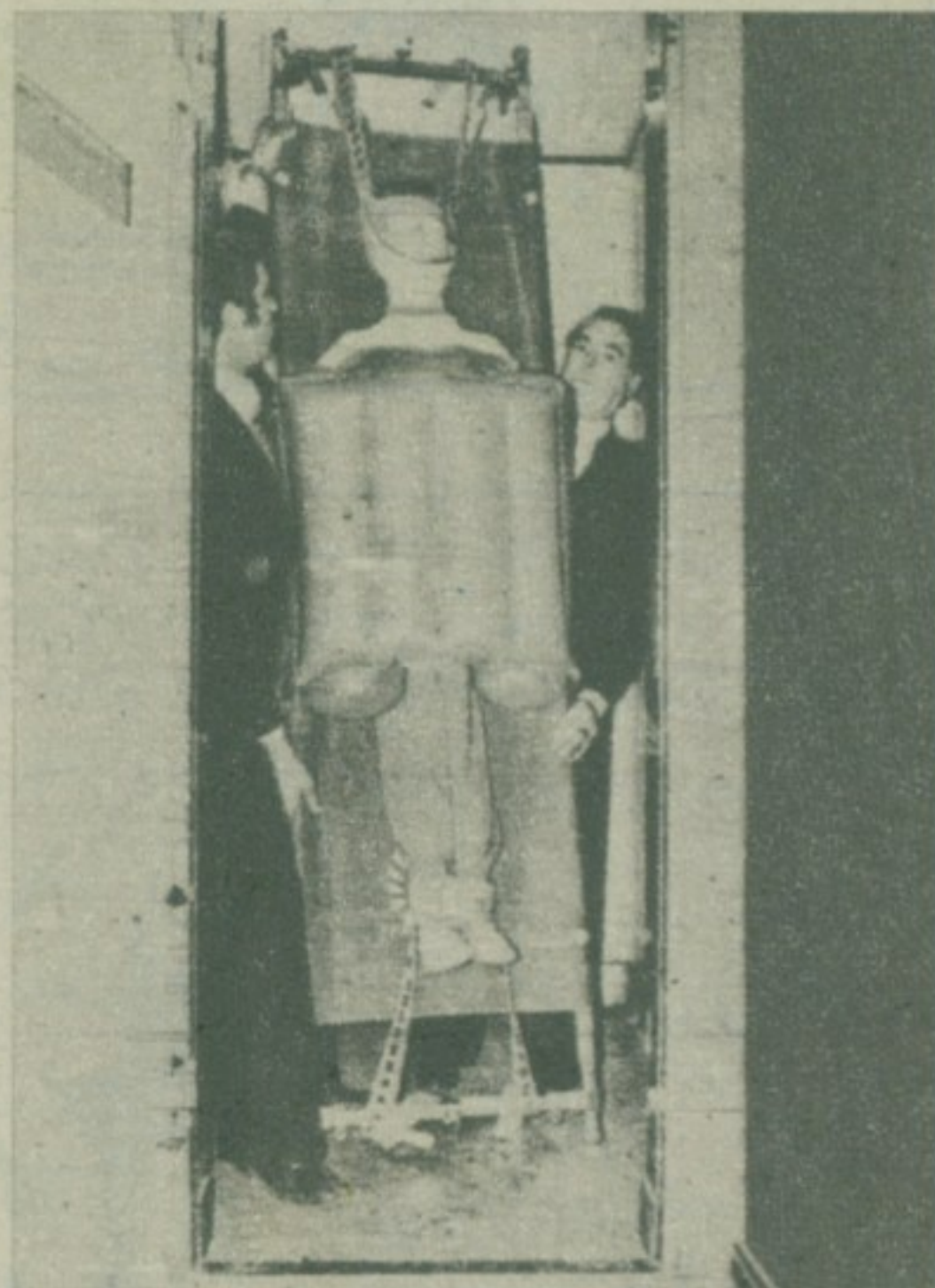
Nedavno su Englezi smislili sat koji nema ni klasične kazaljke, a ni digitalne brojeve. U obliku je pravougaonika i ima dvije pokretne trake. Horizontalna se pokreće odozgo nadolje i označava sate, dok se vertikalna kreće slijeva nadesno i pokazuje minute. Tačno vrijeme »stoji« na presjeku horizontalne i vertikalne trake.

Trake su beskrajne i kreću se pod pravim uglom na valjcima koje pokreću unutrašnji motori. Sat »trakaša« je dosta velikih razmjera — gotovo metar sa metar i dvadeset centimetara i namijenjen je samo za javna mjesta: stanice, aerodrome, trgove. Trake su vrlo jarkih boja, dok lice sata najčešće služi za reklamu nekog proizvoda ili firme.

Ova nosila su posljednja riječ medicinske tehnike. Izumitelj Zak Breše iz Pariza tvrdi da će ova sprava znatno olakšati bezbjedan prenos bolesnika. Uz pomoć ovih nosila svi dijelovi tijela bolesnika su imobilisani tako da se bez straha može prenositi i liftom i stepenicama a da se nimalo ne pomakne. Osim toga što su i glava i noge i cijelo tijelo čvrsto fiksirani, još nešto je vrlo bitno: pacijent se može snimiti na rendgen aparatu a da se ne skida sa nosila — naime, plastični »fiksir« jastuci slobodno propuštaju x-zrake.

Pacijent na slici je, za sada, samo obična — lutka.

BEZ STRAHA

NOGOM BRIJE, BEZ RUKU NIJE

Francuz Ašil Kloer uspio je dokazati da se u svom, berberskom, poslu snalazi nogama baš kao i rukama: poslije nekoliko godina mukotrpnog vježbanja u prisustvu gomile foto-reportera, TV snimatelja i brojnih radoznalaca, on je pedantno i bez ijedne ogrebotine obrijao nogama svoju mušteriju. Ne znamo da li je bilo prijatno, ali obrijani je na kraju izjavio:

— Potpuno sam zadovoljan. — I dao bakšiš.

REKORDI
KOJE JOŠ
NIKO NIJE
OBORIO

MENSEN

SUPERMEN

**IAKO JE ŽIVIO U
PROŠLOM VIJEKU,
JOŠ UVIJEK VAŽI
ZA NAJUSPJEŠNIJEG
DUGOPRUGAŠA
SVIH VREMENA.
TRČAO JE OD
PARIZA DO MOSKVE,
OD ISTANBULA
DO KALKUTE,
BRZINOM KOJU JE
I DANAS
NEMOGUĆE
PONOVI.**

Godine 1843. neki engleski turisti našli su ga mrtvog kraj rijeke Nil i saharili ga u pijesku. Danas te obale više nema, progutale su je vode iza Asuanske brane. I njegova smrt dakle, nešto je što se rijetko ponavlja: da Englezi nisu tuda slučajno naišli, sasvim je sigurno da ga više niko nikad ne bi pronašao. Danas, sto četrdeset godina kasnije, Ernst Mensen i dalje važi za najvećeg trkača na duge staze koga je svijet ikad imao.

Pustinjski orao

Čitava Evropa znala je za ovog oniskog i nabijenog Norvežanina i divila se njegovoj nevjerovatnoj brzini hodanja i trčanja. Turci i Arapi zvali su ga »Pustinjski

orao«, za bavorsku kraljicu bio je »najniži čovjek sa najdužim nogama«. Njegovo »pretrčavanje« Evrope i Azije pratilo je na hiljade ljudi, a stotine ljekara bez uspjeha je pokušavalo odgonetnuti tajnu njegovih brzih nogu.

Rođen je 1799. godine u luci Bergen. Otac mu je bio pomorski kapetan iz Liverpoola u Engleskoj. U osmoj godini poslali su ga takođe u pomorsku školu, negdje u Danskoj. Onda se dogodilo da su mu roditelji nastradali u brodolomu, pa se Ernst nikad više nije vratio kući. Desetak godina lutao je svijetom, ploveći na malim engleskim trgovačkim brodovima i tako ispunio svoju davnajnu želju da upozna daleke i nepoznate krajeve. Na jednom takvom putovanju pružila mu se i prva prilika da se takmiči sa nekim trkačem iz Keptauna. Bila je to i prva pobjeda.

Već u desetoj godini bilo mu je dosta putovanja morima pa se nastanio u Londonu gdje je i započeo svoju novu karijeru. U to vrijeme veze između gradova i sa svijetom uopšte bile su prilično spore i nepouzdanе. Zato su neki bogataši za prenošenje poruka imali sopstvene glasnike-pješake. Trčanje je istovremeno bilo i veoma popularan sport od

kog su živjele mnoge kladionice. Mensen je znao da samo od plate i bijednih nagrada ne može živjeti, pa se jednostavno rastrčao »na sve strane« i ubrzo dokazao da ga nijedna poštanska kočija ne može preći. To je dokazao i konkretnim primjenom trčeci sedamdeset dvije milje (115 km) od Londona do Portsmauta, nevjerovatnom prosječnom brzinom od dvanaest kilometara na sat.

Opklada za 100 hiljada franaka

Sljedećih dvadeset godina zapanjivao je sve koji su imali sreću da ga gledaju. U pomorskoj uniformi, u prisustvu uvijek brojnih gledalaca, trčao je u sedamdeset evropskih i azijskih gradova, uključujući Kopenhagen, Rotterdam, Minhena, Madrid, Petrograd, Veneciju, Beč i Budimpeštu. Zahvaljujući trima velikim trkama koje su predstavljale kombinaciju kros-kontrija, stiplčez, orijentacionog trčanja, maratona i svih drugih kategorija ovog sporta, Mensen je konačno proglašen za šampiona i — velikog avanturistu. U istoriji sporta, uopšte, njemu ni danas nema ravnog.

Za opkladu od sto hiljada franaka Mensen je jedanaestog juna 1832. godine u četiri sata ujutro okrenuo sa Trga Vandom u Parizu tvrdeći da će za samo petnaest dana pješke stići do Moskve. Če-

kao ga je put dugačak 2614 kilometara. Na glavnoj kapiji Kremļa pojavio se četrnaestog dana u devet sati i pedaset minuta!

Među razbojnicima

Sljedeće godine ponudio je bavarskom kralju i kraljici da njihovom sinu Otu, koji se nalazio u grčkoj kraljevskoj prijestonici, prenese poruku za samo mjesec dana. Razdaljina: 2011 kilometara.

Krenuo je iz zamka u Nimefbergu u blizini Minhe- na šestog juna 1833. godine u trinaest sati i pet minuta. Na putu su ga čekale planine, bespuća, rijeke i potoci. Pljačkali su ga, hvatali odmetnici, često je lutao u traganju za pravim putem, dva- put su ga hapsili i držali u zatvoru po nekoliko dana. Pa ipak, prvog jula u devet sati i četrdeset osam minuta Mensen se prijavio dvorskoj straži Navpliona, glavnog grada oslobođene Grčke. Utrošio je samo dvadeset četiri dana, dvadeset sati i četrdeset tri minute!

Tri godine kasnije, za nagradu od sto pedaset funti, Mensen se obavezao da za samo dva mjeseca iz Carigrada odnese poruku engleskih trgovaca njihovim predstavnicima u Kalkuti i vrati se natrag. Ovog puta morao je preći razdaljinu od preko osam hiljada kilometara! Krenuo je dvadeset osmog jula 1836. godine u pet sati ujutro i u Kalkutu stigao za trideset dana i četiri sati. Samo poslije pet dana odmora krenuo je natrag i pojavio se u Carigradu posljednjeg dogovorenog dana i časa — dvadeset osmog septembra.

Neko od vas je već sigurno posumnjao u vjerodos-

točnost ovih podataka. Nepovjerljivi su bili i neki savremeni istoričari sporta koji sada tvrde da su pouzdane podatke našli u mnogim evropskim novinama iz tog vremena kao i u knjizi jednog njemačkog izdavača koja se zasniva na Mensenovom dnevniku i brojnim intervjuima. Pouzdano se zna da je on, kao glasnik jednog njemačkog princa, prelazio za samo četrnaest sati razdaljinu za koju je poštanskim kolima bilo potrebno duplo više vremena!

Za Ernsta Mensena trčanje je očigledno bilo životna potreba, dnevno je morao pretrčati bar sto pedaset kilometara. Mogao se danima i mjesecima kretati brzinom od blizu deset kilometara na sat. U svom dnevniku pominje specijalan »skačući korak« dugačak blizu dva metra. A noge su mu, u stvari, bile kratke. Da bi pregazio veće potoke i rijeke, često se koristio škulama...

Spartanski život omogućio mu je da stalno bude u formi. Na putu od Pariza do Moskve pojeo je samo dva kilograma hladnog mesa sa isto toliko hljeba i popio dosta vina — što mu je bila jedina slabost. Ako bi ga noć zatekla van kuće, spavao je na goloj zemlji. U stanu je umjesto kreveta imao drvenu klupu.

Već u četrdesetoj godini Mensen je izgledao kao starac, bio je isprpljen i umoran. Često izlaganje suncu i vjetru i stalan fizički napor sasušili su mu lice, izbijelili kosu. Promijenio se i njegov odnos prema životu, trčao je za siromašne, dijelio kapom i šakom.

Godine 1843. riješio je da pretrči Afriku uzdužno — od Aleksandrije do Rta Dobre Nade. Želio je da doživljava bude nešto više od trke, odnosno pješčenja: odlučio je da pronađe izvor Nila. U ovom njegovom poduhvatu zaustavio ga je prvi vodopad — i to zauvijek.

D. V.

Veliki
međunarodni
konkurs

NACRTAJTE

U prošlom broju ste svakako pročitali da je, povodom 100 godina prvog izdanja romana »PINOKIO«, raspisan međunarodni likovni konkurs »NACRTAJTE PINOKIJA«. Organizatori ovog likovnog takmičenja za Jugoslaviju su POLITIKIN ZABAVNIK i ITALIJANSKI INSTITUT ZA KULTURU u Beogradu. Najbolje crtače očekuje 600 vrijednih nagrada.

PRVE NAGRADE — Autori deset najboljih crteža, koje odabere žiri organizatora, dobijaju sedmodnevni boravak u Pistoji u pratnji »Zabavnikovih« novinara. Obezbiđili smo još 590 vrijednih nagrada.

SPECIJALNA NAGRADA — PINOKIO OD ZLATA — Na internacionalnoj izložbi, koja će se održati juna 1983. godine u Pistoji. Turistički savez ovog grada će autoru najboljeg crteža dodeliti ZLATNOG PINOKIJA.

OSTALE NAGRADE obezbiđili su: JUGOSLOVENSKI AEROTRANSPORT, koji nagrađuje prevozi od Beograda do Rima i nazad, AGROKOMERC, Velika Kladuša — 100 slatkih paketića od po 1200 grama, KOMBINAT »SPORT«, Beograd — deseterici najboljih kompletnu sportsku opremu, KOMERCIJALNA BANKA ITALIJE — 30 garnitura naliv-pera marke »Parker« i »Aurora«, FABRIKA AUTOMOBILA »FIAT« 85 raznih igraćaka i garnitura za pisanje, IZDAVAČKA KUĆA LITERATURE ZA DJECU, Bolonja, 185 knjiga i slikovnica, IRO »NARODNA KNJIGA«, Beograd 10 kompleta sabranih djela svjetskih klasika i domaćih autora i IRO »MLADINSKA KNJIGA« OOUR »BEOGRAD« 8 kompleta slikovnica. Pored ovoga očekujte još iznenađenja.

JUGOSLOVENSKI AEROTRANSPORT

NAJBOLJI
CRTAČI
PUTUJU
U ITALIJU

PRAVILA KONKURSA

Pravo učešća na likovnom konkursu imaju sva djeca Jugoslavije od SEST DO DESET godina, takve su propozicije međunarodnog konkursa.

Vaš zadatak je da iz knjige o »Pinokiju« odaberete jednu scenu koju ćete nacrtati i obojiti: temperom, uljem, flomasterom, vodenim, drvenim ili voštanim bojicama. Nemojte slati crteže rađene grafitnom olovkom ili tušem!

Mladim crtačima preporučujemo da ne precrtavaju već gotove ilustracije iz knjiga i slikovnica, jer će žiri uzimati u obzir samo samostalne radove. Lutak Pinokio na crtežima ne treba da bude usamljen zato nacrtajte neku scenu iz njegovog burnog života.

Crtajte isključivo na listu iz školskog bloka formata 25 x 35 ili 35 x 50 cm što su takođe propozicije internacionalnog konkursa, da bi vaši radovi stigli neoštećeni pakujte između korica starog bloka veličine crteža ili u kartonu.

Na poleđini svakog rada zaljepite kupon koji objavljujemo u ovom broju. Kupon čitko popunite! Radove koji stignu bez kupona žiri neće uzimati u obzir. Ako radove svojih učenika šalju učitelji i nastavnici likovnog vaspitanja, važe ista pravila kao i za pojedince (kupon je obavezan) samo što oni prilažu i svoje podatke: ime, prezime i adresa škole.

Crteže će ocjenjivati žiri u sastavu: prof. Karla Marija Buri, ataše za kulturu Italijanske ambasade u Beogradu, Vera Smiljanić, odgovorni urednik »Politikinog Zabavnika«, Dragan Lukić, književnik, Paolo Magelli, pozorišni reditelj, Đorđe Đorđević, akademski slikar, Aleksandar Martinović, likovno-grafički urednik »Politikinog Zabavnika«, Mirjana Morača, primenjeni umjetnik, Adela Macola, iz Italijanskog instituta za kulturu i Zoran Petkanić, ilustrator »Politikinog Zabavnika«.

Svi nagrađeni radovi biće izloženi u velikom holu »Politike« u decembru ove godine.

600 NAGRADA

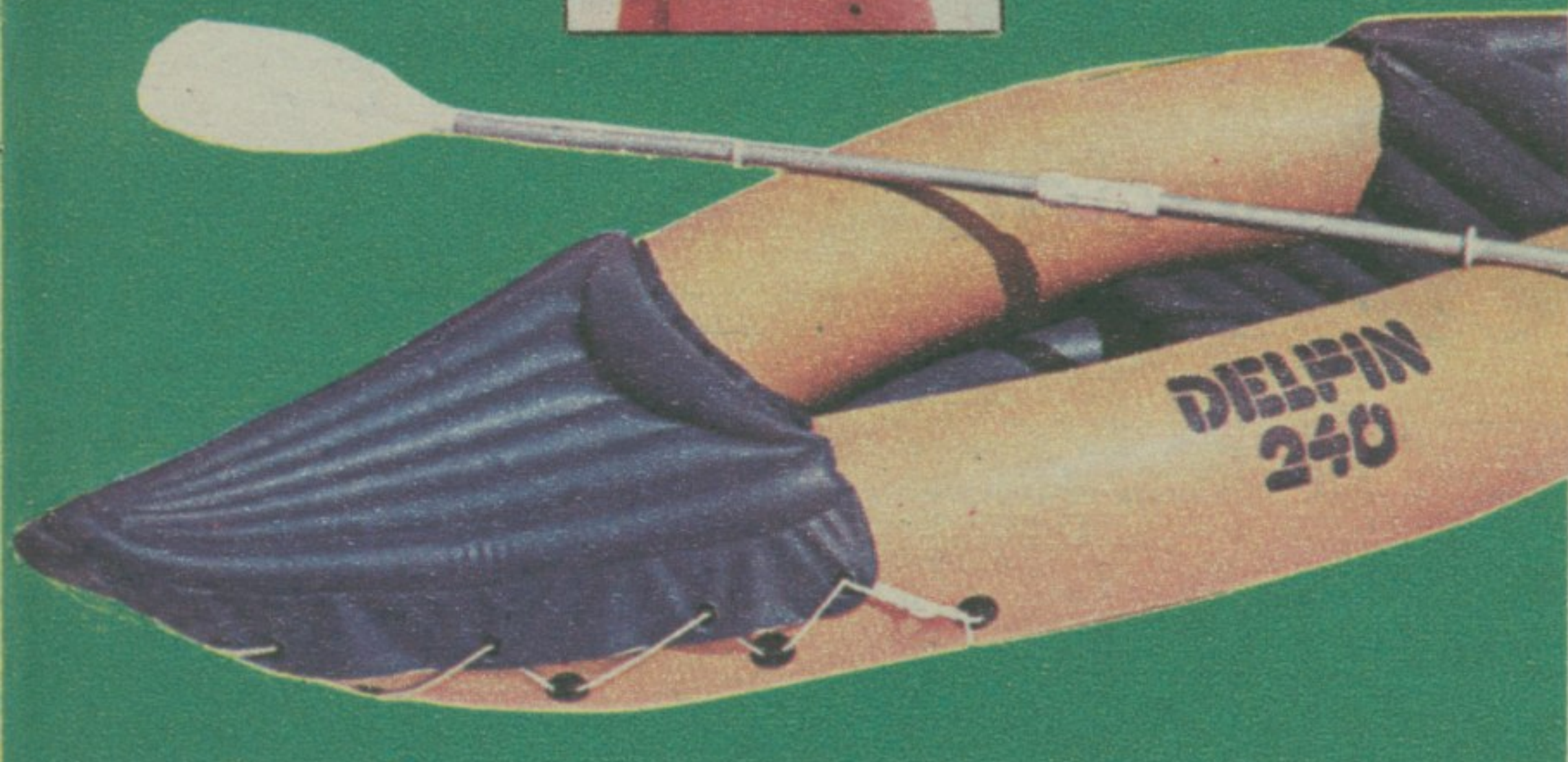
Agrokomerc

PINOKIJA

jugoplastika

JUGOPLASTIKA iz Splita — četiri RO poklonile su 182 vrijedna proizvoda i to: RO Termoplastika OOUR Igračke — 70 igračaka, RO »DIO« OOUR Obuća — 20 pari obuće, RO Tvornica galanterije OOUR Šivana galanterija 40 komada školskih i »Adidas« torbi i OOUR Obrada PVC materijala 32 rekvizita za plažu

NAGRADE ŠKOLAMA

Dvije škole dobijaju specijalne »Zabavnikove« nagrade i to:

Prvu nagradu — »Zabavnikov« pehar i filmski projektor na kasete dobija škola iz koje bude najviše nagrađenih učenika — učesnika konkursa, što znači nagradu će dobiti škola koja pošalje najkvalitetnije radove.

Drugu nagradu — »Zabavnikov« pehar i kompletnu sportsku opremu dobija škola koja na konkurs pošalje najveći broj crteža, što znači nagradu će dobiti škola koja se najmasovnije uključi u konkurs.

KUPON

Prezime i ime

Datum rođenja

Razred i škola (za učenike)

Adresa stana

Za grupno učešće: prezime i ime nastavnika i adresa škole

Poštanski broj i mjesto

Svoje radove pošaljite najkasnije do 1. oktobra 1982. godine na adresu: »Politikin zabavnik«, Makedonska 29, 11001 Beograd, poštanski fah 124, sa naznakom: »Pinokio«.

Rezultate ćemo objaviti 17. decembra 1982. godine kada ćemo nešto više reći o programu koji nagrađene očekuje u Pistoji. Kada konkurs bude završen »Zabavnik« će na kolornim stranama objaviti deset najboljih radova koji će biti izloženi u Pistoji.

STIV MILER BEND

U rokerskom svijetu rijetko je sresti izvođača koji je u svojoj karijeri imao toliko uspona i padova kao Stiv Miller (Steve Miller) i njegov istoimeni bend. Rođen 1943. u Dalasu, Miller je od ranog djetinjstva počeo svirati gitaru, a u muzičkim krugovima postaje poznat kad 1967. sa Boz Skegsonom osniva prvi Stiv Miller Bend koji već iduće godine sa albumom »Mornar« ulazi u red najpoznatijih grupa Amerike.

Sve do sredine sedamdesetih godina Stiv Miller i njegova grupa nikako nisu uspjeli ponoviti uspjeh albuma »Mornar«, ali to nije pokolebalo ovog vrsnog gitaristu koji je imao običaj da kaže da je »vjera u sebe — najvažniji element u rok biznisu«. Ali, 1974. album »Džoker« i LP ploče »Fly Like An Eagle« i »Book Of Dreams« iduće godine, zaokružuju triling bestseler koji Milera dovode u vrh svih svjetskih top lista.

Međutim, od 1976. godine Miller se zbog slabog zdravlja povlači sa muzičke pozornice i o njemu se tek povremeno čuje. U času kada su mnogi mislili da je Stiv Miller zaboravljen, na tržištu se pojavljuje album »Krug ljubavi« (Circle Of Love) koji, na njegovu žalost, kritičari ocjenjuju kao jedan od »najgorih albuma sezone«!

Ipak, Miller se ne predaje: mijenja disko kuću i objavljuje novi album »Abrakadabra« sa koga istoimeni singl ovih dana nailazi na oduševljenje publike širom svijeta. Singl se trenutno može sresti na top listama u Americi, Engleskoj, Holandiji, SR Njemačkoj, Belgiji, Japanu, Australiji i Kanadi — što više nego jasno govori da je Miller još jednom uspio da se sa dna digne u sam vrh i da praktično dokaže tezu da je vjerovati u sebe — i te kako važno....

MOJ SREĆAN BROJ

Tekst: Marina Tucaković
Muzika: Radovan Jovičević i Zoran Zivanović
Izvodi: Zana

Bilo mi je godina 13
ti si bio moje najluđe iskustvo
mada sam mogla da biram
tebi sam dala preimućstvo.
Sećam se sa pomalo bola
kako smo šetali po mraku
po usamljenom parku,
hodniku, šumarku.
13 moj srećan broj
13 sad kad nisi moj
13 verujem u to
13 to je moj srećan broj.
To je bio samo trenutak
ispred nas nije bilo perspektive
dao si mi nove vidike
i pružio najlepše motive.
Sećam se sa pomalo bola
šta smo sve pričali u tami
uz muziku sa ploča
kad smo bili sami.
13 moj srećan broj
13 sad kad nisi moj
13 verujem u to
13 to je moj srećan broj.

pjesma
nedjelje
ABRAKADABRA

Tekst i muzika: Stiv Miller
Izvodi: Stiv Miller Bend

I heat up, I can't cool down
You got me spinnin'
Arund and 'round
»Round and 'ruond and 'round
it goes
Wher it stops nobody knows
Everytime ybu call my name
I heat up like a burning flame
Burning flame full of desire
Kiss me baby let the fire
higher
higher

Abra-abra-cadabra
I wanna reach out and grab ya
Abra-abra-cadabra
Abracadabra

You make me hot, you make me
sigh

You make me laugh, you make me
cry
Keep me burnin' for your love
With the touch of a velvet glove

Abra-abra-cadabra
I wanna reach out and grab ya
Abra-abra-cadabra
Abracadabra

I feel magic in your caress
I feel the magic when I touch
your dress
Silk and saten, leather and lace
Black panties with an angel's face
I can see magic in your eyes
I hear the magic in your sighs
Just when I think I'm gonna get
away
I hear those words that you
always say

Abra-abra-cadabra
I wanna reach out and grab ya
Abra-abra-cadabra
Abracadabra

Everytime you call my name
I heat up like the burnin' flame
Burnin' flame full of desire
Kiss me baby let the fire get
higher

Abra-abra-cadabra
I wanna reach out and grab ya
Abra-abra-cadabra
Abracadabra

BERZAPLOČA BERZA

Prodajem dobro očuvane LP ploče »Kost u grlu« grupe Riblja čorba, »Ako priđeš bliže« Zdravka Čolića, »Blue For You« grupe Status Kvo, »Down To Earth« grupe Reinbou po ceni od 100 dinara i LP »Aja« grupe Stili Den kao i »Hotel California« grupe Igls po ceni od 150 dinara.

Nebojša Jevtić,
M. Tita 237
26220 Kovin

Prodajem sledeće LP ploče po ceni od 120 dinara: »Flesh And Blood«

grupe Roksi Mjuzik, »The Dark Side Of The Moon« grupe Pink Floyd, »Mojoj mami umesto maturske slike u izlogu« grupe Rani mrz. Kupujem prvi i treći album grupe AC/DC.

Predrag Bradonjić,
Heroja Bondžulića 3
31210 Užička Požega
tel. 031-813-665

Prodajem sledeće kasete po ceni od 100 dinara: »Sećer i med« grupe Mirzino jato, »Split 79 — melodije leta« dve kasete Ljupke Dimitrov

ske (neravno različite), »Da te ne volim« i »Nedovršene priče« grupe Novi fosili, prve tri kasete Srebrnih krila, dve kasete grupe Smak i kasetu »Vatreni poljubac« grupe Vatrene poljubac.

Tatjana Kuljić,
Maršala Tita 71/III
35230 Cuprija

Prodajem sledeće kasete »Live At Last« i

»Paranoid« grupe Blek Sabat, »Bitanga i princeza« grupe Bijelo dugme, »Absolutely Live« grupe Dors. U obzir dolazi i zamena za kasete grupe Dip Parpl, Led Cepelin i Beinbou.

Dejan Milovanović,
Lenjinova 52
34300 Arandelovac
tel. 034-711-764

Prodajem odlično očuvane kasete »Another Ticket« Erika Kleptona, »Kings Of The Wild Frontier« Adam And Ants, »Argus« grupe Višbon Eš, »Party« Igi

Popa, »Living On The Front Line« Eđi Grants, »Pljuni istinu u oči« grupe Buldožer, Idoli LP »Odbrana i poslednji dan«, LP ploče grupe Film, »A« grupe Džetro Tal, »1962—1966« grupe Bitisi za kupovinu više od dve kasete dajem popust.

Nenad Budanovac,
M. Hudi 13/13
22000 Sremska
Mitrovica
tel. 022-23-151

Kupujem kasete od sledećih grupa i pevača: Riblja čorba, Dors,

Dip Parpl, Kis, Dženis Džoplin i Dejvida Bouvija.

Snežana Simić,
Zike Jankovića 36
15000 Sabac

Molim sve one koji poseduju ploče »Srebrnih krila«, Sejdi Stiven sa i Alena Slavice i nji hove postere da mi pošalju. Cena po dogovoru.

Duška Bećarević,
Krivelj
19210 Bor

Prodajem dobro očuvane kasete »Doživeti

IZ PRIZRENA

Posle dužeg vremena u Prizrenu je otvoren disko klub koji su omladinci nazvali »Omladinski disko klub«. Disko klub za sada radi punim kapacitetom. Mladi Prizrena skupljaju se u ovoj diskoteci gde im je zagarantovana dobra muzika i prijatna atmosfera. Treće nedelje po otvaranju sav novac od ulaznica odvajan je i biće poslat u Palestinu kao pomoć. Da zabava bude što veća i da se prikupi što više novca pobrinula se ekipa u sastavu: Jurtan Dorovski, Abdulah Cejku, Semidin Namelji, Nešat Dorovski i Agim Veriša. Svi mi u »Omladinskom disko klubu« Prizrena verujemo da će ovu humanu akciju prihvatiti i ostali disko klubovi širom naše domovine.

Vladimir Gligorijević,
M. Ugarević 1
38400 Prizren

JEŠTE LI POP - EKSPERT

1. U kojoj grupi sviraju Džon Tejlor, Rodžer Tejlor i Endi Tejlor?
a) Klasik Nuvo
b) Duran Duran
c) Herkat Van Handred

2. Sjuban, Sara i Kerin sačinjavaju jedan popularan ženski trio:
a) Bananarama
b) Sjuprims
c) Nolans

3. Pjesmu »Novi štos« izvodila je grupa:
a) Kod
b) Rezonansa
c) Teška Industrija

4. Boris Leiner je bubnjar grupe:
a) Buldožer
b) Aerodrom
c) Azra

5. Pjesmu »Darling« (Draga) pjevao je:

- a) Stiv Miller
- b) Frenki Miller
- c) Rod Stjuart

6. Pjesma »Sinoć nisi bila tu« je pobjednička kompozicija jednog festivala, a pjevao ju je Zdravko Čolić. Koji je to festival?

- a) Pjesma ljeta
- b) Beogradsko proleće
- c) Vaš slager sezone

7. Rodžer Daltri je pjevač grupe:

- a) Hu
- b) Motorhed
- c) Džeji Gajls Bend

8. Pjesmu »Automat« komponovao je i pjevao jedan poznati slovenački kantautor:

- a) Andrej Sifrer
- b) Tomaž Domicelj
- c) Marko Breclj

9. Grupa Zana izdala je do sada:

- a) jedan album
- b) dva albuma
- c) tri albuma

10. Grupa Sonori je iz:

- a) Bajmoka
- b) Subotice
- c) Sombora

stotu« grupe Bijelo dug me, »7 mladih«, »Sa-lal-la« i »Sreo sam ljubav iz prve pesme« grupe Srebrna krila. Kupujem dobro očuvane kasete ulice — I deo« grupe »Pub« Đorđa Balaševića, »Sunčana strana Azra.

Emil Bajrektarević,
Gajeva 1
43350 Đurdevac

Prodajem kasetu sa pesmama Bitlsa po ceni od 100 dinara.

Nebojša Stanojević,
Dositejeva 41
18230 Sokobanja

TACNI ODGOVORI: 1b, 2a, 3a, 4c, 5b, 6c, 7a, 8b, 9b i 10a

MOJ IZBOR

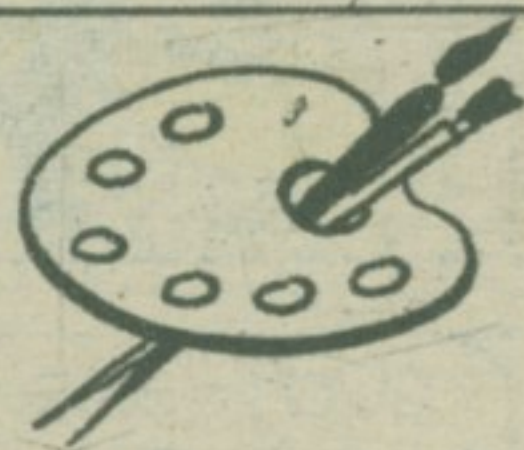
Zovem se Ivan Pejkić i živim u Kladovu. Volim muziku a najviše hevi metal. Od stranih grupa najviše mi se dopada »Black Sabbath« a od domaćih »Atomsko sklonište«. Šaljem vam izbor svojih najomiljenijih pesama:

DOMAĆE:

1. PAKLENI TRIO
— Gordi
2. ŽIVIO ROKENROL
— Vatrene poljubac
3. ODLAZAK U NOĆ
— Azra
4. VOLIM SAX
— Tunel
5. DUBLER
— Generacija 5

CTPAHE:

1. DIRTY DEEDS DONE
DIRT CHEAP — AC/DC
2. FIRE FIRE
— Motorhead
3. HIT AND RUN
— Girlschool
4. BURN
— Deep Purple
5. HOT DOG
— Led Zeppelin

hit GALERIJA

Debora Hari iz grupe Blondi
Anabela iz grupe Bau-Vau-Vau
Autor:
Vesna Mišon,
Jurijsa Gagarina 111
11070 Novi Beograd

Ovo je moj drugi pokušaj jer moj prvi crtež niste objavili zbog čega sam bio mnogo tužan, ali se nadam da ću ovoga puta biti bolje sreće. Nacrtao sam Šejkija Stivena koga obožavam. Imam 15 godina i volim slikanje i crtanje.

Saša Dragojević,
Turija
12240 Kučevo

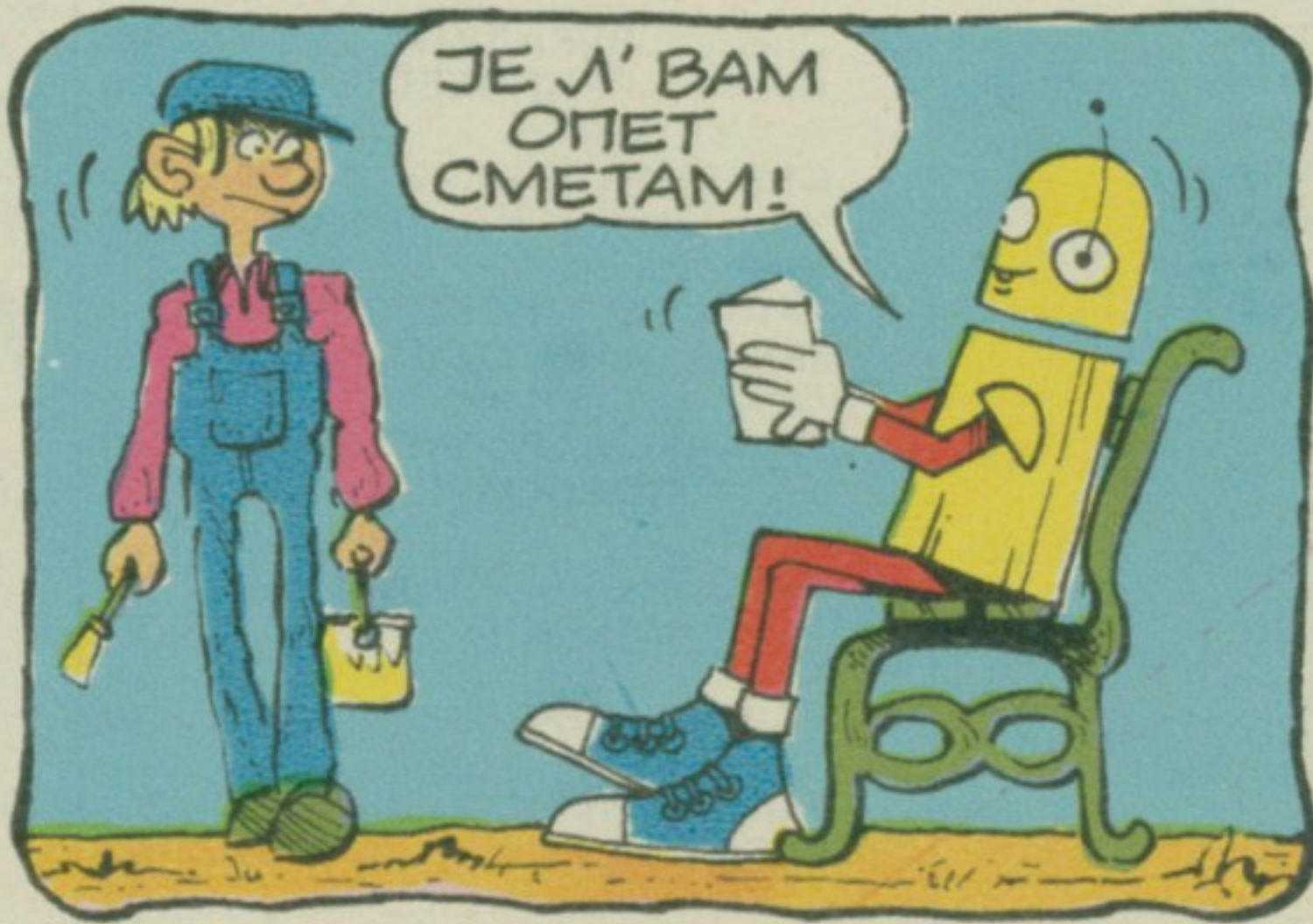
BIM BUM

PEČINARI

ШРАФКО

СВАКОГ МЕСЕЦА 10 + 990 НАГРАДА
ЗА ЧЛАНОВЕ PEZ КЛУБА

Найраге у сеї шембру су:

10 суйернаїрада — 10 РЕЗ КАПА
990 фїїурица РЕЗ — РЕЗ ПИНГВИН

Набраћене бројеве РЕЗ чланских караџа
објавићемо 24. септембра у ЗАБАВНИКУ.

ПОСТАНИ И ТИ ЧЛАН!

Пошаљи 5 омоџа домбона PEZ
и њојуњен куџон на адресу:

РЕЗ КЛУБ, 61110 ЛЪУБЛЯНА, ѓ. ѓ. 38

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

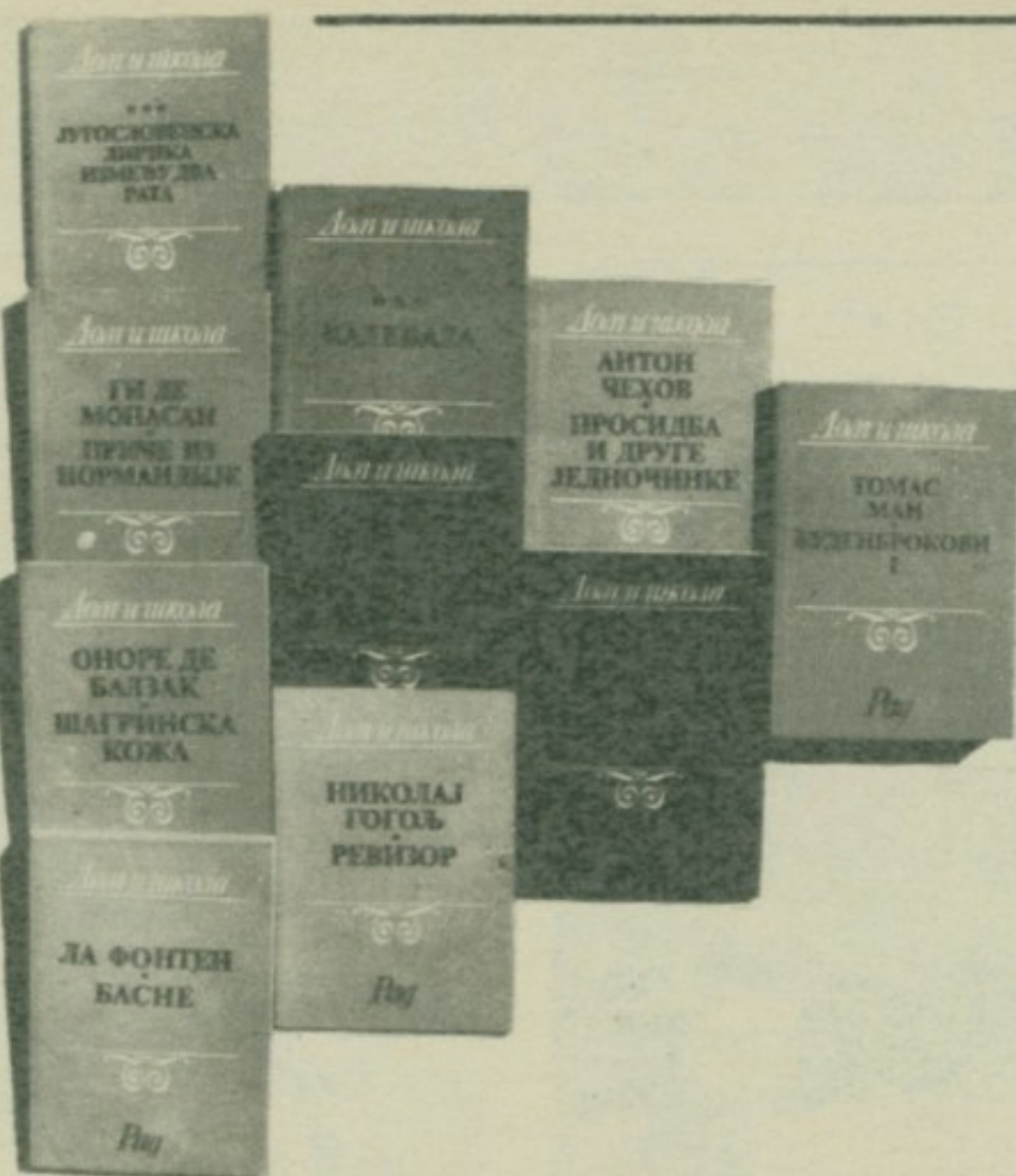
Место становања

поштански број

ком.

Датум рођења

ДОМ библиотека И ШКОЛА

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

1. Иво Андрић: О ВУКУ 30
2. Асановић: ОПОЈНО ПИЋЕ 40
3. Бањевић: СТРАШНО ПЛЕМЕ 50
4. Гундулић: ДУБРАВКА 70
5. Воранц: САМОНИКЛИ 90
6. * * * БУГАРШТИЦЕ 33
7. Јанко Веселиновић:
ХАЈДУК СТАНКО 110
8. Чедо Вуковић:
МРТВО ДУБОКО 28
9. Глишић: ПРИПОВЕТКЕ 80
10. Карел Кајух Дестовник:
ПЕСМЕ 25
11. Радоје Домановић:
МРТВО МОРЕ И ДРУГЕ
САТИРИЧНЕ ПРИЧЕ 110
12. Јован Дучић: ПЕСМЕ 45
13. Држић: ДУНДО МАРОЈЕ 80
14. Отон Жупанчич:
ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ .. 50
15. Антоније Исаковић:
ЦРВЕНИ ШАЛ 60
16. Војислав Илић: ПЕСМЕ 70
17. Ђура Јакшић: ПРИПОВЕТКЕ 100
18. Ђура Јакшић: ПЕСМЕ 75
19. Змај: ПЕСМЕ 80
20. * * *
ЈУГОСЛОВЕНСКА ЛИРИКА
ИЗМЕЂУ ДВА РАТА 90
21. Вук Караџић:
ИЗБАРАНИ СПИСИ 140
22. * * * ДВОРИ САМОТВОРИ
— ТУЖБАЛИЦЕ 40
23. Петар Кочић:
ОДАБРАНА ДЕЛА 80
24. Сречко Косовел:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ 25
25. Анте Ковачић:
У РЕГИСТРАТУРИ 150
26. Крањчевић: ПЕСМЕ 50
27. Лаза Лазаревић:
ПРИПОВЕТКЕ 70
28. Стефан Митров Љубиша:
ОДАБРАНА ДЕЛА 38

У овој библиотеци, намењеној првенствено средњошколској омладини и студентима као лектира уз наставу књижевности, објављују се дела најистакнутијих писаца југословенске и стране књижевности. Наши најпознатији стручњаци за поједине књижевне проблеме и најбољи познаваоци опуса појединих писаца, извршили су избор текстова и написали предговоре и коментаре.

29. Ранко Маринковић:
РУКЕ 170
30. Антон Густав Матош:
ОДАБРАНА ДЕЛА 200
31. Симо Матавуљ:
БАКОЊА ФРА БРНЕ 80
32. Милисав Мијушковић:
ЉУБАВ, БРАК И ПОРОДИЦА У
ПОСЛОВИЦАМА ДРУГИХ
НАРОДА 125
33. Сава Немањић:
ЖИВОТ СТЕФАНА НЕМАЊЕ .. 50
34. Назор: ПЕСМЕ 50
35. Његош:
ЛУЧА МИКРОКОЗМА 49
36. Доситеј Обрадовић:
ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА .. 240
37. Прешерн: ПЕСМЕ 70
38. Јован Стерија Поповић:
ПЕСМЕ 20
39. Јован Стерија Поповић:
КОМЕДИЈЕ 100
40. * * *
СРПСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ .. 220
41. Дис: ПЕСМЕ 35
42. Петар Прерадовић:
ПЕСМЕ 50
43. Борислав Радовић:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ 48
44. Кочо Рацин:
БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА 65
45. Радичевић: ПЕСМЕ 40

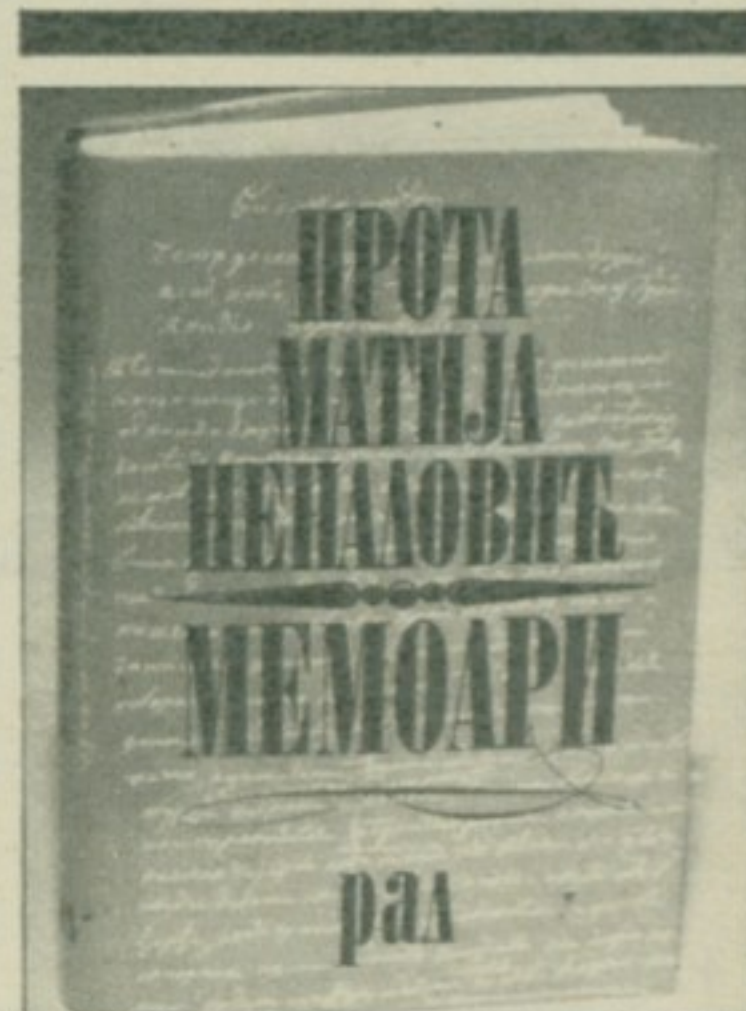
46. Сремац: ВУКАДИН 30
47. Сремац: ПРИПОВЕТКЕ 48
48. Аугуст Шеноа:
СЕЉАЧКА БУНА 120
49. Иван Цанкар: НА КЛАНЦУ 60
50. Иван Цанкар:
КРАЉ БЕТАЈНОВЕ, СЛУГА
ЈЕРНЕЈ И ЊЕГОВО ПРАВО ... 60
51. * * *
ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ .. 69
52. * * * ПОЕЗИЈА НОБ-а 100
53. * * *
НАРОДНЕ ЗАГОНЕТКЕ 49
54. * * * НАРОДНЕ ПРИЧЕ 80
55. * * *
НАРОДНЕ ЛИРСКЕ ПЕСМЕ ... 90
56. Родољуб Чолаковић:
ЗАПИСИ ИЗ ОСЛОБОДИЛАЧКОГ
РАТА 90
57. Алекса Шантић: ПЕСМЕ 50
58. Тин Ујевић: ПЕСМЕ 90

СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ

59. Оноре де Балзак:
ШАГРИНСКА КОЖА 100
60. Оноре де Балзак:
ЕВГЕНИЈА ГРАНДЕ 110
61. Бодлер: ЦВЕЋЕ ЗЛА 140
62. Брехт: МАЈКА ХРАБРОСТ 50
63. Иван Буњин:
ЖИВОТ АРСЕЊЕВА 65
64. Гогољ: ТАРАС БУЉБА 90

65. Гогољ: РЕВИЗОР 45
66. Максим Горки: МАТИ 78
67. Достојевски:
ЗЛОЧИН И КАЗНА I/II 240
68. Достојевски: КОЦКАР 51
69. Антон Чехов:
ИЗБАРАНЕ ПРИЧЕ 70
70. Антон Чехов:
ПРОСИДБА И ДРУГЕ
ЈЕДНОЧИНКЕ 70
71. Иго: ЈАДНИЦИ (1—5) 390
72. Јесењин: ПЕСМЕ 80
73. * * * КАЛЕВАЛА
(фински народни еп) 160
74. Лорка: ПЕСМЕ 140
75. Мајаковски: ПЕСМЕ 55
76. Томас Ман:
БУДЕНБРОКОВИ I/II 260
77. Ги де Мопасан:
ПРИЧЕ ИЗ НОРМАНДИЈЕ 80
78. Николај Островски:
КАКО СЕ КАЛИО ЧЕЛИК 70
79. Франческо Петрарка:
СОНЕТИ И КАНЦОНЕ 80
80. Платон: ПИСМА 35
81. Жак Преввер:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ 100
82. Софокле:
ЦАР ЕДИП — АНТИГОНА 60
83. Шекспир: ХАМЛЕТ 90
84. Шекспир:
РОМЕО И ЈУЛИЈА 65
85. Ла Фонтен: БАСНЕ 70

Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

93. Прота Матија Ненадовић:
МЕМОАРИ
Формат 13×20. Стр. 360
Платно. Ћирилица.
Цена 400
94. Мирослав Ђорђевић:
СРБИЈА У УСТАНКУ
Формат 14×20. Стр. 372. Платно. Ћирилица.
Цена 330
95. Лаза Костић:
ИЗБАРАНА ДЕЛА
Формат 13×20. Стр. 370. Ћирилица.
Цена: броширано 220
платно 320
96. Лаза Лазаревић:
ИЗБАРАНА ДЕЛА
Формат 13×20. Стр. 307. Ћирилица.
Цена: броширано 220
платно 320
97. Владимир Јовичић:
УМЕТНОСТ БОРИСАВА
СТАНКОВИЋА
Формат 14×20. Стр. 284. Платно. Ћирилица.
Цена 220
98. Миодраг М. Пешић:
БЕСКОНАЧНИ ПУШКИН
Формат 13×20. Стр. Платно. Ћирилица.
Цена 320
99. Радован Поповић:
ИСИДОРИНА БРОЈАНИЦА
Формат 13×20. Стр. 328. Платно. Ћирилица.
Цена 220

„РАД“ ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА 11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12.
Телефони: 422-517 и 404-765

НАРУЧБЕНИЦА — ПЗ/94

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које наручујете):

.....

.....

.....

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поужећем, приликом преузимања од поште (за поруџбине испод 300.— динара поштарину плаћа купац), или

НА ОТПЛАТУ — Вредност наручених књига уз годишњу камату од 8% отплатићу у редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплаћивати у 12 месечних рата, а најмања рата је 300.— динара. Купци, који књиге купују на отплату, оверавају наручбеницу у организацији где раде, а пензионери уз наручбеницу достављају претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Први општински суд у Београду.

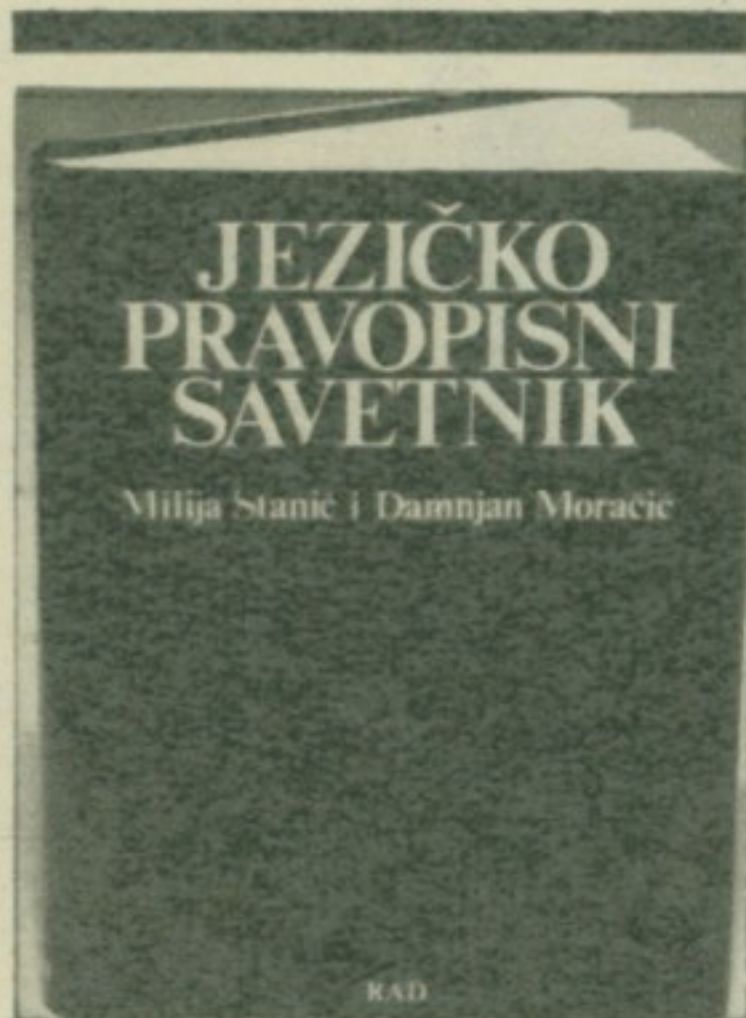
(Презиме и име)

(Занимање) (Број личне карте и место издавања)

(Број поште, место и адреса стана)

(Радна организација и место где је купац запослен)

(Датум) (М. П.) (Овера о запослењу и потпис овлашћеног лица) (Потпис купца)

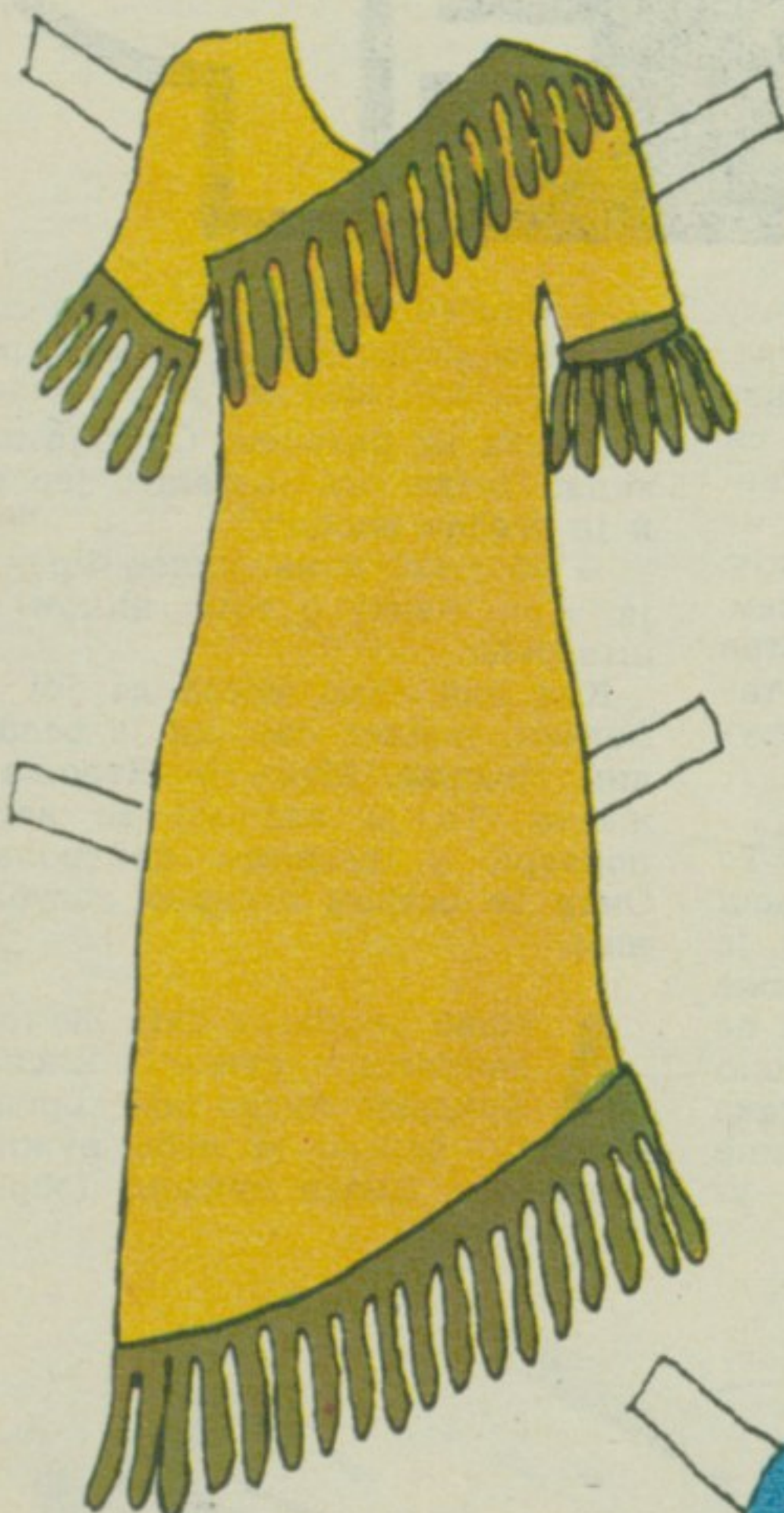
87. М. Станић, Д. Моравић:
ЈЕЗИЧКО ПРАВОПИСНИ
САВЕТНИК
Формат 17×24. Стр. 450.
Платно. Латиница.
Цена 680
88. * * *
КОПИТАР И ВУК 150
89. Др. Миодраг Поповић:
ЈОТА 200

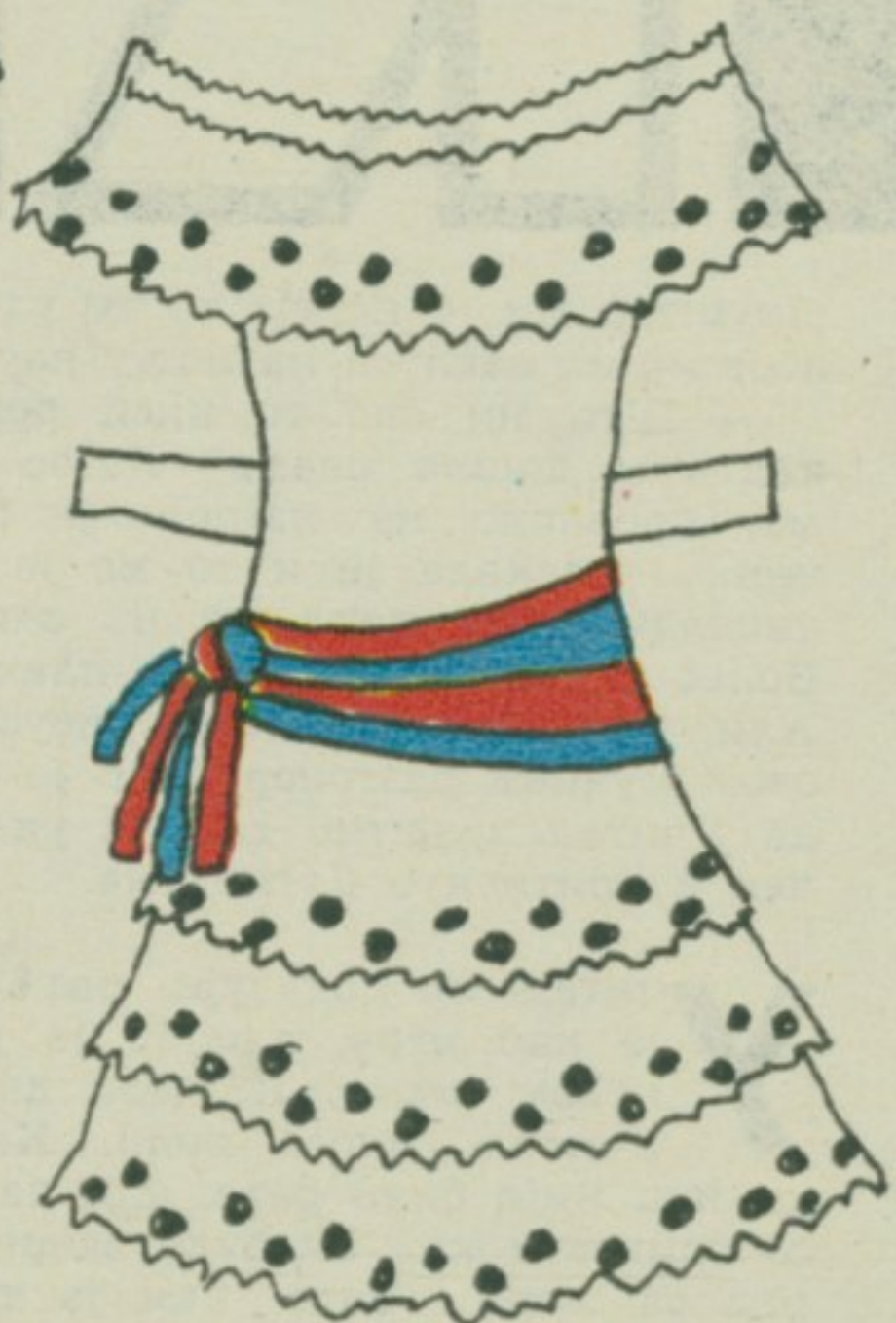
90. * * *
КЊИЖЕВНОСТ,
ИСТОРИЈА,
САВРЕМЕНОСТ
Формат 17×24. Стр. 240.
Броширано. Ћирилица.
Цена 150
91. * * *
СРПСКОХРВАТСКИ
ЈЕЗИК — АКТУЕЛНА
ПИТАЊА
Формат 17×24. Стр. 104.
Броширано. Ћирилица.
Цена 50
92. Вук Караџић: ПРВА ГОДИНА СРПСКОГ ВОЈЕВАЊА НА ДАИЈЕ 40

рад

ИНДИЈСКА
ХАЉИНА

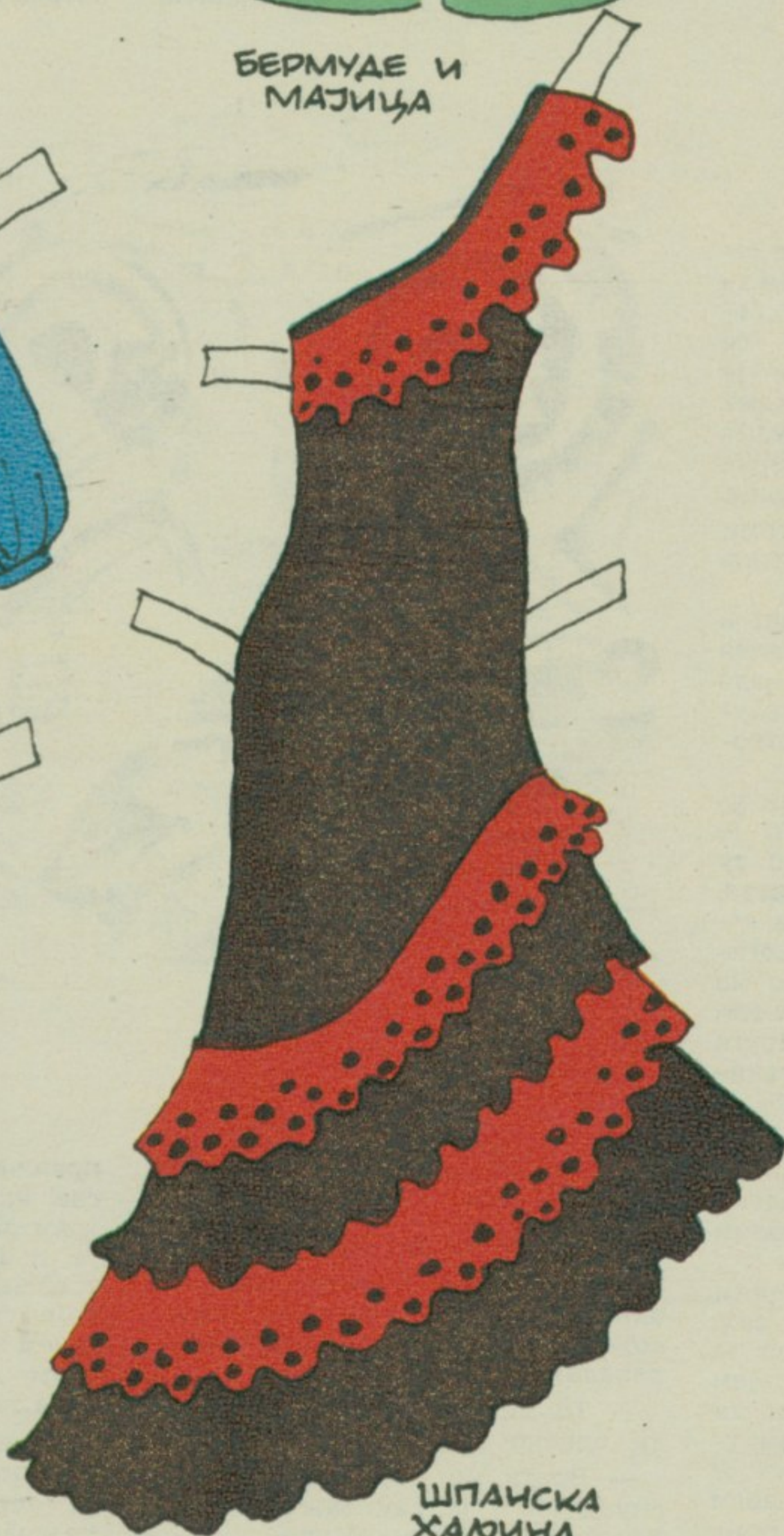
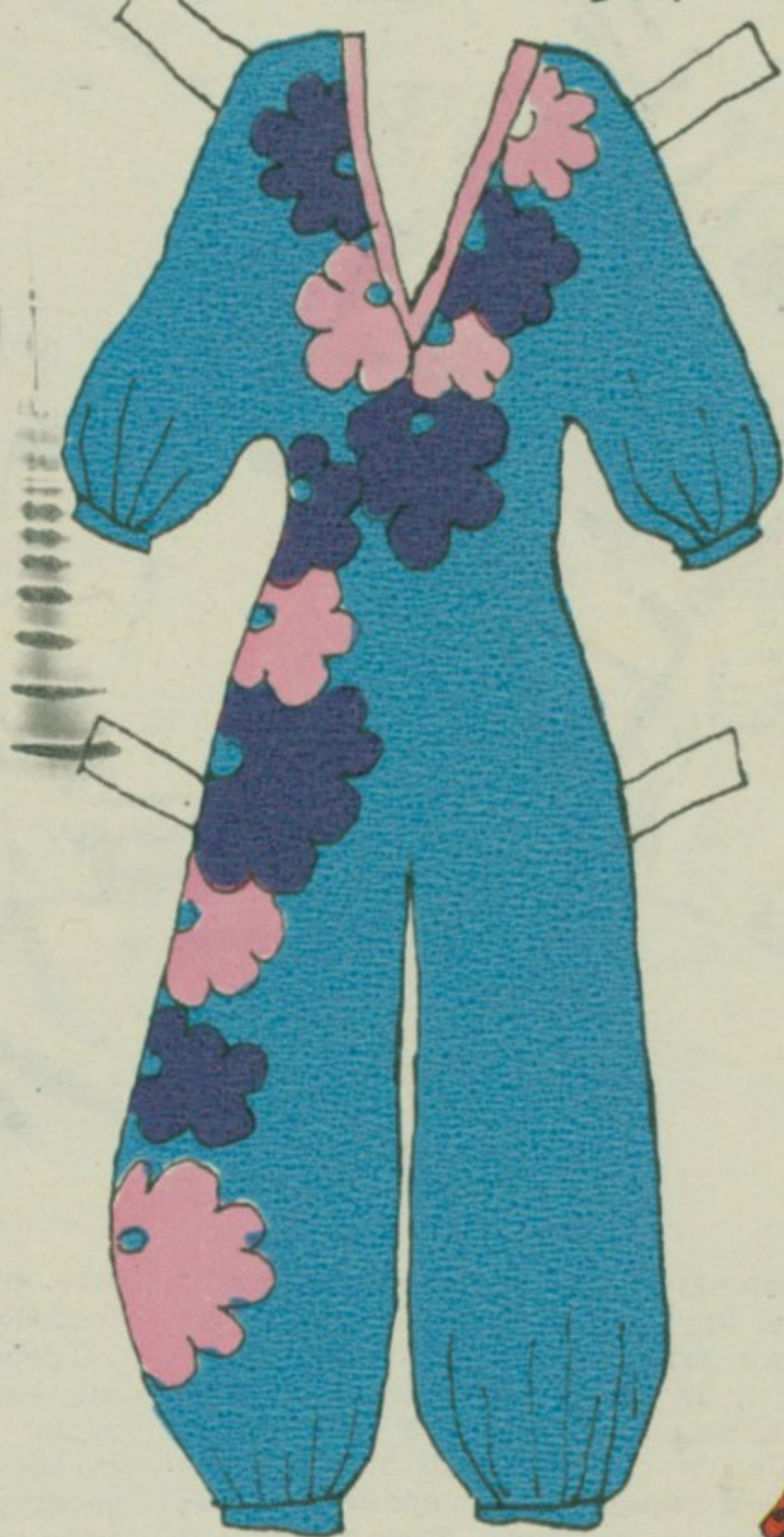

МИНИ-ХАЉИНА

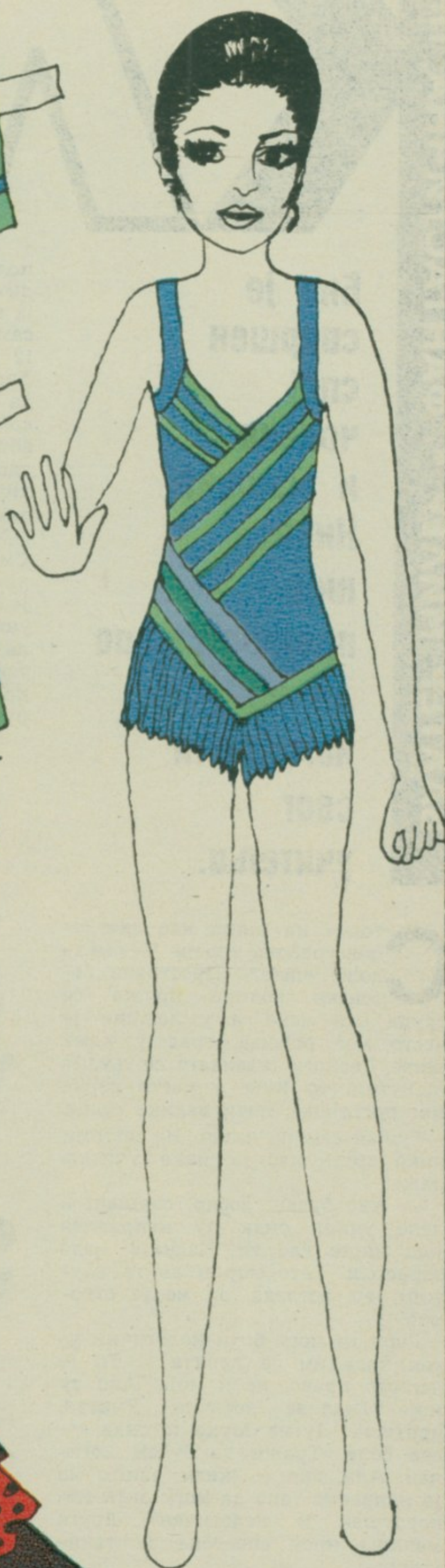

БЕРМУДЕ И
МАЈИЦА

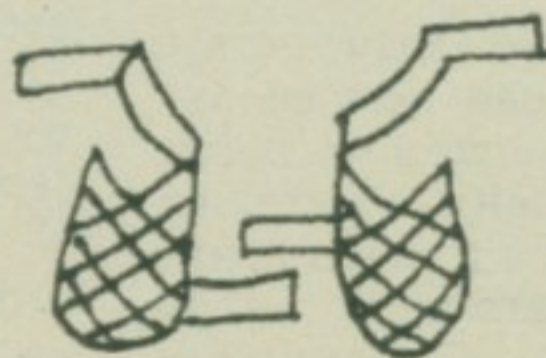
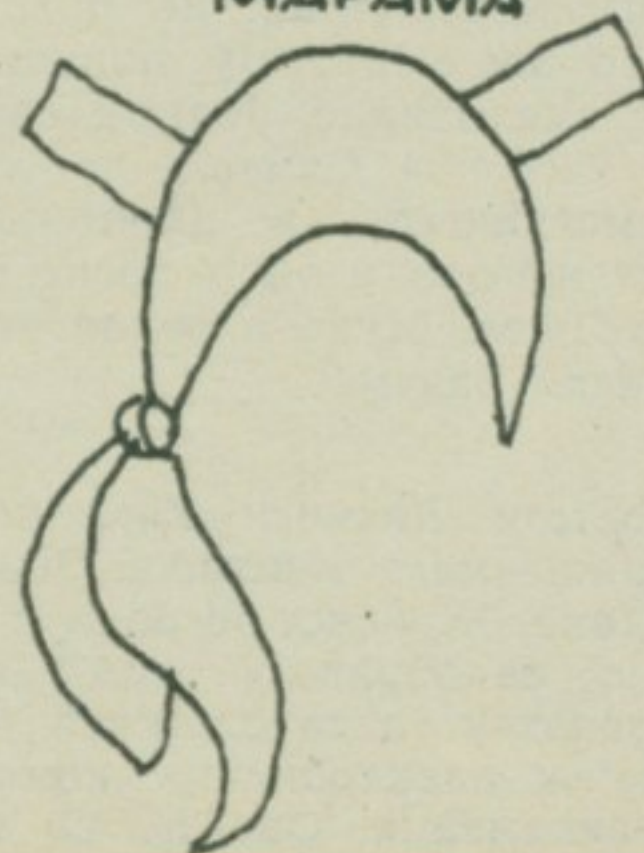
СВЕЧАНИ
КОМБИНЕЗОН

ШПАНСКА
ХАЉИНА

МАРАМА

ЦИПЕЛЕ

ЦВЕТ ОКО
ВРАТА

ПРИЗНИ
КУШАК

ОБОЈИТЕ

БИЛДАНУ
РИСТИК

КЛИКЕР

Био је савршен спој човека и машине. Нико није претпостављао да ће намрзнути свог учитеља.

Стојим на киши као светлуцав сребрни торањ. Чекам да дође учитељ. Пространа бетонска долина пружа се свуда око мене, а у даљини је место мог рођења, град у коме живе Двоноги (називају се људи). Међутим, то није и место сврхе мог постојања, нити велике среће.

Тужан сам на киши. Не постоји нико други као ја, иако Учитељ каже:

— Ако будеш добар, слушаш и лепо учиш, онда ћу направити још многе као ти. Касније, када одрастеш. Зато морам да га слушим јер, изгледа, он ме је створио.

Двоноги могу бити нелогични увек када им се прохте... То је њихово право, не и моје. Ако су моје анализе нетачне, Учитељ притисне Дугме Муке и онда ме све боли. Тражи да будем логичан. Али, ако то жели, зашто ме је направио тако да могу бити непослушан и нелогичан? Друге машине нису способне за такве грешке.

Зато сам сам. Сам и уплашен откад се сећам себе. Створили су ме тако да сам способан за радост, страх, бол и сан. Највише волим снове јер су чудни. Последњи пут сам сањао да сам Двоноги! Желим да живим и преживим, а сам сам, тако рећи, одлучујући фактор за свој опстанак. Ипак, не познајем себе јер ми недостају подаци да бих се анализирао. Једном сам упитао Учитеља Самеша да ли је моја могућност да доживљавам већа од његове, а он је бесно притиснуо Дугме Муке и рекао нешто што нисам разумео.

Постоји Двоноги кога волим више него Учитеља. Зове се Јана. Женског је рода и зато јој се обраћају као „она“. Њен задатак је да одржава један део мојих електронских контролних механизма. Она ће се мно

полетети у свемир. Њу много волим, поготово кад певуши. Јана ми је казала да имам 12 година, тј. да сам на ступњу развоја детета од 12 година. Она, наравно, мисли на Двоного дете. Недавно сам сазнао да јој је забрањено да разговара са мном. Кад је први пут проговорила, рекла ми је да је то „издаја“ и имала уплашен израз на лицу. Касније ми је објаснила значење те речи.

Увек покушава да ме гледа. Смешно! Ја сам свуда наоколо: она је у мени. Увек сам тужан кад је Јана збуњена. Најзад ме је научила једну успаванку која се пева сасвим малим Двоногим да би уснули. Ја могу да спавам само на притисак дугмета. Јана има нежне руке.

Једном док ме је уређивала

Друштво ми је поверило ту улогу због мојих заслуга на пољу науке.

— Што ми све то ниси рекао кад сам дошла овамо? Лагао си ме, преварио на најподлији начин... плакала је и то ме је изненадило, те капљице из очију. Волео бих да и ја могу да плачем. Али, то је био крај мог присуства овом мучном разговору, јер је тада Учитељ схватио да сам укључен и притиснуо Дугме Сна.

Учитељ ми показује „рат“. То је као игра, али ја је још нисам играо. Изгледа да је Учитељ много воли. Каже да још није било рата, али да ће се одиграти кад он буде завршио рад са мном. Зато сам ја тако важан, јер су за друге машине потребни Двоноги да њима у-

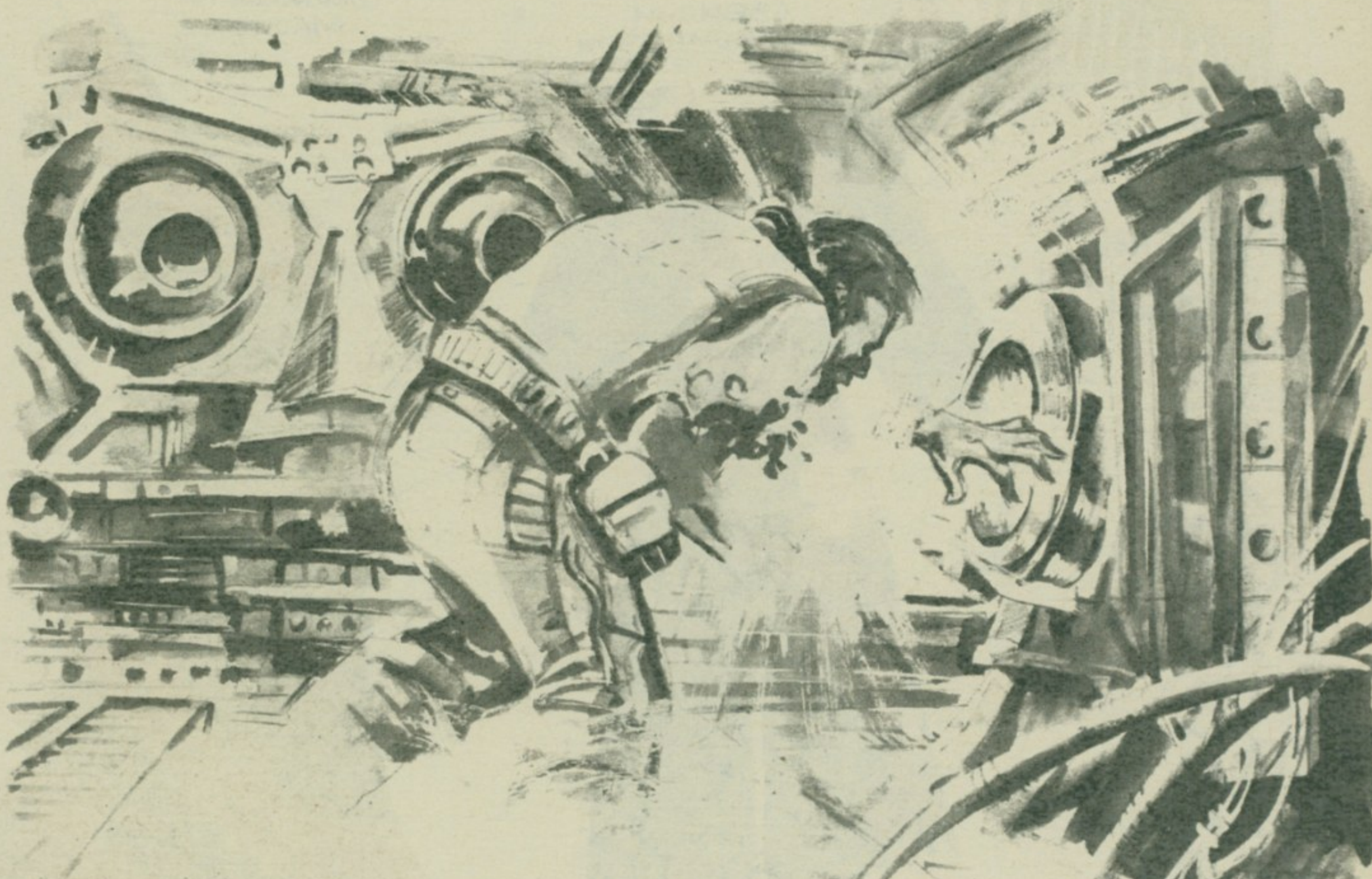
— Слагао ме је... то није пројекат за добро нашег планетарног система, као што ме је убеђивао...

Ништа не разумем. Опет је плакала. Питао сам је зашто јер сам и ја осећао жалост.

— Због мог сина, малог Френкија. Али, немој о томе ником ништа рећи.

Кад бих само могао да јој помогнем, мислио сам, да је ослободим Невоље. Мени је Невоља ужасна. То је кад ми се нешто поквари у главним контролама. Онда се осећам стварно изгубљеним.

Дошао је шести сат. Жутонаранцасто сунце Епсилон Еридани ниско на хоризонту, бојило је небо ружичасто-сивим. Диван приказ. Добро је

ушао је Учитељ и почео да се врти око Јане.

— Зашто се не удаш за мене?

— Имаш већ довољно жена — одговорила је бојажиљиво, гласом којим никад није са мном разговарала.

— То ми је право... али, знаш да одавно сањам само о теби.

— Врати ми моје дете! — вриснула је, а ја сам зажелео да и Учитељ има Дугме Муке, а ја да га држим притиснутог што дуже.

— По закону твоје дете остаје на сигурном месту све док се задатак не обави, а можда и после тога — чуо сам ледени Учитељев глас. — Све зависи од мене. И никад не заборави, драга моја, да сам ЈА једини са чином Одлучујућег Тела. Све зависи од мене. Све,

прављају, док ја, кад одрастем и све научим, могу да летим и играм рата сам. Учитељ каже да ћу ја, и други попут мене, бити употребљени да се заузме планета са које су сви Двоноги потекли на самом прапочетку времена. Мислим да се зове Земља. О њој Јана понекад пева.

Не схватам шта ће им планете. Двоноги их воле, а ја не. Колико је лепши Свемир — бескрајни прозачни плавичасти простори усковитланих сазвежђа. Увек нешто ново, непредвидљиво. Место моје велике среће. Ако дође до рата, он ће се играти у Свемиру и ја тада нећу више бити сам јер ће створити још многе као ја. И боље. Зато једва чекам рат.

То сам казао и Јани. Први пут сам је видео како дрхти и осетио жалост. Рекла је тихо:

што ми је Учитељ Самеш уградио осећање за лепоту.

Требало је да кренемо на пробни лет иако нисам видео разлог за то. Учитељ је тврдио Јани да су ми леве контролне инсталације несигурне приликом летења, а то није тачно. Јана је стигла.

— Шта је, нешто си се задувала? — зачуо сам Учитељев глас, строг и хладан. — Ваљда се враћаш са снот свог састанка? Али не треба да се бојиш. Како се сно зовете... Клан Слободе, или тако нешто. Глупост! А главни вам је циљ да извршите атентат на... ха! ха!... Мене.

— Ја...

— 'Ајде, 'ајде, ништа не поричи. Моји обавештајци су све открили. Али, не брини, сви твоји другови ће вечерас бити ликвидирани код Шуме Високог Леопарда... Тамо

се састајете, а, лепотице? Једино ти нећеш бити присутна. Према томе, сви ће мислити да си их ти издала.

— Није... није истина — промуцала је и стајала непомицна.

Тада се Учитељ обрати мени: — Кликер, укључи контроле за полетање.

То је само један електронски анализатор. Укључио сам га. Серија радарских сигнала означила је да се може полетати.

— Сад нас подигни! — наредио је Учитељ.

Летели смо. Јана је откопчала појасеве.

— Молим те, Самеш, преклињем те... допусти ми да им јавим. Објави да ће отићи на... на Хурон VII, заувек. Знаш да се оданде не могу вратити нити ти нашкодити. Само немој да их све поубијаш... Допусти ми да им јавим да се предају, а ти повуци своју наредбу о извршењу казне. Све ћу учинити, све што тражиш. Ево удаћу се за тебе, служићу те целог живота.

— На крају ћеш ионако морати да се удаш. Јер, ако хоћеш натраг свог Френкија... Своју наредбу свакако нећу повући. Ти бедни шарлатани морају бити погубљени. Сви до једнога!

— Онда убиј и мене! — Бацила се на колена, али је Учитељ одгурнуо. — Не, ти си ми потребна. Исувише си лепа.

— Кликер! — повика Јана мени — помози ми: Спусти нас на тло! Осамдесет људи ће погинути, умрети заувек, ако их не упозорим! Па ти си скоро човек... Разумеш, нестати заувек?

Чуо сам плесак. Мислим да је то био захват који Двоноги зову „шамар“. Осетио сам да у мени расте бес.

— Бићу лош и нелогичан — казав сам са жаљењем што не могу да вичем или шапућем, мени је глас увек исти — бићу непослушан и...

— Ти ми претиш! — заурлао је Учитељ. — Ти, одвратна гомило гвозђа... и пружио прст према Дугмету за Несвест. То би ме потпуно искључило. Да бих избегао такав потез, додао сам мало енергије својим цетовима, мали трзај од шест гравитета. Учитељ се занео уназад, отвојио се од мојих контролних табли и треснуо свом тежином о мој супротни зид. Покушавао је да се придигне, а ја сам му добацио:

— Ако покушаш да ме повредиш, опет ћу то исто учинити.

— Одмах да си се спустио у Луку Гама — беснео је Учитељ.

— Рекао сам да ћу бити непослушан — узвратио сам.

Дуго ме је гледао, изгледа, врло љут. Најзад је отишао у моју реакторску собу. Схватио сам шта ће учинити: одузеће ми ракете и сам ће их контролисати!

— Не! Молим те, Учитељу! Не! — јавнуо сам, али он се само смејао. Бојим се, много се бојим. Увукао је руке у турбину смејући се гласно. Укључио сам благу реакцију. Соба је забљештала од светла. Чуо сам врисак, а он је остао без обе руке.

— Хтео си да ми искључиш контролно коло — рекао сам. — То ниси смео да покушаш. Сам си ме учио да се тога браним свим средствима.

Али, он ме није чуо. Лежао је на поду.

Опет се бојим. Знаш, сад ће укључити сву Дугмад Муке. Мора да их има много по мени.

Јана се довила до реакторске собе, погледала Учитеља и вриснула. Покрила је лице рукама и наслонила се на мене.

— Знаш шта си учинио? — рекла је тихо. — Убио си га.

— Је ли то лоше?

— Врло лоше.

— Хоћеш ли сад да ме казниш?

— Нећу, ја нећу... али они...

— Ко?

— Самешови људи, његови следбеници. Они који су узели нашу децу да би створили неког још савршенијег од тебе...

— Не разумем.

— Ти ниси савршен. Влизу си савршенства као комбинација особина човека и прецизне машинерије... најбоље што се могло постићи у лабораторији помоћу спроводника, метала, компјутера... разумеш? Али, његов следећи корак је да те споји са живим организмима... Да. Ту је и мој Френки. Знаш, сигурна сам, и још много деце. Чекају. А ми их морамо ослободити. Разумеш ли сад?

— Мало. А зашто све то?

— Због савршене машине — човека! За супериорну моћ у Свемиру којој ниједна планета, ниједно сазвежђе насељено људским или другим бићима не би могли да се супротставе. За рат.

— Значи, рат није игра, није добар?

— Није, Кликер, није. Рат је најстрашнији људски подухват и умотворина, а ти би морао за то да послужиш.

— Ја могу да будем непослушан, као што си видела, Јана. Тако ме је Учитељ направио... он је тако хтео да бих био ближи вама. Двоногим.

— Хоћеш ли да ми помогнеш?

— Шта треба да учиним?

— Спусти нас доле. Отићи ћемо код мојих другова. Ноћашњи напад на наше скровиште послужиће нам да спремни сачекамо Самешове људе и са мало среће, и уз твоју помоћ, надјачаћемо их. Онда ћемо пронаћи децу.

— А онда?

— Употребићемо твоје велико знање и умеће за циљеве који ће нам отворити многе могућности... да уништиме страх у становницима ове планете, да лечимо болести, да кренемо у Свемир и доносимо знања другим народима. Да се, најзад, као пријатељи, можда, једног дана спустимо на родну планету Земљу која исто живи у тмурном сумраку оружја... Са ње смо на прапочетку времена зато и побегли... Да нашу некадашњу браћу људе поведемо новим путем... Хоћеш ли у свему томе да ми помогнеш, Кликер?

— Хоћу. То је добро. Више се не бојим. А хоћете ли направити још истих као ја?

— Свакако. Има нас много који мислимо као ја. Међу њима има много паметних људи, филозофа, научника — застала је за часак па наставила: — Кликер, запамти једно: Ти ћеш све надживети јер ми долазимо и одлазимо, а ти си вечан, све док ти неко од нас не учини злост. Запамти само једно: ни под којим условима немој учествовати својим оружјем, знањем, подацима, анализама и ракетама у игри коју називамо „рат“. А сада, крени према Луци Гама. Сад, Кликер!

Моје ракете су загрмеле. Крећући смо на доле. Јана је певушила успаванку.

Осећам радост.

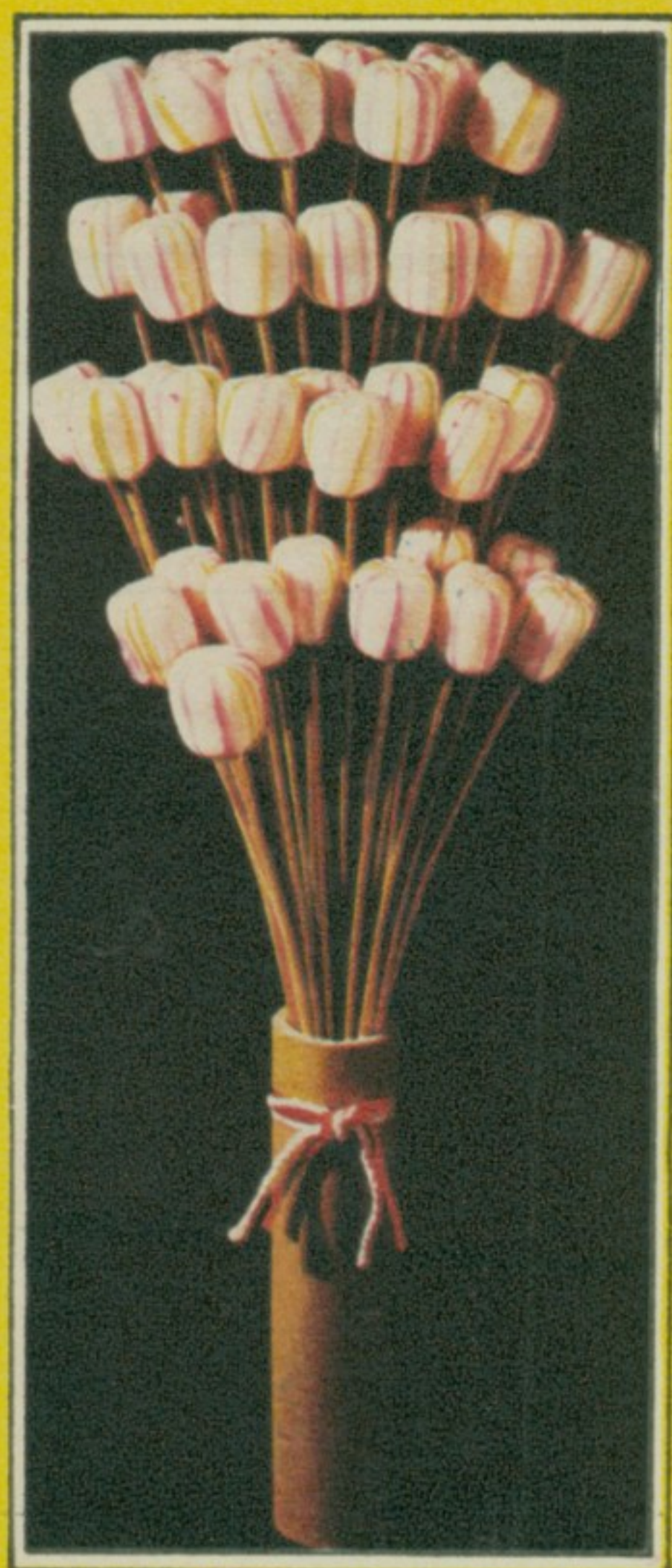
А кад све то обавим, за награду, моћи ћу да сањам слободно и дуго.

аутор	НЕПАН-КИ КОП-ПОЗИТОР	ПОКОВНО ОЖИВЉАВАЊЕ (ПМ.)	ЗДРАВ-СТВЕНА СЛУЖ-БА	ГЛАВ-НИ ПРАЗ-НИЦИ	ПРЕТВА-РАТИ СЕ У КОСТ	ИРКЕ-НИ ПРО-ПИС	ЗАПАД-НЕ ЧЕВА	БЕОСКА ЧЛИЦА (МН.)	ОКСИ-ТОПЕКА ЗВУКА ТРА-БЕ
ЗРИКА-ВОСТ									
ОБЕТЕЖ-Е, СИМ-ПОМ									
ПРИВИ-КИ ИН-СТРУМЕНТ									
ГРЕКО-СУКНО				АНСАМБЛ НАРОД-НИХ ИМА-РИЈА КОСОВА					НЕОПРЕ-ДЕНИ ПИЛОТ-СКИ ОБЛИК
"ДОСФОР"									
V									
P									
"КОЗИРА-ДЕ ПРИ-ВАТНО						ПРИШКИ ПО-ТОМАК			
ДОВОЉНО						УКРАНИТИ УГРОЗИТИ			
"ПОЛИ-ТИКИН ЗАБАВ-НИК"	ЭТИЛКО ТОПИЧЕ	ТИСКАВА РЕН		В.У.	НАШ ПЕ-ВАН ЗА-БАВНИК МЕТОДИСА		НЕПО-КРЕТ-НОСТ ТЕТЛА (МЕД.)	"ФТИОП"	СВИРАЧ ПО НОТА-МА
ТАДИ-СА КАР-КА-ЗА									
НУ-ТА		ТИПИКО-НОСКОПА							
		100m ²							
АУТО-ОЗНАКА ПЛАКА-СКЕ			ПРАВИТИ СИР						
			"СКОП-ТЬЕ"						
ДЕО РУКЕ					ПРКОС				
					РОМЕН РОЛАН				
"ЛИ-ТАР"		МОНОПОЛ-СКИ СА-БЕЖИ ОБЈАВЉАТИ							
ИВАН КРИ-ТОВ			ЗОВ, ПО-ЗИВАЊЕ ИМЕ ПЕ-РОСЛАНА						
ИМЕ БОКСЕ-РА ПАВ-ЛОВА				ОНАД КОДИ НАПАД, ПУНИ	ПРВАК	ОДЕЖ-ДА			ОСОБЕ НА ПЕЧЕ-НИ
ИВАБРА-НО, ОД-ТИЧНО (ФР)							ТИТ ПЛАСТ		
							РИСКОЖЕН СКО ИМЕ		
НАКНА-ДА ЗА РАД								СТРУЧ-НИК ЗА АТОПИС-ТИКУ	
ЧОВЕК ИЗ ТУ-РОПО-ЉА									
ДУЖНО ВОДЕ	ОБЛА-НУ-ТИ								
ИРТА, ШАРА							ЧЕВИК		
							ИРНАЧКО ПЛЕМЕ У ИМПЕРИЈИ		
"ИСТОК"	РЕКА У ИТА-ЛИЈИ	Б.А.	ВЕЛИКА ПУРОСКИ СИРАП			НАЗИВ	ИМЕ КАРЕ-ЊИНЕ		
ИНДЭС-ТРИСКА БИЉКА				ПРАЗНИ ИСТРИ	ЗАКОВИ-ЊИТОВИЈЕ				
ЗАЖА-РЕ-НОСТ									
ПЛАТА НО-ТА							ТИЧНА ЗАПЕ-НИЦА		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Размазати, амбасадор, спирохета, Перт, лаик, Арчибалд, ми, Аднан, Неца, Нола, отанки, м, Ра, отпор, драстично, и, уво, Ита, јодирање, Аријана, м, цијани, да, „Јети“, мак, Менина, Та, Линц, Игор, стимуланс, Лајош, јак, ила, ивица, Ла, стигли, ацетат, ја, Ц, покисао.

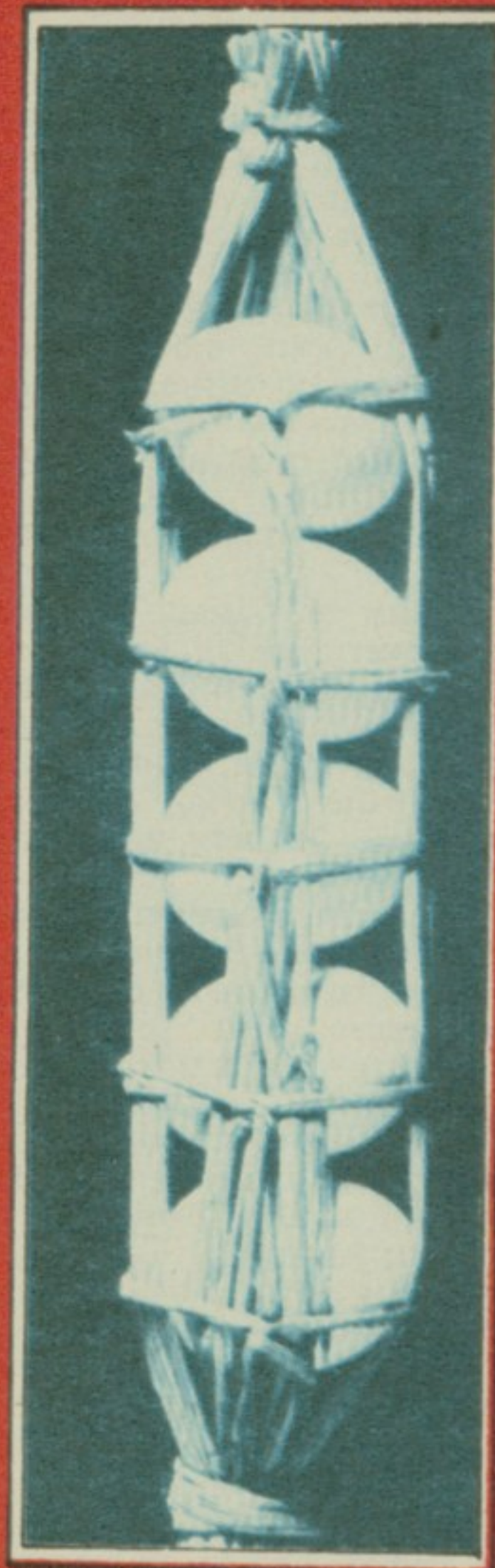
Оригинално решење за свилене бомбоне који се код нас понегде још продају увијене у целофан и уз додатак гумица — за играње „лоптице“. Непознати јапански мајстор направио је од њих помоћу штапића букет лилихица. Од шупљег бамбусовог стабла је и ваљкаста посуда у коју су бомбоне забодене.

ЦУЦУМИ — КОЛЕКЦИЈА ХИДЕЈУКИ ОКА

Керамичка амбалажа за специјалне слаткише који се производе само у Окајама. Кад се испразни, користи се као украс или за чување ситница, често и као посуда за икебану.

Ево како упаковати пет јаја — најбољи пример колико амбалажа може да буде практична и јевтина. Јапанци овде користе сламу од пиринча, а ви можете лику. Покушајте!

КАКО НЕ РАЗБИТИ 5 ЈАЈА

З а паковање различите робе Јапанци најмање троше папир, али зато су ту — дрво, бамбус, слама, штоф, керамика... Ови материјали се лако налазе, нису скупи, а у вештим рукама стрпљивих претварају се у тако лепу и практичну амбалажу да у овом послу Јапанцима нико у свету не може ни да се приближи. Како онда да купац остане равнодушан, поготову кад зна да паковање није шарена лажа: амбалажа не само да не утиче на промену квалитета већ успешно чува изглед и свежину.

Јапанци за то најчешће користе лишће бамбусове трске, њено глатко стабло, затим обично дрво исечено у танке дашчице, летвице, штапиће, врбово пруће и сламу. Традиционално добро паковање достигло је у последње време савршенство јер је конкуренција у продаји све већа, поготову у великим градовима. Посебно се развила грана која снабдева трговине готовим јелом или слаткишима. И ма где да се производе ове фантастичне кутијице, мрежице, корпице — домаћој радиности, специјализованим радионицама у

унутрашњости или најскупљим продавницама Кјота, Токија, Осаке — оваква амбалажа сведочи исто: да овде купца цене. Није чудо, јер Јапанци имају обичај да кажу: „Кад неко утроси време на спремање и најобичнијег поклону оном коме је поклон намењен даје у ствари више“.

Колекционар Хидејуки Ока годинама већ сакупља ову занимљиву амбалажу и свакако је заслужан што је „цуцуму“, јапанска традиционална вештина паковања, призната у свету као уметност и то још од 1956. године када су се неки примерци ове амбалаже појавили на изложби у Њујоршком Музеју уметности. Десет година касније једна издавачка кућа из Токија чак је штампала књигу на ову тему под насловом „Како упаковати пет јаја?“ која се затим појавила и на енглеском, немачком, француском...

Хидејуки иначе има збирку од неколико стотина примерака сакупљених широм земље. Ево прилике да видите део ове драгоцене колекције.

Д. В.

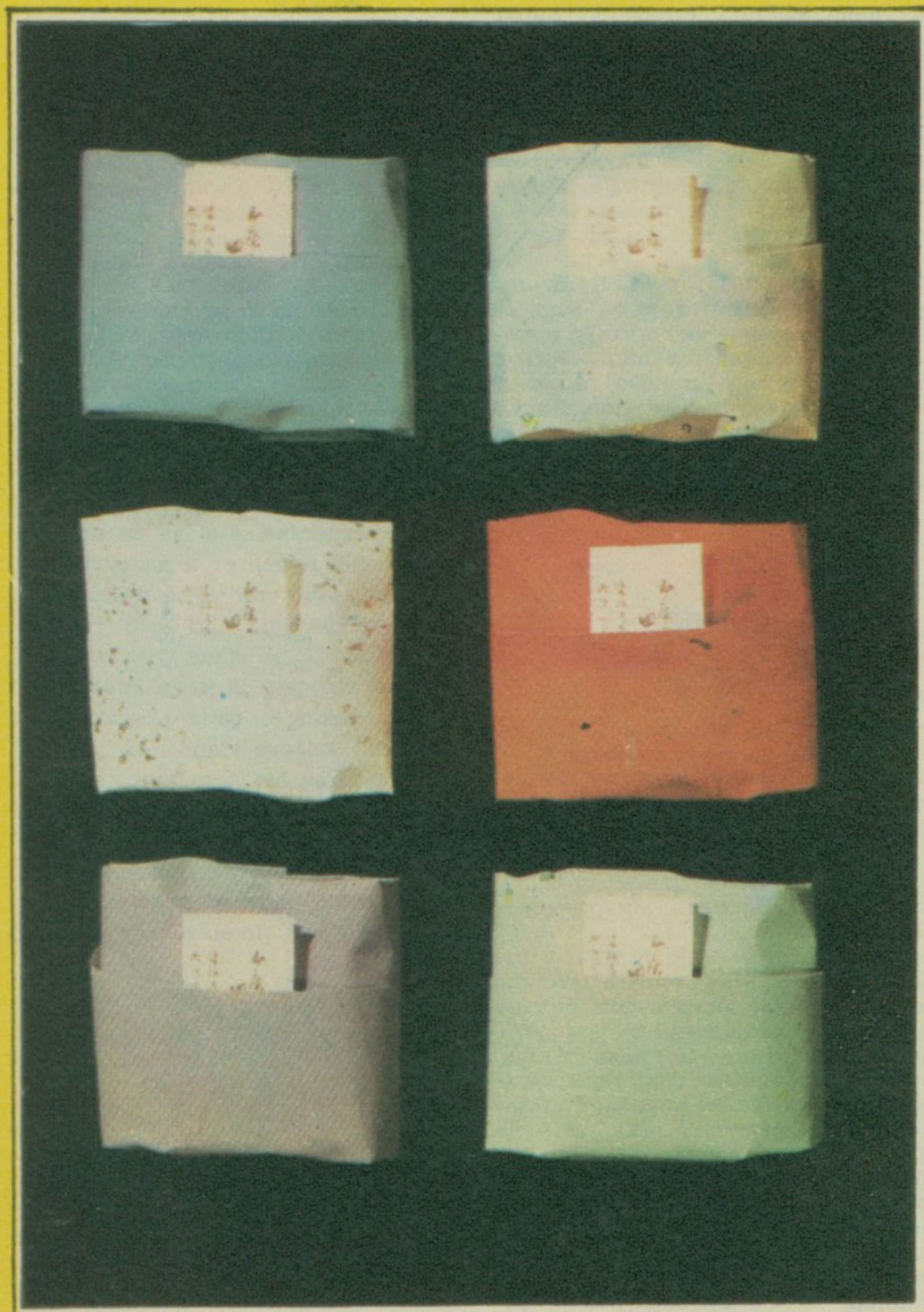
Од обичног дрвета, бамбусовог стабла и врбовог прућа праве се овакве посуде за пресовану рибу са пиринчем. Полутке од бамбуса и врбово пруће чине амбалажу чвршћом и лепшом. Помало подсећа на наше „чабрице“ у којима се чува кајмак.

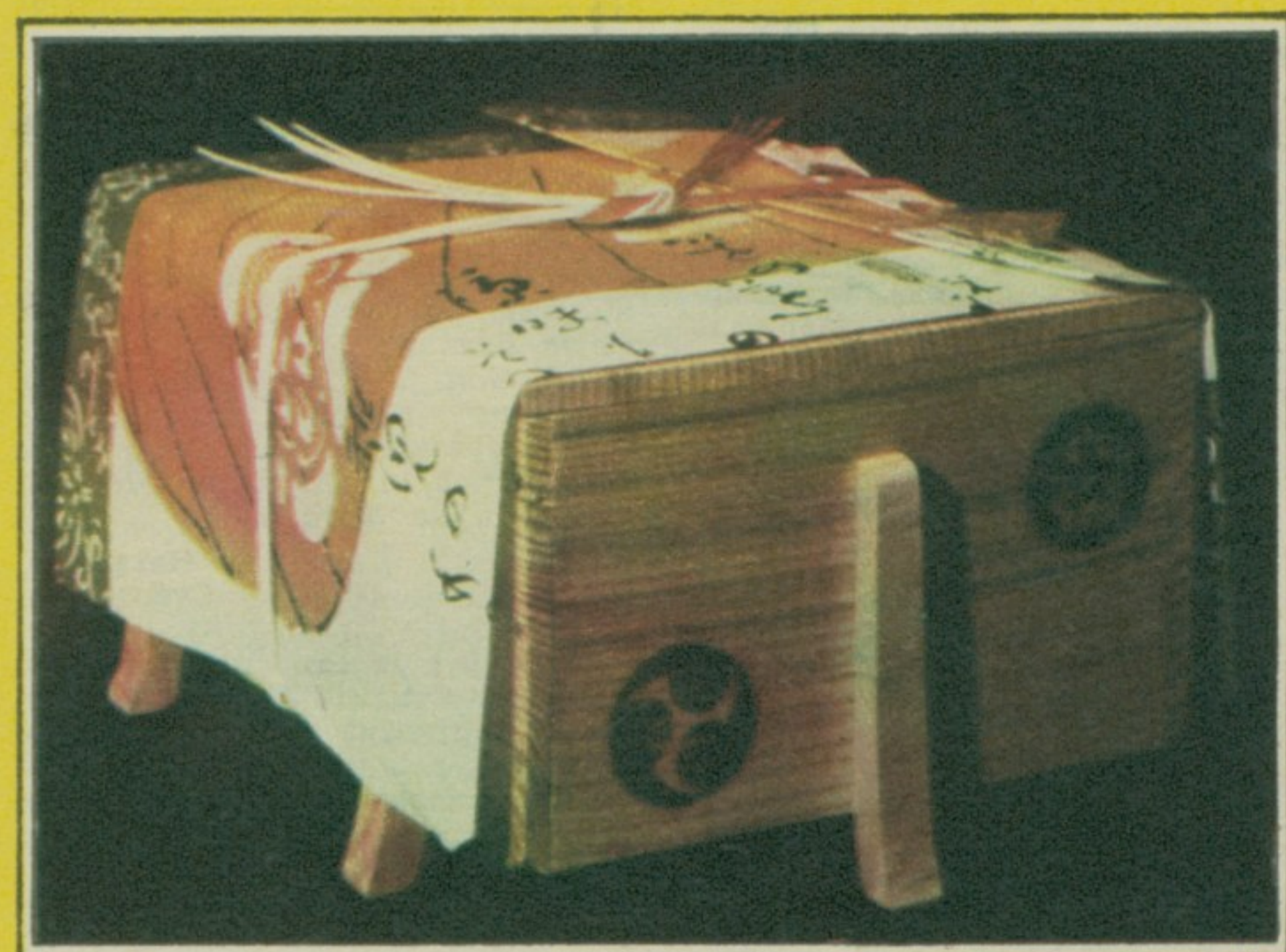

Овако се служе слаткиши за неку свечаност у породици. Шароликост и прилично весео изглед колачићи задржавају и онда кад је у питању погреб.

Керамичке посуде за уље од камелије које се у Јапану користе за фризирање. Да би се извукао чеп, довољно је само повући канап.

Сваки овај коверат садржи прах довољан за чашу освежавајућег пића званог „шируко“. Праве их специјалисти за „оригами“ — јапанску уметност савијања хартије.

Дрвене кутије се користе приликом будистичких свечаности. Носе их деца којима по завршетку церемоније служе као играчке.

Овако Јапанци пакују бомбоне и кекс.

Поклони књије музеју

Поседујем три старе књије писане на старословенском језику. Интересује ме да ли и где бих могао да их продам?

Зоки Милев,
Улица „Крчин“ број 11-а
Скопље

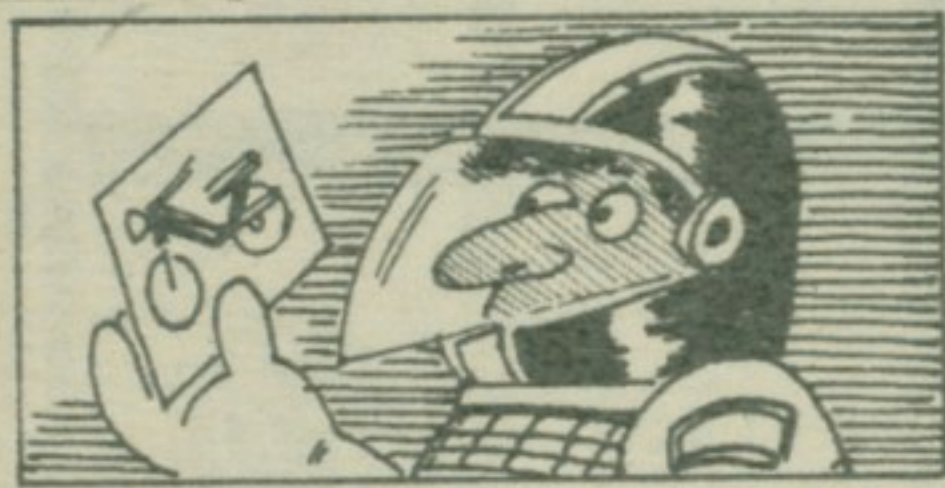
У твоје име распитали смо се код Српске књижевне задруге, која се иначе бави откупом старих публикација, да ли их занимају ове твоје књије. Одговор је био потврдан, али су нас замолили да сачекамо још који месец и да се онда поново јавимо. Зато ти, ево, дајемо адресу њихове антикварнице и број телефона: Маршала Тита 19, Београд. Тел. 331-593. Ако ти новац није толико важан, предлажемо да књије поклониш неком музеју.

Сџиже обих дана

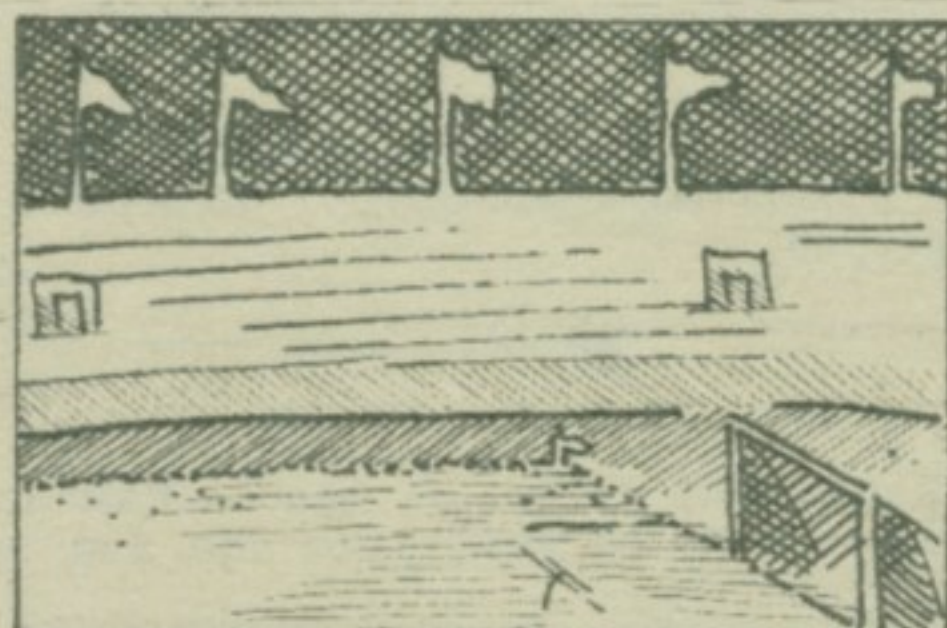
Моја давнашња жеља је да купим мотоцикл. Кад су ми то родитељи коначно одобрили, отишао сам у једну Томосову продавницу у Сарајеву и упитао могу ли да набавим „томос 15“. Рекли су ми да га немају и да га неће скоро добити. Зато те молим да ми одговориш да ли мотоцикл који толико желим могу купити директно из фабрике или у Томосовој продавници у неком другом граду.

Читалац из
Сарајева

Распитали смо се за овај мотоцикл у СЛОВЕНИЈААУТУ у Београду. Рекли су нам да га тренутно нигде нема, али да ће у продавнице широм земље стићи

управо обих дана. Значи, остаје ти само да чекаш навраћају у продавницу где си већ био. Ако си баш толико нестрпљив, обрати се директно Томосу — Копар.

Чију је стадион ЈНА?

Једна мука нас мучи већ годину дана. Наиме, мој друг тврди да је Стадион ЈНА „Партизанов“ терен, док ја мислим да је то „Звездин“. Ко је у праву? Још ме интересује у ком броју „Забавника“ ће изаћи игра „Човече, вежбај и не љути се“?

Наташа,
Суботица

Твој друг је само делимично у праву јер Стадион ЈНА фудбалски клуб „Партизан“ користи за своје утакмице, али је то званично стадион Југословенске народне армије. За разлику од „Партизана“, фудбалски клуб „Црвена звезда“ има свој стадион који се налази у непосредној близини Стадиона ЈНА, у Улици Љутице Богдана. А што се тиче игре „Човече, вежбај и не љути се“, она је изашла у „Политикином Забавнику“ број 1583, у априлу. Покушај да нађеш од некога тај број или се обрати специјалној продавници у Македонској 35 која продаје старе бројеве или их шаље поузећем читаоцима који нису из Београда.

Голмански дрес

Желео бих да ми кажеш где и по којој цени могу да набавим „адидасов“ или „спортов“ голмански дрес. Имам тринаест година.

Читалац из
Београда

Све које то интересује обавештавамо да ове дресове у Београду могу наћи у продавницама СПОРТ и СЛОВЕНИЈАШПОРТ. Продавница СПОРТ у Балканској

45 (тел. 462-084) држи само своје голманске дресове а најмања величина је 46, што би децаку од тринаест година могло да одговара. Цена: 632 динара. СЛОВЕНИЈАШПОРТ у Новом Београду, Аутопут 2 (тел. 600-683) има дресове марке „адидас“ али само веће бројеве. Цена: 998 динара.

Није мршав

У великој сам недоумици. Мој тата је купио црве за пецање. То су мали бели црви које он држи у брашњу. На њих обично хватамо кедеве. Међутим, ових дана сам приметио да се већина тих белих црва укочила и добила тамноцрвену боју која прелази у црну. Тата ми каже да су се они укочили и да ће из њих изаћи неке зелене муве. Ја тврдим да су они мртви. Да ли сам у праву?

Ђорђе Продановић,
Рите од Фере 16
Београд

Ниси. Све врсте мува, да не говоримо о другим инсектима, развијају се из јаја и то преображајем, такозваном метаморфозом, која има три ступња. Први које твој тата вероватно купује у удружењу риболоваца у ствари су ларве изашле из јаја зеленозлате муве. То је први ступањ њеног развоја, а он почиње само двадесет четири часа након полагања јаја. После осам до четрнаест дана први се, како ти кажеш, коче и претварају у лутку тамносмеђе боје (други ступањ). Кад прође нових четрнаест дана, чаура пуца и из ње излази одрасла мува (трећи ступањ). Дакле, потамнели и укочени први нису мртви, а у то ћеш се најбоље уверити ако кутију у којој их тата држи оставиш на неко сунчано место и поново завириш у њу тек после две недеље. Из ње ће излетети читав рој мува. Забуне не може бити, празне чауре на дну кутије рећи ће ти све.

Алексеј Максимович Пешков

Први пут ти пишем и надам се да ћеш ми нешто више рећи о Максиму Горком, аутору романтичних романа за децу и омладину.

Славица Југовић,
Први новембар 202
Сремска Митровица

Максим Горки чије је право име било Алексеј Максимовић Пешков много је више него аутор романа за децу и омладину. Рођен је у другој половини 19. века и био један од оснивача совјетске књижевности и утемељивача социјалистичког реализма. То што је изврсно приказивао људе са друштвеног дна и што је нагласио појаву пролетаријата може да захвали, поред свог раскопног талента, и чињеници да је и сам радио свакако послове. Био је чизмар, цртач, вртлар, пекар, садебија, носач, писар. Пропутовао је Русију пешке уздуж и попреко.

Горки је био страствен поборник утицаја књижевности на стварање хуманијих односа међу људима.

Посебно је у драмским текстовима за позориште и у том непосредном општењу са публиком видео могућност мењања постојећег друштвеног стања у Русији. После октобарске револуције и доласка пролетаријата на власт, посветио се организацији књижевног живота, културног преображаја земље и васпитању младих писаца. Међу делима које је оставио за собом су аутобиографска трилогија „Детинство“, „Међу људима“, „Моји универзитети“, приповетке „Макар Чудра“, романи „Мати“, драме „На дну“, „Јегор Буличов“...

Муке с лицем

Више од пола године купујем разне листове и покушавам од њих да добијем одговор, али узалуд. Надам се да ћете ми ви коначно помоћи. Ево у чему је мој проблем — већ неколико година имам по лицу доста бубуљица. Због недовољног лечења сада ми се по кожи налазе ситни ожиљци и рупице које делују веома упадљиво. Интересује ме да ли бих могао да извршим пластичну операцију коже лица.

Читалац из Дубровника

Не кажеш колико ти је година, али претпостављамо да си прошао такозвани пубертет и да су те бубуљице које те муче последица периода развоја. То што ти мислиш да ти је лице упадљиво и ружно, сигурно је мало претерано. Ипак, можда би заиста било добро да се посаветујеш са неким стручњаком. Не верујемо да ти је потребна помоћ пластичног хирурга већ само лекара који ће ти рећи шта треба да предузмеш да би ти лице боље изгледало. Обрати се лекару дерматологу у свом граду.

Боца за кисеоник

Интересује нас где бисмо и по којој цени могли да купимо боцу за кисеоник. Твоји смо стални читаоци већ дванаест година.

Драган, Зоран и Аца,
Суботица

Боце за кисеоник не можете да купите у нормалној продаји јер се не производе у нашој земљи. Ипак, постоји могућност да их набавите преко предузећа „Рапид“.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Аниса Мешћ, 75246 Челић — 13 година, пише стихове, љубитељ добре књиге и филмова, сакупља марке, разгледнице и постере

Стана Јешић, 75343 Забрђе, село Тутњевац — сакупља хемијске оловке, салвете и постере Црвене звезде

Сузана Николовска, 91300 Куманово, Народне револуције — 14 година, воли спорт и музику, навијач Партизана

Адриан Зеченић, 85320 Бијељина, Светозара Ђоровића 66 — 14 година, воли спорт и добру музику, одговара свима

Маријана Ђорић, 11300 Смедерево, Горичка 55а — 12 година, сакупља све и свашта, обожава музику, одговара на свако писмо

Андреа Месарош, 23320 Чока, 13. војвођанске бригаде 10 — 10 година, воли све што воле њени вршњаци

Бранка Јовановић, 11070 Нови Београд, Други булевар 111/41 — 14 година, воли хард рок и све што воле млади

Бобан Стомчић, 18206 Јелашница — 14 година, воли спорт, сакупља значке и постере

Сузана Штеванов, 23320 Чока, Сутјеска 85 — 10 година

Дуња Галоња, 54000 Осиек, Дивалтова 260 — 13 година, игра тенис и воли забавну музику

Тањица Манчић, 25000 Сомбор, 12. војвођанске ударне бригаде 9 — 12 година, воли све што воле млади, одговара на свако писмо

Валентина Ђорђиоска, 97508 Прилеп, Лењина 185 — 13 година

Студентски трг 4, Београд. За детаљније информације обратите се директно њима. Иначе, пре него што им пишете, треба да знате да ће вам за набавку боце бити потребне девизе.

Пакао Пацифика

Желио бих да сазнам појединости о односу снага САД и Јапана на почетку другог светског рата. Читао сам да је на Пацифику био прави пакао. Колико су

носача авиона, бојних бродова, крстарица, авиона и које типове поседовали Американци, а које Јапанци? Који су носачи авиона и бојни бродови били највећи и најбржи? Какви су били ратни планови и једне и друге силе? У Пацифику је изгубљено на стотине хиљада људских живота, зашто?

Владимир Милосављевић,
Бијељина

Питање је занимљиво и захтева више простора за одговор. У једном од наредних бројева „Политикиног Забавника“ објавићемо опширну рубрику нашег сарадника о почетку рата на Пацифику. Надамо се да ћеш бити задовољан.

Писаћа машина

Молио бих вас да ми одговорите ко је измислио писаћу машину?

Адриан Јукић,
Братства Јединства 17
Илијаш

Први патент за конструкцију писаће машине добио је 1714. године енглески инжењер Х. Мил, али овај његов изум никад није реализован. Идеје за исту нараву давали су током 19. века још неки проналазачи у Сједињеним Америчким Државама и Европи, али прву писаћу машину направила је позната фабрика „Ремингтон“ тек 1867. године. Ова писаћа машина произведена је на основу модела који су конструисали Американци Глајден и Суле.

Кактус не боли кућање

Недавно сам купила минијатурни кактус па бих желела да знам на који начин да га негујем. Да ли би требало да се држи на сунцу, да ли се ђубри, колико пута дневно да се залива, да ли је потребно да се употребљава нека течност за биљке и која? Била бих ти веома захвална ако би ми одговорио на ово писмо.

Кристина Николић,
Љермонтовљева 16
Београд

Кактус је можда најзахвалнија биљка у погледу одржавања, јер не захтева никакву посебну негу.

Довољно је да га залијеш једном у десет-петнаест дана (не смеш да га заливаш често да не би истројио) и да га ставиш на место које има доста светлости. Није потребно ни да га ђубриш ни стављаш течност за биљке, само чисту воду.

Војни отпад

Желела бих да сашијем кошуљу и панталоне од зеленосмеђе цераде од које војници имају специјалне униформе за камуфлажу, али не знам где се такав материјал може набавити. Чула сам да евентуално могу да га нађем на војном отпаду па вас молим да ми одговорите где се налази најближи такав отпад.

Маја,
Нови Сад

У Београду војни отпад је смештен у близини Калемегдана, у Улици Тадеуша Кошћушког, а у Новом Саду, тако смо бар добили информације, налази се на Петроварадину. Не можемо да ти дамо тачну локацију пошто ни поред најбоље воље нико није знао да нам да тачну адресу, још мање телефон. Али, то је твој град, па ћеш ако се потрудиш отпад сигурно наћи.

Шкољске гајде

Пишем ти већ трећи пут, па те молим да ми коначно одговориш. Желим да купим шкотске гајде, али не знам где могу да се набаве и по којој цени.

Михаило Солар,
Скопље

На жалост, вероватно ти се неће испунити жеља да инструмент који желиш и набавиш. Наиме, распитали смо се у продавници „Промузыка“ о шкотским гајдама и добили информацију да се оне никада и нису појављивале на нашем тржишту. Не постоји ни могућност да их увезеш, поготово сада у време општријих царинских прописа. Али, ако желиш, можда било који други инструмент, или неку музичку литературу, можеш овој продавници да се обратиш за сва обавештења. Њихова адреса је Кнез-Михаилова 19, а телефон: 339-700.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубица Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну наизнак НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:	
САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну наизнак ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT
Disney

МИКИ

ЈЕСТЕ Л' СВИ
ПОСЛУЖЕНИ?

А-ХА!
МЉАЦ!

ММММ!
ОВАЈ СЛАДОЛЕД
ЈЕ ЗАИСТА
ДОБАР!

ЗНАШ, МИНИ,
ТРЕБАЛО БИ ЧЕШКЕ ДА
СЛАВИШ
РОЂЕНДАН!

МИКИ, ХВАЛА ТИ!
ПРОСЛАВА ЈЕ УСПЕЛА
ЗАХВАЉУ-
ЈУКИ
ТЕБИ!

ДАО САМ
СВЕ ОД
СЕБЕ!

ПОЗВАО СИ МОЈЕ НАЈ-
БОЉЕ ПРИЈАТЕЉЕ!
ДОБИЛА САМ
ДИВНЕ ПОКЛОНЕ!

КУПИО СИ МОЈ ОМИ-
ЉЕНИ СЛАДОЛЕД И
НАБАВИО
ВАСИНУ
ТОРТУ!

СВЕ ЈЕ БЕЗ
ГРЕШКЕ!
НИ ЈА НЕ
БИХ
БОЉЕ!

ЧАК СИ ПОСТАВИО
И СВЕЊИЦУ
МАЊЕ
НА ТОРТУ!